

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, lögum um starfsmannaleigur, lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögum um atvinnuréttindi útlendinga, lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, með síðari breytingum (eftirlit á vinnumarkaði, EES-mál).

Frá félags- og jafnréttismálaráðherra.

I. KAFLI

Breyting á lögum nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, með síðari breytingum.

1. gr.

Á undan 1. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: I. KAFLI, **Gildissvið, markmið, stjórnýsla og orðskýringar.**

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. gr. laganna:

a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:

a. a-liður orðast svo:

á vegum fyrirtækisins á grundvelli þjónustusamnings skv. 6. tölul. 3. gr. og starfsmaðurinn starfar undir stjórn fyrirtækisins,

b. Við c-lið bætist: síðarnefnda í tengslum við þjónustusamning þess efnis milli fyrirtækisins og notendafyrirtækisins samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur.

b. Á eftir 2. mgr. kemur ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:

Lög þessi gilda jafnframt um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar og hafa staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu.

c. Í stað orðsins „starfsmannaleigur“ í 3. mgr., sem verður 4. mgr., kemur: fyrirtæki.

3. gr.

Á eftir 1. gr. laganna kemur ný grein, 1. gr. a ásamt fyrisögn, svohljóðandi:

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna sem erlend fyrirtæki senda tímabundið hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hérlendis séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hér á landi.

Enn fremur er það markmið laga þessara að veita stjórnvöldum yfirsýn yfir eðli og umfang starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi og eftir atvikum í heimaríki þeirra, hvort sem þeir veita þjónustu hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar eða hafi starfsmenn í vinnu, í því skyni að tryggja að erlendir þjónustuveitendur starfi löglega hér á landi.

4. gr.

Við 2. gr. laganna bætast fjórar nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Upplýsingar sem fyrirtæki og sjálfstætt starfandi einstaklingar skulu veita Vinnumálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.

Vinnumálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum, að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

Vinnumálastofnun skal í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins birta með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á vinnumarkaði hér á landi ásamt því hvar megi nálgast gildandi kjarasamninga.

Vinnumálastofnun skal veita þar til bærum stjórnvöldum í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum eða Færeyjum aðstoð þegar um er að ræða gistiríki íslensks fyrirtækis, hvort sem er við öflun upplýsinga um íslenska fyrirtækið eða vegna samskipta við íslenska fyrirtækið, þ.m.t. vegna innheimtu sekta, óski þar til bær stjórnvöld í gistiríkinu eftir slíkri aðstoð enda hafi beiðnin lögumtættan tilgang auk þess sem hún gengur ekki lengra en nauðsyn krefur. Sé um að ræða beiðni um upplýsingar skal Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðninnar. Sé um brýn tilvik að ræða sem rökstudd eru af þar til bærum stjórnvöldum í gistiríkinu skal Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku beiðninnar.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. Á eftir orðunum „eða annar sá sem“ í 1. tölul. kemur: hefur starfsmann eða starfsmenn í vinnu og.
- b. Á eftir 1. tölul. koma tveir nýir töluliðir, 2. tölul. og 3. tölul., svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða samkvæmt því:

Fyrirtækjasamstæða: Fyrirtækjasamstæða er samband fyrirtækja með þannig eignauppyggingu að eitt fyrirtæki á svo stóran hlut í öðru fyrirtæki eða fleiri fyrirtækjum að það fer með meirihluta atkvæða. Það fyrirtæki skoðast því sem móðurfyrirtæki en hitt eða hin fyrirtækin sem dótturfyrirtæki. Til fyrirtækjasamstæðu telst einnig fyrirtæki þar sem móðurfyrirtæki og dótturfyrirtæki eða eitt eða fleiri dótturfyrirtæki eiga saman svo mörg hlutabréf eða hluti að þau fara með meiri hluta atkvæða í þeim.

Lögbært stjórnvald í heimaríki: Þar til bært stjórnvald sem heimaríki fyrirtækis hefur skilgreint sem þá stofnun sem skal eiga í samskiptum við stjórnvöld í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum eða Færeyjum vegna fyrirtækisins.

- c. Eftirfarandi breytingar verða á 2. tölul., sem verður 4. tölul.:
 - a. Í stað orðsins „sem“ í seinna skiptið kemur: og.
 - b. Orðin „sbr. 1. tölul.“ falla brott.
- d. Á eftir 2. tölul., sem verður 4. tölul., kemur nýr töluliður, 5. tölul., svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða samkvæmt því:

Sjálfstætt starfandi einstaklingur: Sjálfstætt starfandi einstaklingur er einstaklingur sem er ríkisborgari og hefur staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum sem starfar við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi og kemur hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar. Einstaklingurinn lýtur eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hér á landi og hefur ekki starfsmenn í vinnu.

- e. 3. tölul. sem verður 6. tölul. orðast svo:

Starfsmaður: Starfsmaður er hver sá sem vinnur launað starf í þjónustu fyrirtækis og starfar að jafnaði utan Íslands en er sendur tímabundið á vegum fyrirtækisins hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu þess hér á landi.

- f. Á eftir 3. tölul., sem verður 6. tölul., kemur nýr tölul., 7. tölul., svohljóðandi:

Þjónustusamningur: Þjónustusamningur er samningur milli notendafyrirtækis og fyrirtækis um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu hér á landi innan ákveðins tíma gegn greiðslu notendafyrirtækisins auk þess sem þjónustan er í tengslum við þá starfsgrein sem fyrirtækið starfar innan í heimaríki.

6. gr.

Á eftir 3. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: II. KAFLI, **Starfskjör starfsmanna fyrirtækis.**

7. gr.

Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem“ í 2. mgr. 6. gr. laganna kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar, svo sem í tengslum við.

8. gr.

Á eftir 6. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: III. KAFLI, **Skyldur sjálfstætt starfandi einstaklings og fyrirtækis.**

9. gr.

- 7. gr. laganna orðast svo, ásamt fyrirsögn:

Upplýsingaskylda sjálfstætt starfandi einstaklings.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur sem hyggst veita þjónustu hér á landi lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skal veita Vinnuálastofnun eftirfarandi upplýsingar og/eða aðgang að gögnum, eftir því sem við á, eigi síðar en sama dag og hann hefur störf hér á landi í hvert skipti og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal annars skulu koma fram upplýsingar um:

1. Nafn viðkomandi einstaklings, fæðingardag, heimilisfang í heimaríki, ríkisfang, hvort hann nýtur almannatryggingaverndar í heimaríki, netfang, dvalarstað og starfsréttindi eftir því sem við á.
2. Hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, nafn notendafyrirtækis sem og kennitölu þess eða annað sambærilegt auðkenni þess, ef við á, hvar þjónustan verður veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi yfir.
3. Sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan og að hann starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis, svo sem gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi þ.m.t. gögn frá skattfyrvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, þ.á m. virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild, upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki.
4. Aðrar þær upplýsingar sem Vinnumálastofnun kann að óska eftir, í þágu eftirlits, sbr. 13. gr., meðal annars í því skyni að ganga úr skugga um að viðkomandi einstaklingur veiti sannanlega þjónustu hér á landi á grundvelli sammingsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsammings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða sammings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar.

Sjálfstætt starfandi einstaklingur skal tilkynna til Vinnumálastofnunar verði breytingar á áður veittum upplýsingum til stofnunarinnar skv. 1. mgr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. skal sjálfstætt starfandi einstaklingur veita Vinnumálastofnun frekari upplýsingar um vinnu sína hér á landi, svo sem afrit af reikningum fyrir vinnuna, óski stofnunin eftir slíkum upplýsingum í þágu eftirlits, sbr. 13. gr.

Vinnumálastofnun skal afhenda viðeigandi stjórnvöldum, einkum lögreglu, skattfyrvöldum, töllyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands, upplýsingar skv. 1., 2. og 3. mgr. eftir því sem við á enda megi ætla að þær falli undir málefnasvið viðkomandi stjórnvalds.

10. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 8. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 - a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl.:
 - a. Á eftir orðunum „eftirfarandi upplýsingar“ kemur: og/eða aðgang að gögnum, eftir því sem við á.
 - b. Við bætist: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal annars skulu koma fram upplýsingar um:
 - b. 1. tölul. orðast svo:
Nafn fyrirtækis og heimilisfang þess í heimaríki og nafn fyrirsvarsmanns fyrirtækisins.
 - c. Á eftir 1. tölul. koma tveir nýir töluliðir, svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða samkvæmt því:
 2. Sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan og að það starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis, svo sem gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi, þ.m.t. gögn frá skattfyrvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, þ.á m. virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild, upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki.

3. Nafn notendafyrirtækis sem og kennitölu þess eða annað sambærilegt auðkenni þess.
- d. Í stað orðsins „dvalartími“ í 2. tölul., sem verður 4. tölul., kemur: starfstími.
- e. 4. tölul., sem verður 6. tölul., orðast svo:
Hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, hvar þjónustan er veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi yfir.
- f. Á eftir 4. tölul., sem verður 6. tölul., koma tveir nýir töluliðir, svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða samkvæmt því:
7. Afrit af þjónustusamningi.
8. Afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna fyrirtækisins sem starfa á vegum þess hér á landi.
- g. Í stað orðanna „svo sem afrit af þjónustusamningum og ráðningarsamningum, til“ í 5. tölul., sem verður 9. tölul., kemur: í þágu eftirlits, sbr. 13. gr., meðal annars í því skyni.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
- a. Í stað orðanna „1.–3. tölul. 1. mgr. sem fyrirtækinu ber að afhenda notendafyrirtæki“ kemur: 1.–9. tölul. 1. mgr. og ber fyrirtækinu að afhenda staðfestinguna til notendafyrirtækis, sbr. 11. gr.
- b. Í stað orðanna „starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi, sbr. 11. gr.“ kemur: fyrirtækið hefur móttækið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.
- c. Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:
Á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi ber því að hafa ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Ber fyrirtæki að afhenda fyrirnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst fyrirtækinu. Eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti skal fyrirtæki upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn fyrirtækisins eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis.
- d. Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr., sem verður 5. mgr.:
- a. Í stað orðsins „einkum“ kemur: svo sem lögreglu.
- b. Í stað orðanna „1.–3. tölul.“ kemur: 1.–6. tölul.
- e. Við 5. mgr., sem verður 6. mgr. bætist: og birta hana með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt. Í skránni skulu meðal annars koma fram þær upplýsingar sem fyrirtæki skal veita Vinnumálastofnun samkvæmt 1. tölul. 1. mgr.

11. gr.

Á eftir 10. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: IV. KAFLI, **Skyldur og ábyrgð notendafyrirtækis.**

12. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 11. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
- a. Í stað orðanna „um að fyrirtæki“ kemur: frá fyrirtæki um að það.
- b. Í stað orðsins „tveimur“ kemur: tíu.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:

- a. Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem“ í 1. másl. kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar, svo sem í tengslum við.
- b. Í stað orðanna „bygginga- og mannvirkjagerðar“ í 2. másl. kemur: byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar.
- c. Eftirfarandi breytingar verða á 3. mgr.:
 - a. Í stað orðanna „nafn fyrirsvarsmanns þess, heimilisfang í heimaríki“ kemur: og heimilisfang þess í heimaríki, nafn fyrirsvarsmanns fyrirtækisins.
 - b. Á eftir orðunum „tegund þjónustunnar sem veita skal“ kemur: hér á landi.
- d. Við 4. mgr. bætist: og skulu trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fara með persónuupplýsingar sem þar koma fram í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.
- e. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Verði notendafyrirtæki vart við að fyrirtæki sem það hefur gert þjónustusamning við brjóti gegn lögum þessum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skal notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

13. gr.

Á eftir 11. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, 11. gr. a og 11. gr. b, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

- a. (11. gr. a)

Ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Ábyrgð notendafyrirtækis samkvæmt grein þessari gildir um notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., ber óskipta ábyrgð á grundvelli þjónustusamnings skv. 7. tölul. 3. gr. eða samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, eftir því sem við á, á vangoldnum lágmarkslaunum sem og öðrum vangreiðslum skv. 3. mgr. vegna starfsmanna fyrirtækis. Ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., nær einnig til starfsmanna fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á þjónustusamningi skv. 1. másl. þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband við notendafyrirtækið skv. 1. másl. að ræða. Ef notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., er hluti fyrirtækjasamstæðu ber móðurfélagið sameiginlega ábyrgð með notendafyrirtækinu. Hið sama á við um annað félag ef það er stjórnandi notendafyrirtækisins sem um ræðir hverju sinni.

Ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., nær til vangoldinna lágmarkslauna, annarra vangoldinna launabátta og vangoldinna launa fyrir yfirvinnu, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 4., gr. og vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr., sem og vangoldinna launatengdra gjalda á Íslandi. Ábyrgðin nær ekki til vangoldinna orlofslauna.

Krafa vegna vangreiðslna, sbr. 3. mgr., skal hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., innan fjögurra mánaða frá gjalddaga viðkomandi kröfu. Ef notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., vissi eða mátti vita af bersýnilegri vanefnd hvað varðar greiðslur skv. 3. mgr. vegna starfsmanns fyrirtækis sem fellur undir ábyrgð notendafyrirtækisins má með ákvörðun dómstóla lengja ábyrgðartíma notendafyrirtækisins í allt að tólf mánuði. Krafa telst hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., þegar starfsmaður krefur notendafyrirtækið skriflega, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír, um vangoldin laun og/eða aðrar vangreiðslur skv. 3. mgr. þar sem meðal annars er gerð grein fyrir í hverju vanefnd fyrirtækisins hefur falist, þ.m.t. hvenær viðkomandi krafa féll í gjalddaga, og með hvaða hætti starfsmaðurinn óskar eftir að svar berist frá notendafyrirtækinu. Krafa telst einnig hafa borist notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., ef samráðsnefnd skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og

skyldutryggingu lífeyrisréttinda, hefur tilkynnt notendafyrirtækinu um vangreiðslur fyrirtækis skv. 3. mgr. vegna starfsmanns fyrirtækisins.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., skal gera fyrirtæki grein fyrir framkominni kröfu skv. 4. mgr. án ástæðulausrar tafar og skora á fyrirtækið að greiða kröfuna eða að öðrum kosti gera grein fyrir afstöðu sinni til hennar innan sjö virkra daga frá móttöku áskorunar um greiðslu kröfunnar. Telji notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., vafa leika á réttmæti kröfu skal það gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut á grein fyrir þeirri afstöðu sinni innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækis skv. 1. másl. rann út. Hið sama á við ákvæði notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., að óska eftir umsögn samráðsnefndar, sbr. 6. mgr., eða að synja um greiðslu kröfu skv. 4. mgr. á grundvelli undanþágu frá ábyrgð notendafyrirtækis skv. 11. gr. b. Að öðrum kosti skal notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., greiða kröfuna innan fjögurra vikna frá því að krafan barst.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., og starfsmanni fyrirtækis er heimilt að óska eftir umsögn samráðsnefndar skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, um réttmæti kröfu skv. 4. mgr. Óski notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., eða starfsmaður fyrirtækis eftir slíkri umsögn skal hún liggja fyrir eigi síðar en tíu virkum dögum eftir að óskað var eftir henni.

Notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr., getur krafíð hlutaðeigandi fyrirtæki um þá fjárhæð sem nemur þeim kostnaði sem notendafyrirtækið verður fyrir vegna greiðslu kröfu skv. 4. mgr. sem og vegna greiðslu vaxtakostnaðar, innheimtukostnaðar og málskostnaðar í tengslum við greiðslu kröfunnar.

Höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi á grundvelli ábyrgðar notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr., skal hann gera það innan átta mánaða frá því að afstaða notendafyrirtækisins til viðkomandi kröfu lá fyrir, sbr. 5. mgr., auk þess sem starfsmaðurinn skal þá einnig stefna hlutaðeigandi fyrirtæki þar sem notendafyrirtækið á varnarþing.

b. (11. gr. b)

Undanþága frá ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Þrátt fyrir 11. gr. a er notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, heimilt að synja um greiðslu kröfu vegna vangoldinna lágmarkslauna og/eða annarra vangreiðslna skv. 3. mgr. 11. gr. a í eftirfarandi tilvikum:

- a. Þegar fyrirtæki veitir notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, þjónustu skemur en samtals tíu virka daga á tólf mánaða tímabili.
- b. Þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eiganda þess fyrirtækis sem um ræðir sem og kröfu maka eða annarra skyldmenna framangreindra aðila eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til framangreindra tengsla.
- c. Þegar notendafyrirtæki, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, hefur með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki greiði starfsmönnum sínum laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni, svo sem með því að afla eftirfarandi upplýsinga hjá því fyrirtæki sem um ræðir hverju sinni um þá starfsmenn fyrirtækisins sem veita notendafyrirtækinu þjónustu hér á landi:
 1. nafn hvers starfsmanns,
 2. áætlaðan starfstíma hvers starfsmanns,
 3. afrit af ráðningarsamningi hvers starfsmanns,
 4. afrit af vinnutímaskýrslum hvers starfsmanns,

5. afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og
6. staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd.

Verði fyrirtæki gjaldþrota gilda lög nr. 88/2003, um Ábyrgðasjóð launa, og á þá ábyrgð notendafyrirtækis, sbr. 1. mgr. 11. gr. a, ekki við.

14. gr.

Á undan 12. gr. laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: V. KAFLI, **Eftirlit**.

15. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 12. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr. bætist: svo sem eftirlit með því hvort um sé að ræða fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling sem sannanlega eru með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki sem og hvort sannanlega sé um að ræða starfsmann fyrirtækis sem sendur hefur verið tímabundið til starfa hér á landi í tengslum við veitingu þjónustu, eftir því sem við á.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
 - a. Í stað orðanna „Berist Vinnumálastofnun rökstudd kvörtun um“ kemur: Fáí Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna.
 - b. Á eftir orðinu „fyrirtæki“ í 1. og 2. másl. kemur: notendafyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstaklingur.
 - c. Á eftir orðinu „fyrirtækið“ í 2. másl. kemur: notendafyrirtækið eða sjálfstætt starfandi einstaklingurinn, eftir því sem við á.

16. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þ.m.t. þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðningarkjör“ í 1. mgr. kemur: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku, þ.m.t. afrit af þjónustusamningum skv. 6. tölul. 3. gr. eða samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, eftir því sem við á, ráðningarsamningum og öðrum gögnum varðandi ráðningarkjör þeirra starfsmanna sem starfa á vegum fyrirtækisins hér á landi, svo sem vinnutímaskýrslum, launaseðlum og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd.
- b. Í stað orðsins „þ.m.t. þjónustusamning“ í 2. mgr. kemur: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku, þ.m.t. afrit af þjónustusamningi skv. 6. tölul. 3. gr. eða samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, eftir því sem við á.
- c. Á eftir 2. mgr. koma fjórar nýjar málsgreinar, 3.–6. mgr., svohljóðandi:
Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits skv. 1. mgr. 12. gr. Starfsmenn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá framangeindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Vinnumálastofnun annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands

hins vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara skv. 1. mgr. 12. gr. og reglugerða settra samkvæmt þeim er heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 4. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar, lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar, Vinnueftirlits ríkisins og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án þess að upplýsingar úr skráum einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirfram skilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim, skv. 1. mgr. 12. gr., er stofnuninni heimilt að óska eftir aðstoð frá þar til bærum stjórnvöldum í heimaríki fyrirtækis svo sem hvað varðar öflun upplýsinga um fyrirtækið sem og hvað varðar samskipti við fyrirtækið, þ.m.t. vegna innheimtu sekta, enda hafi beiðnin lögmætan tilgang auk þess sem hún gengur ekki lengra en nauðsyn krefur.

d. Á eftir orðunum „sbr. þó“ í 3. mgr., sem verður 7. mgr., kemur: 8. mgr. sem og.

e. Við bætist ný málsgrein, 8. mgr., svohljóðandi

Þrátt fyrir 7. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fáir Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

17. gr.

Á eftir 13. gr. laganna kemur ný grein, 13. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Eftirlit á vinnustöðum.

Í því skyni að hafa eftirlit með lögum þessum skv. 1. mgr. 12. gr., er starfsmönnum Vinnumálastofnunar heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skal þeim veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum óski þeir eftir því.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum, sbr. 1. mgr., ber við störf sín að sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum, sbr. 1. mgr., er heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar.

18. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein er verður 1. mgr., svohljóðandi:

Vinnumálastofnun er heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli starfsmanns, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni.

- b. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr., sem verður 2. mgr.:

- a. Á eftir orðunum „skal afhenda“ kemur: samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi.
- b. Í stað orðanna „ráðningarsamningi starfsmannsins óski stéttarfélagið eftir því“ kemur: ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum starfsmannsins sem og þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd þegar óskað er eftir slíkum afritum.

- c. Við bætist ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:

Samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélag, eftir því sem við á, skulu fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim gögnum sem þau fá afrit af á grundvelli ákvæðis þessa, í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

- d. Við greinarfyrirsögn bætist: *launaseðla og vinnutímaskýrslna*.

19. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 15. gr. a laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:

- a. Á eftir orðunum „Fari fyrirtæki“ kemur: notendafyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstaklingur.
- b. Í stað orðanna „hlutaðeigandi fyrirtæki“ kemur: hlutaðeigandi aðili.

- b. 2. mgr. orðast svo:

Aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða, ef um fyrirtæki er að ræða, fulltrúa þess, sbr. 3. mgr. 10. gr. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sektir falla á hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að aðila var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

- c. Við 3. mgr. bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

- d. Við bætist ný málsgrein, sem verður 5. mgr., svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

20. gr.

Á eftir 15. gr. a laganna kemur ný kaflafyrirsögn, svohljóðandi: VI. KAFLI, **Ýmis ákvæði**.

21. gr.

Orðin „laga þessara“ í 16. gr. laganna falla brott.

22. gr.

Í stað orðanna „ákvörðun Vinnumálastofnunar“ í 1. mgr. 17. gr. laganna kemur: ákvarðanir Vinnumálastofnunar samkvæmt lögum þessum.

23. gr.

Á eftir 17. gr. laganna kemur ný grein, 17. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

17. gr. a

Stjórnvaldssektir.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á fyrirtæki sem veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 8. gr. á tilskildum tíma eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu fyrirtækisins.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á sjálfstætt starfandi einstakling ef hann veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 7. gr. á tilskildum tíma eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu einstaklingsins.

Stjórnvaldssektir geta numið allt að 5.000.000 kr.

Við ákvörðun stjórnvaldssektar skal meðal annars taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, hvort um ítrekað brot sé að ræða og samstarfsvilja hins brotlega aðila. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins.

Ákvörðun um stjórnvaldssekt skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans, sbr. 3. mgr. 10. gr.

Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer samkvæmt lögum nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu.

Heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæði þessu fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi skv. 1. eða 2. mgr. lauk.

Stjórnvaldssektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir eru aðfararhæfar.

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæðum stjórnvaldsálagningarlaga.

24. gr.

Á eftir orðunum „þar á meðal“ í 19. gr. laganna kemur: um rafræna málsmeðferð og.

25. gr.

Við 20. gr. laganna bætist: Lög þessi eru jafnframt sett til innleiðingar á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB, frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012, um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“).

26. gr.

Heiti laganna verður:

Lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda.

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, með síðari breytingum.

27. gr.

1. gr. laganna orðast svo:

Lög þessi gilda um starfsmannaleigur á innlendum vinnumarkaði og starfsmenn þeirra. Jafnframt gilda lög þessi um skyldur notendafyrirtækja í tengslum við samning þeirra við starfsmannaleigur.

Um starfsemi þeirra erlendu starfsmannaleigna er veita þjónustu sína hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar gilda enn fremur lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda, sbr. c-lið 1. mgr. og 4. mgr. 1. gr. þeirra laga.

28. gr.

Á eftir 1. gr. laganna koma þrjár nýjar greinar, 1. gr. a, 1. gr. b og 1. gr. c, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

a. (1. gr. a)

Markmið.

Markmið laga þessara er að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna starfsmannaleigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði héraðs.

Þá er það markmið laga þessara að tryggja að stjórnvöld hafi upplýsingar um þær starfsmannaleigur sem starfa á innlendum vinnumarkaði.

b. (1. gr. b)

Stjórnsýsla.

Ráðherra fer með stjórnsýslu á því sviði sem lögini taka til. Vinnuálastofnun annast framkvæmd laga þessara innan stjórnsýslunnar.

Upplýsingar sem starfsmannaleigur skulu veita Vinnuálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.

Vinnuálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja

skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

c. (1. gr. c)

Orðskýringar.

Í lögum þessum er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

1. *Notendafyrirtæki*: Notendafyrirtæki er einstaklingur, félag, opinber aðili eða annar sá sem stundar atvinnurekstur og hefur á grundvelli þjónustusamnings skv. 4. tölul., leigt starfsmann starfsmannaleigu gegn gjaldi til að sinna tímabundnum störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn sinni.
2. *Starfsmaður starfsmannaleigu*: Starfsmaður starfsmannaleigu er einstaklingur sem er ráðinn til starfa hjá starfsmannaleigu og er leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli þjónustusamnings skv. 4. tölul.
3. *Starfsmannaleiga*: Starfsmannaleiga er fyrirtæki sem samkvæmt þjónustusamningi skv. 4. tölul. leigir út starfsmenn sína gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess síðarnefnda.
4. *Þjónustusamningur*: Þjónustusamningur er samningur milli notendafyrirtækis og starfsmannaleigu um að notendafyrirtækið leigi gegn gjaldi tiltekinn starfsmann eða tiltekna starfsmenn frá starfsmannaleigunni í ákveðinn tíma til að sinna störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn þess.

29. gr.

Fyrirsögn I. kafla laganna verður: **Gildissvið, markmið, stjórnsýsla og orðskýringar.**

30. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 - a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. másl.:
 - a. Á eftir orðunum „eftirfarandi upplýsingar“ kemur: og/eða aðgang að gögnum, eftir því sem við á.
 - b. Við bætist: og skulu upplýsingarnar og/eða gögnin vera á íslensku eða ensku. Meðal annars skulu koma fram upplýsingar um:.
 - b. 5. tölul. orðast svo:

Afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigunnar hér á landi.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:
 - a. Í stað orðanna „1.–4. tölul. 1. mgr. sem starfsmannaleigunni ber að afhenda notendafyrirtækinu“ kemur: 1.–5 tölul. 1. mgr. og ber starfsmannaleigunni að afhenda notendafyrirtækinu staðfestinguna, sbr. 4. gr. a.
 - b. Í stað orðanna „starfsemi starfsmannaleigunnar hófst hér á landi, sbr. 4. gr. a“ kemur: starfsmannaleigan hefur móttækið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun.
- c. Á eftir 3. mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:

Á þeim tíma sem starfsmannaleiga veitir þjónustu hér á landi ber henni að hafa ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Ber starfsmannaleigunni að afhenda fyrirnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst starfsmannaleigunni.

Eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti skal starfsmannaleiga upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn starfsmannaleigunnar eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlandis.

- d. Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr., sem verður 5. mgr.:
 - a. Á eftir orðinu „einkum“ kemur: lögreglu.
 - b. Í stað orðanna „1.–4. tölul.“ kemur: 1.–5. tölul.
- e. Greinarfyrisögn orðast svo: *Upplýsingaskylda*.

31. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. a laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 - a. Í stað orðanna „um að starfsmannaleiga“ kemur: frá starfsmannaleigu um að hún.
 - b. Í stað orðsins „tilkynningarskyldu“ kemur: upplýsingaskyldu.
 - c. Í stað orðsins „tveimur“ kemur: tíu.
- b. Við 3. mgr. bætist: og skulu trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fara með persónuupplýsingar sem þar koma fram í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.
- c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Verði notendafyrirtæki vart við að starfsmannaleiga brjóti gegn lögum þessum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skal notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

32. gr.

Fyrirsögn II. kafla laganna orðast svo: **Skráning og upplýsingar.**

33. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 10. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðningarkjör“ í 1. mgr. kemur: afrit af þjónustusamningum skv. 4. tölul. 1. gr. b, ráðningarsamningum, vinnutímaskýrslum og launaseðlum sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd.
- b. Á eftir 2. mgr. koma þrjár nýjar málsgreinar, 3.–5. mgr., svohljóðandi:

Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits skv. 1. mgr. 9. gr. Starfsmenn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá framangeindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Vinnumálastofnun annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands hins vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara skv. 1. mgr. 9. gr. og reglugerða settra samkvæmt þeim er heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 4. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar, lögreglu, skattýfirvalda, töllyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar, Vinnueftirlits ríkisins og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án þess að upplýsingar úr skráum einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirfram skilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

c. Við 3. mgr., sem verður 6. mgr., bætist: sbr. þó 7. mgr.

d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Prátt fyrir 6. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fáí Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

34. gr.

Á eftir 10. gr. laganna koma tvær nýjar greinar, 10. gr. a og 10. gr. b, ásamt fyrirsögnum, svohljóðandi:

a. (10. gr. a)

Eftirlit á vinnustöðum.

Í því skyni að hafa eftirlit með framkvæmd laga þessara, sbr. 9. gr., er starfsmönnum Vinnumálastofnunar heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skal þeim veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum óski þeir eftir því.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum, sbr. 1. mgr., ber við störf sín að sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út.

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum, sbr. 1. mgr., er heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar.

b. (10. gr. b)

Afhending ráðningarsamninga, launaseðla og vinnutímaskýrslna.

Vinnumálastofnun er heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni.

Vinnumálastofnun skal afhenda samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélagi í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem starfsmaður fyrirtækis starfar á afrit af ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum starfsmannsins sem og þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins

hafi verið greidd þegar óskað er eftir slíkum afritum enda liggi fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni.

Samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélag, eftir því sem við á, skulu fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim gögnum sem þau fá afrit af á grundvelli ákvæðis þessa, í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

35. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 11. gr. a laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Starfsmannaleigu sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt því fyrirtæki sem hún beinist að eða fulltrúa þess, sbr. 3. mgr. 3. gr. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sektir falla á hvern dag frá og með fyrsta virka degi eftir að aðila var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bæt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

b. Við 4. mgr., sem verður 5. mgr., bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

36. gr.

Í stað orðanna „ákvörðun Vinnumálastofnunar“ í 1. mgr. 12. gr. laganna kemur: ákvarðanir Vinnumálastofnunar samkvæmt lögum þessum.

37. gr.

Á eftir 12. gr. laganna kemur ný grein, 12. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

12. gr. a

Stjórnvaldssektir.

Vinnumálastofnun er heimilt að leggja stjórnvaldssektir á starfsmannaleigu sem veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 4. gr. á tilskildum tíma eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu starfsmannaleigunnar.

Stjórnvaldssektir geta numið allt að 5.000.000 kr.

Við ákvörðun stjórnvaldssekta skal meðal annars taka tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, hvort um ítrekað brot sé að ræða og samstarfsvilja hins brotlega aðila. Jafnframt skal líta til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna starfsmannaleigunnar.

Ákvörðun um stjórnvaldssekt skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans, sbr. 3. mgr. 3. gr.

Gjalddagi stjórnvaldssektar er 30 dögum eftir að ákvörðun um sektina var tekin. Hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer samkvæmt lögum nr. 38/2001, um vexti og verðtryggingu.

Heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæði þessu fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi skv. 1. mgr. lauk.

Stjórnvaldssektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir eru aðfararhæfar.

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

38. gr.

Við 14. gr. laganna bætist: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.

III. KAFLI

Breyting á lögum nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, með síðari breytingum.

39. gr.

Á eftir orðinu „skattyfirvalda“ í 3. mgr. 4. gr. laganna kemur: Vinnueftirlits ríkisins.

40. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. gr. laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Atvinnurekanda sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sektir falla á hvern dag frá og með fyrsta virka degi eftir að aðila var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

b. Á eftir 2. mgr. kemur ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:

Ákvarðanir Vinnumálastofnunar um dagsektir eru aðfararhæfar.

c. Við 3. mgr., sem verður 5. mgr., bætist: að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

41. gr.

Á eftir orðunum „framkvæmd laga þessara“ í 8. gr. kemur: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.

IV. KAFLI

Breyting á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, með síðari breytingum.

42. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr. bætist: þar á meðal um rafræna málsmeðferð.
- b. Á eftir 2. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Upplýsingar sem veittar eru Vinnumálastofnun samkvæmt lögum þessum skulu vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír.

Vinnumálastofnun getur aflað og miðlað upplýsingum að því marki sem stofnuninni er heimilt samkvæmt lögum þessum, rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Tryggja skal að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum þessum.

43. gr.

1. málsl. 1. mgr. 7. gr. laganna orðast svo:

Heimilt er að veita tímabundið atvinnuleyfi skv. 8.–13. gr. og 15.–16. gr. ef eftirfarandi skilyrði eru m.a. uppfyllt eftir því sem við á hverju sinni:

44. gr.

4. mgr. 9. gr. laganna fellur brott.

45. gr.

Á eftir orðunum „dvalarleyfi á grundvelli mannúðarsjónarmiða“ í a-lið 1. mgr. 11. gr. laganna kemur: dvalarleyfi fyrir hugsanlegt fórnarlamb mansals, dvalarleyfi fyrir fórnarlamb mansals.

46. gr.

Orðin „eða ótímabundins dvalarleyfis“ annars vegar í 2. mgr. og hins vegar í 7. mgr. 12. gr. laganna falla brott.

47. gr.

Orðin „og samanlagður starfstími á grundvelli tímabundinna atvinnuleyfa skv. 9. gr. skal aldrei vera lengri en tvö ár“ í 1. mgr. 16. gr. laganna falla brott.

48. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 7. mgr. 19. gr. laganna:

- a. Í stað orðanna „gerst sekur um“ kemur: brotið gegn lögum þessum, svo sem með því.
- b. Í stað orðanna „hefur gerst sekur um að ráða“ kemur: áður hefur brotið gegn lögum þessum, svo sem með því að hafa ráðið.

49. gr.

Á eftir orðunum „sýna það krefjist“ í 2. mgr. 20. gr. laganna kemur: Vinnumálastofnun eða.

50. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 22. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr.
- b. Við bætist greinarfyrirsögn, svohljóðandi: *Undanþágur frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi.*

51. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 23. gr. laganna:

- a. Á eftir 1. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, 2. og 3. mgr, svohljóðandi:
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal tilkynna til Vinnumálastofnunar um vinnu sína hér á landi eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Í tilkynningu skv. 1. másl. skulu meðal annars koma fram eftirfarandi upplýsingar:
 - a. Um útlendinginn:
 1. Nafn.
 2. Fæðingardagur.
 3. Ríkisfang.
 4. Númer vegabréfs.
 5. Starfsheiti.
 6. Heimilisfang hér á landi.
 7. Áætlaður dvalartími hér á landi.
 - b. Um atvinnurekanda, ef hann er annar en viðkomandi útlendingur:
 1. Nafn og netfang.
 2. Heimilisfang í heimaríki.
 3. Auðkenni, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild.
 4. Nafn og netfang tengiliðar atvinnurekanda.
 - c. Um undir hvaða undanþágu 1. mgr. starf útlendinga hér á landi er talið falla.
Útlendingur sem er undanþeginn kröfu um atvinnuleyfi skv. 1. mgr. skal veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr.
- b. Við bætist greinarfyrirsögn, svohljóðandi: *Undanþágur frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi í allt að 90 daga á ári.*

52. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 25. gr. laganna:

- a. Við bætist ný málsgrein er verður 1. mgr., svohljóðandi:
Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, Útlendingastofnun, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, kærunefnd útlendingamála, félagsþjónusta sveitarfélaga og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. Starfsmenn Vinnumálastofnunar eru bundnir þagnarskyldu hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá framangeindum aðilum og helst þagnarskyldan eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni.
- b. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr., sem verður 3. mgr.:
 - a. Á eftir orðinu „skattyfirvalda“ kemur: tollyfirvalda.

b. Í stað orðsins „þjóðskrár“ kemur: Þjóðskrár Íslands.

c. Á eftir 2. mgr., sem verður 3. mgr., kemur ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:

Starfsmönnum Vinnumálastofnunar er óheimilt að nota aðstöðu sína til að afla sér annarra upplýsinga en þeirra sem eru nauðsynlegar eða kunna að vera nauðsynlegar í þágu eftirlits samkvæmt lögum þessum. Enn fremur er þeim óheimilt að veita öðrum upplýsingar sem þeir hafa fengið vitneskju um vegna eftirlits síns og ástæða er til að ætla að þeim skuli haldið leyndum, sbr. þó 5. mgr.

d. 3. mgr., sem verður 5. mgr., orðast svo:

Þrátt fyrir 4. mgr. er Vinnumálastofnun heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara, enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

53. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 26. gr. laganna:

a. Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr.:

a. Á eftir orðinu „Lögreglu“ kemur: og Vinnumálastofnun.

b. Í stað orðanna „Lögreglan skal sýna skilríki um starf sitt.“ kemur: Lögregla og Vinnumálastofnun skulu sýna sérstök skilríki við störf sín.

b. Á eftir orðinu „lögreglu“ í 3. mgr. kemur: eða Vinnumálastofnunar.

c. Á eftir orðinu „Lögreglu“ í 4. mgr. kemur: og Vinnumálastofnun.

V. KAFLI

Breyting á lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, með síðari breytingum.

54. gr.

Millifyrirsögn á undan 36. gr. laganna orðast svo: *Skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa, samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála og atvinnurekanda í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.*

55. gr.

36. gr. laganna orðast svo:

Verkkaupi merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem verk er unnið fyrir í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Fulltrúi verkkaupa merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem ber ábyrgð á hönnun og/eða framkvæmd og/eða eftirliti með verki og starfar í þágu verkkaupa á grundvelli skriflegs samkomulags þar sem verkkaupi hefur falið honum að gegna tilteknum skyldum sínum samkvæmt ákvæði þessu. Gengið skal frá slíku samkomulagi áður en vinna á viðkomandi vinnustað hefst.

Samræmingaraðili öryggis- og heilbrigðismála merkir í lögum þessum einstakling eða atvinnurekanda sem falið er af verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að gegna tilteknum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks, svo sem hvað varðar umsjón með

skipulagningu og samræmingu aðgerða, sbr. 4. mgr., þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð.

Þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Í því felst meðal annars gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar eftir því sem við á, sbr. 6. mgr. ákvæðis þessa. Skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skipa einn eða fleiri samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála til að gegna framangreindum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks.

Verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa skal tilkynna til Vinnueftirlits ríkisins um vinnustað áður en vinna hefst þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna standi yfir lengur en í 30 daga og fleiri en 20 starfsmenn verði við vinnu samtímis. Hið sama á við um vinnustað þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en sem nemur 500 dagsverkum.

Við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skv. 5. mgr. eða við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þar sem vinna telst sérstaklega hættuleg skal verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa sjá um að gerð sé öryggis- og heilbrigðisáætlun áður en vinna hefst í því skyni að tryggja að við framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Áætlunin skal meðal annars fela í sér almennar reglur sem gilda skulu á vinnustaðnum og lýsingu á sérstökum aðgerðum sem framkvæma þarf til að unnt sé að uppfylla kröfur sem gerðar eru í lögum þessum í tengslum við öryggi, góðan aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum.

Þrátt fyrir að verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa feli samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæði þessu leysir það verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu.

Þrátt fyrir að verkkaupi feli fulltrúa sínum að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæði þessu leysir það verkkaupa ekki undan ábyrgð fái hann vitneskju um að fulltrúi verkkaupa hafi ekki gegnt þeim skyldum sem verkkaupi hefur falið honum að gegna á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis.

Ákvæði þetta hefur ekki áhrif á grundvallarregluna um ábyrgð atvinnurekanda samkvæmt lögum þessum.

Ráðherra er heimilt að setja nánari reglur í reglugerð, að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins, um þau atriði sem kveðið er á um í ákvæði þessu, meðal annars um gerð skriflegrar áætlunar um öryggi og heilbrigði við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem og í tengslum við mat á því hvers konar vinna við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð teljist sérstaklega hættuleg, hvaða atriði skulu koma fram í tilkynningu til Vinnueftirlits ríkisins skv. 5. mgr., skipun, skyldur og hæfni samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sem og um gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar skv. 6. mgr., þar með talið þau atriði sem koma skulu fram í slíkri áætlun.

56. gr.

Við 45. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Sá einn má vera stjórnandi tiltekinnar vélar, sbr. 1.–5. mgr. ákvæðis þessa og 1. mgr. 46. gr., sem hefur öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni samkvæmt reglum sem settar hafa verið á grundvelli 3. mgr. 49. gr.

57. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 87. gr. laganna:

- a. Orðin „Ákvörðun um dagsektir skal tilkynnt bréflaga á sannanlegan hátt þeim sem hún beinist að“ í 1. mgr. falla brott.
- b. 2. mgr. orðast svo:

Aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. beinist að skal veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Tilkynningu Vinnueftirlits ríkisins um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir skal fylgja skriflegur rökstuðningur. Ákvörðun um dagsektir skv. 1. mgr. skal tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans. Ákvörðun um dagsektir felur það í sér að sektir falla á hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að aðila var tilkynnt um ákvörðunina og er það tímamark jafnframt gjalddagi kröfunnar. Miða skal við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnueftirlits ríkisins sem síðasta sektardag. Dagsektir geta numið allt að 1 millj. kr. fyrir hvern dag. Við ákvörðun fjárhæðar dagsekta skal meðal annars líta til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun beinist að, hversu aðkallandi úrbætur teljast og hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er.

c. Við 3. mgr. bætist: að frádrögnum kostnaði við álagningu og innheimtu.

d. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Að öðru leyti fer um ákvörðun Vinnueftirlit ríkisins um dagsektir samkvæmt ákvæðum stjórnslulaga.

58. gr.

Á eftir 3. mgr. 82. gr. laganna koma þrjár nýjar málsgreinar, 4.-6. mgr., svohljóðandi:

Eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands skulu láta Vinnueftirliti ríkisins í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 75. gr.

Vinnueftirliti ríkisins annars vegar og lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands hins vegar er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laga þessara.

Að því marki sem Vinnueftirlit ríkisins telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laga þessara og reglugerða settra samkvæmt þeim, sbr. 75. gr., er heimilt við vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 5. mgr., að samkeyra upplýsingar Vinnueftirlits ríkisins, lögreglu, skattyfirvalda, tollyfirvalda, Tryggingastofnunar ríkisins, Útlendingastofnunar, Vinnumálastofnunar og Þjóðskrár Íslands. Slíkar samkeyrslur skulu gerðar án þess að upplýsingar úr skrá eina einstakra stofnana séu sendar öðrum stofnunum umfram það sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirfram skilgreindu athugunarefni. Að öðru leyti fer um meðferð persónuupplýsinga í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

59. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 83. gr. laganna:

a. 2. mgr. orðast svo:

Þrátt fyrir 1. mgr. er Vinnueftirliti ríkisins heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laga þessara enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Fái Vinnueftirlit ríkisins upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum er stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnueftirliti ríkisins á grundvelli ákvæðis þessa ber að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

b. Á eftir 2. mgr. koma tvær nýjar málsgreinar, 3. og 4. mgr, svohljóðandi:

Starfsmenn Vinnueftirlits ríkisins eru bundnir þagnarskyldu um allt er varðar umkvörtun til stofnunarinnar, þ.m.t. nafn þess sem beinir umkvörtun til stofnunarinnar, sem og upplýsingar sem þeir fá á grundvelli 4. mgr. 82. gr. Þagnarskyldan helst eftir að starfsmenn hætta störfum hjá stofnuninni.

Þrátt fyrir 3. mgr. er starfsmönnum Vinnueftirlits ríkisins heimilt að greina frá umkvörtun til stofnunarinnar þegar um er að ræða lögmætan tilgang og ekki er gengið lengra en nauðsynlegt er auk þess sem sá sem beindi umkvörtuninni til stofnunarinnar hefur veitt samþykki fyrir því.

VI. KAFLI

Breyting á lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins.

60. gr.

Á eftir 4. gr. laganna kemur ný grein, 4. gr. a ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Innleiðing tilskipunar.

Með lögum þessum er innleidd tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 54/2014 frá 16. apríl 2014 um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega.

VII. KAFLI

Gildistaka.

61. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og gildir 13. gr. einungis vegna þjónustusamninga sem gerðir verða eftir gildistöku laganna.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Í upphafi árs 2016 tók til starfa óformlegur starfshópur á vegum þáverandi félags- og húsnæðismálaráðherra vegna þeirrar aukningar sem verið hafði á þátttöku erlendra ríkisborgara á innlendum vinnumarkaði. Í samráðshópnum áttu sæti fulltrúar frá Alþýðusambandi Íslands, Bandalagi háskólamanna, BSRB, fjármála- og efnahagsráðuneyti, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samtökum atvinnulífsins. Auk þess áttu Vinnueftirlit ríkisins og Vinnumálastofnun fulltrúa í hópnum.

Hlutverk samráðshópsins var meðal annars að koma með tillögur að hugsanlegum lagabreytingum til innleiðingar á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Jafnframt var það hlutverk samráðshópsins að fara yfir ákvæði laga sem gilda hér á landi um þátttöku erlendra ríkisborgara á vinnumarkaði, þar með talið um starfsmenn erlendra fyrirtækja eða starfsmannaleigna sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu, og koma með tillögur til ráðherra um nauðsynlegar lagabreytingar. Þá var það hlutverk hópsins að fara yfir ákvæði annarra laga sem gilda á vinnumarkaði, meðal annars í því skyni að bregðast við fyrrnefndri fjölgun erlendra starfsmanna á innlendum vinnumarkaði sem og til að bregðast við tilteknum aðstæðum sem upp hafa komið við framkvæmd viðkomandi laga.

Ljóst er að aldrei hafa fleiri erlendir ríkisborgarar starfað á vinnumarkaði hérlendis en í byrjun árs 2017 þegar þeir voru um 10,3% af þátttakendum á innlendum vinnumarkaði. Samkvæmt upplýsingum frá Vinnumálastofnun voru um það bil 20.000 erlendir starfsmenn þátttakendur á vinnumarkaði hérlendis í lok árs 2016. Til samanburðar voru um 18.500 erlendir ríkisborgarar starfandi hér á landi árið 2008 en ári áður voru þeir rúmlega 16.000 og árið 2006 ríflega 12.000. Tiltölulega lítil fækkun varð á erlendum ríkisborgurum sem tóku þátt á innlendum vinnumarkaði í kjölfar efnahagsþrenginganna sem hófust hér á landi haustið 2008. Lægst varð hlutfallið árið 2012 þegar 8,2% þátttakenda á innlendum vinnumarkaði voru erlendir ríkisborgarar sem svarar til þess að tæplega 14.700 erlendir ríkisborgarar hafi verið starfandi hér á landi það ár. Samkvæmt upplýsingum frá Vinnumálastofnun voru samtals 54 erlend fyrirtæki skráð hjá stofnuninni á árinu 2016 sem sent höfðu tæplega 1.000 starfsmenn tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu og var fjöldi starfsmanna á vegum starfsmannaleigna, innlendra sem erlendra, rúmlega 1.500 til viðbótar. Þá voru rúmlega 300 starfsmenn erlendra fyrirtækja þátttakendur á innlendum vinnumarkaði í janúar 2017 en til samanburðar var sá fjöldi kominn í rúmlega 170 einstaklinga í lok janúar 2016. Þá má geta þess að áætlað er að starfsemi erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn sína hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu sem og erlendra starfsmannaleigna á íslenskum vinnumarkaði komi til með að aukast hér á landi á komandi árum. Í því sambandi má nefna að um fjörutíu erlend fyrirtæki sem voru með starfsemi hér á landi í febrúar 2017 féllu undir gildissvið laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra en til samanburðar voru þau níu í febrúar 2016. Þá voru 26 starfsmannaleigur starfandi hér á landi í febrúar 2017, bæði innlendar og erlendar, samkvæmt skráningu Vinnumálastofnunar en í febrúar 2016 voru þær þrettán talsins.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Megintilgangur frumvarpsins er að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Í aðfaraorðum tilskipunarinnar kemur fram að tilskipunin stuðli meðal annars að því að koma á sameiginlegum ramma viðeigandi ákvæða, ráðstafana og eftirlitskerfa sem nauðsynleg séu til að koma tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu, til framkvæmda, beita henni og framfylgja betur og með samræmdari hætti í reynd innan aðildarríkjanna, þar með talið ráðstafana til að koma í veg fyrir og beita viðurlögum gegn brotum á gildandi reglum. Fram kemur að tilskipunin hafi þó ekki áhrif á gildissvið tilskipunar 96/71/EB sem innleidd var í íslenskan rétt með lögum nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Þannig miði tilskipun 2014/67/ESB meðal annars að því að tryggja að ákvæðum laga sem gilda í aðildarríkjunum um réttindi starfsmanna, sem eru útsendir í því skyni að veita þjónustu yfir landamæri, sé framfylgt.

Vinumarkaðurinn hér á landi er vel skipulagður með öflugum samtökum launafólks og atvinnurekenda sem semja sín á milli í kjarasamningum um laun og önnur starfskjör starfsmanna sem eru þátttakendur á innlendum vinnumarkaði sem og um aðra þætti er varða hagsmuni launafólks og atvinnurekenda. Samtök aðila vinnumarkaðarins eru einnig ábyrg fyrir eftirliti með því að ákvæði kjarasamninga séu virt á innlendum vinnumarkaði. Þá hafa verið settar reglur og mótuð framkvæmd í samskiptum samtaka aðila vinnumarkaðarins sem gefur stéttarfélagum og samtökum atvinnurekenda ríkt umboð til að koma fram fyrir og gæta hagsmuna launafólks, fyrirtækja og stofnana hvort heldur sem er á almennum eða opinberum vinnumarkaði.

Árið 1980 voru sett lög nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og skyldutryggingu líffeyrisréttinda, þar sem meðal annars er kveðið á um að laun og önnur starfskjör sem samtök aðila vinnumarkaðarins semja um skuli vera lágmarkskjör á íslenskum vinnumarkaði. Jafnframt kemur fram í framangreindum lögum að samningar einstakra launamanna og atvinnurekenda um lakari kjör en hinir almennu kjarasamningar ákveða skuli ógildir. Lögin voru sett í því skyni að tryggja að launamenn á innlendum vinnumarkaði njóti ekki lakari kjara en þeirra sem samið er um í kjarasamningum. Þannig er öllum fyrirtækjum sem starfa hér á landi, erlendum jafnt sem innlendum, óheimilt að bjóða starfsmönnum sínum lakari kjör en samið hefur verið um í kjarasamningum óháð því hvort hlutaðeigandi fyrirtæki eru aðilar að viðkomandi kjarasamningum eða ekki. Í samkomulagi samtaka aðila á almenna vinnumarkaðnum frá árinu 2004 er meðal annars áréttað að það sé sameiginleg skylda þeirra og verkefni að verja það fyrirkomulag sem gildir á íslenskum vinnumarkaði og þá sérstaklega að ákvarða kaup og önnur starfskjör með kjarasamningum. Jafnframt er áréttað að öllum fyrirtækjum beri að virða þau lög og kjarasamninga sem hér gilda, óháð þjóðerni viðkomandi fyrirtækis eða starfsmanna þess. Þessi yfirlýsing undirstrikar mikilvægi þess fyrirkomulags á vinnumarkaði sem hér gildir. Sama gildir um þær skyldur sem samtök aðila vinnumarkaðarins hafa axlað til að fylgja því eftir að farið sé að leikreglum á vinnumarkaði.

Markmið frumvarps þessa er að veita íslenskum stjórnvöldum betri yfirsýn yfir stöðuna á innlendum vinnumarkaði að því er varðar starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi sem og fjölda og stöðu erlendra starfsmanna er starfa hjá slíkum fyrirtækjum hérlendis. Enn

fremur er markmiðið að styrkja það eftirlit sem tíðkast á íslenskum vinnumarkaði þannig að tryggja megi eins og kostur er að laun og önnur starfskjör erlendra starfsmanna sem sendir eru tímabundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu hér á landi sem og erlendra starfsmanna er starfa á vegum starfsmannaleigna hérlandis séu í samræmi við ákvæði laga og gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Er í því sambandi talið mikilvægt að áreiðanlegar upplýsingar um störf þeirra séu til hér á landi. Er frumvarpinu því jafnframt ætlað að stuðla að jafnri samkeppnisstöðu fyrirtækja sem starfa á innlendum vinnumarkaði, hvort sem þau eru innlend eða erlend. Þannig er komið í veg fyrir að fyrirtæki er virða ákvæði laga og gildandi kjarasamninga standi frammi fyrir því að eiga í samkeppni við fyrirtæki sem komast hjá því að fara að ákvæðum laga og gildandi kjarasamninga en slík brot bitna auk þess oft og tíðum á starfsmönnum hlutaðeigandi fyrirtækja.

Frumvarpi þessu er einnig ætlað að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 54/2014 frá 16. apríl 2014, um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega. Frjáls för launafólks er talin vera lykilþáttur í þróun vinnumarkaðar Evrópska efnahagssvæðisins og telst til grundvallarréttinda í því sambandi. Er tilskipuninni ætlað að styrkja enn frekar framkvæmd reglugerðar (ESB) nr. 492/2011, um frjálsa för launafólks innan svæðisins sem innleidd var með lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins.

3. Meginefni frumvarpsins.

Frelsið til að veita þjónustu yfir landamæri felur meðal annars í sér rétt fyrirtækja til að veita þjónustu í öðru aðildarríki að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og senda eigin starfsmenn tímabundið til hlutaðeigandi ríkis til að veita þjónustu í ríkinu en mikilvægt er að gera greinarmun á störfum starfsmanna erlendra fyrirtækja á grundvelli framangreinds frelsis til að veita þjónustu yfir landamæri og frjálsri för launafólks. Launafólk sem kemur hingað til lands í frjálsri för hefur rétt til að ráða sig til starfa og taka hér upp búsetu í þeim tilgangi að taka þátt á innlendum vinnumarkaði. Um störf þeirra hér á landi gilda almennt sömu reglur og gilda um annað launafólk og er lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins ætlað að vernda þá einstaklinga sem hingað koma á grundvelli frjálsrar farar gegn mismunun að því er varðar atvinnu, launakjör og önnur starfs- og ráðningarskilyrði í samburði við íslenska ríkisborgara. Starfsmenn erlendra fyrirtækja koma hins vegar hingað til lands tímabundið í því skyni að starfa við veitingu þjónustu hér á landi á vegum erlendra fyrirtækja sem þeir starfa að jafnaði hjá í heimaríki þeirra. Tilskipun 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu er ætlað að setja tiltekinn ramma um starfskjör slíkra starfsmanna þannig að þeim verði tryggð ákveðin lágmarksréttindi sem erlendum þjónustuveitendum sem senda starfsmenn hingað til lands ber að virða meðan starfsmennirnir starfa hér á landi.

Í því skyni að auðvelda fyrirtækjum, sem vilja nýta sér rétt sinn til að senda starfsmenn til annars aðildarríkis innan Evrópska efnahagssvæðisins til að veita þar þjónustu á þeirra vegum, að kynna sér lög og reglur sem gilda um réttindi starfsmanna í viðkomandi ríkjum er áréttað í tilskipun 2014/67/ESB að hvert aðildarríki skuli tryggja gott aðgengi að upplýsingum er varðar réttindi starfsmanna sem starfa á innlendum vinnumarkaði hlutaðeigandi ríkis og sem erlendum fyrirtækjunum ber þar af leiðandi að tryggja starfsmönnum sínum meðan þeir starfa í viðkomandi ríkjum. Þannig gerir tilskipunin ráð fyrir að aðildarríkin komi á fót sérstakri upplýsingaveitu í formi vefsíðu þar sem viðeigandi

upplýsingar eru settar fram með greinargóðum hætti án endurgjalds. Vinnumálastofnun er sú stofnun hér á landi sem hefur verið falið að sinna stjórnslu á því sviði sem lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra taka til. Frumvarp þetta gerir ráð fyrir að svo verði áfram og er því lögð sú skylda á stofnunina að hún, í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins, birti með aðgengilegum hætti og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á innlendum vinnumarkaði ásamt upplýsingum um hvar nálgast megi efni gildandi kjarasamninga, sbr. 4. gr. frumvarpsins. Til að uppfylla þetta ákvæði tilskipunarinnar hefur Vinnumálastofnun þegar komið á fót sérstakri vefsíðu (posting.is) í samvinnu við ýmsa aðila, svo sem Alþýðusamband Íslands, Embætti ríkisskattstjóra, Samtök atvinnulífsins, Sjúkratryggingar Íslands, Tryggingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands. Um er að ræða upplýsingasíðu þar sem nálgast má upplýsingar um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn til starfa hingað til lands auk upplýsinga um lög og reglur sem gilda um starfsemi starfsmannaleigna hér á landi. Er vefsíðunni ætlað að bæta upplýsingagjöf til erlendra aðila sem starfa tímabundið hér á landi og tryggja að þeir starfi í samræmi við lög og reglur sem hér gilda á innlendum vinnumarkaði. Með tilkomu vefsíðunnar geta þessir erlendu aðilar með einföldum hætti nálgast allar helstu upplýsingar á einum stað en þar er meðal annars að finna upplýsingar um kaup og kjör, vinnuvernd, skattamál, mat á starfsréttindum, skráningu til Þjóðskrár og upplýsingar um skráningarskyldu erlendra fyrirtækja til Vinnumálastofnunar. Jafnframt auðveldar vefsíðan útsendum starfsmönnum að verða sér út um upplýsingar um rétt þeirra til launa og annarra starfskjara á meðan þeir eru þátttakendur á vinnumarkaði hérlendis.

Í aðfaraorðum tilskipunar 2014/67/ESB er tekið fram að samræma þurfi framkvæmd og eftirlit aðildarríkjanna á því hvað felist í því að senda starfsmenn tímabundið til annarra ríkja í því skyni að veita þar þjónustu þannig að unnt sé að koma í veg fyrir og berjast gegn misnotkun og brotum á reglum um veitingu þjónustu yfir landamæri. Þar á meðal þarf lögbært stjórnvald gistiríkis að geta með aðgengilegum hætti rannsakað hið tímabunda einkenni á störfum viðkomandi starfsmanna og hvort umrætt fyrirtæki hafi sannanlega staðfestu í því ríki sem starfsmaður er sendur frá og í sömu starfsgrein og á við um þjónustuna sem veita á. Í þeim tilgangi gerir tilskipunin ráð fyrir gagnkvæmri samvinnu á sviði stjórnslu milli aðildarríkjanna í því skyni að greiða fyrir framkvæmd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu. Í tilskipun 2014/67/ESB er gert ráð fyrir að samstarfið felist einkum í öflun upplýsinga um starfsemi fyrirtækis í heimaríki samkvæmt beiðni frá stjórnvöldum í gistiríki enda hafi beiðnin lögmætan tilgang og ekki sé gengið lengra en nauðsyn krefur. Í því skyni að tryggja skilvirka afgreiðslu slíkra erinda gerir 6. gr. tilskipunarinnar ráð fyrir að viðkomandi stjórnvald afhendi umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðni. Sé um mjög brýn tilvik að ræða ber hlutaðeigandi stjórnvöldum hins vegar að afhenda upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku beiðni. Frumvarpið gerir ráð fyrir að Vinnumálastofnun sinni þessari upplýsingaskyldu hér á landi, sbr. 4. gr. frumvarpsins.

Enn fremur er í frumvarpinu lögð áhersla á mikilvægi þess að innlend stjórnvöld sem koma að eftirliti með fyrirtækjum á innlendum vinnumarkaði geti miðlað upplýsingum sín á milli enda séu upplýsingarnar nauðsynlegar í þágu eftirlits hvers stjórnvalds. Þannig er tryggt að upplýsingar komist til viðeigandi stjórnvalds sem vinnur frekar úr þeim í því skyni að koma í veg fyrir brot á ákvæðum laga og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlendis.

Frumvarpið skerpir á upplýsingaskyldu fyrirtækja skv. 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í samræmi við efni tilskipunar 2014/67/ESB en í tilskipuninni er aukin áhersla lögð á að fyrirtæki sýni fram á sannanlega staðfestu í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan. Í þeim tilgangi er í frumvarpinu gert ráð fyrir að fyrirtæki þurfi að leggja fram gögn sem sýna fram á efnahagslega starfsemi í heimaríki, svo sem gögn frá skattfyrirvöldum í heimaríki og umfang veltu fyrirtækisins í heimaríki. Er því ekki nægjanlegt að fyrirtæki hafi formlega staðfestu í heimaríki heldur verður það að hafa þar einhverja efnahagslega starfsemi í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan. Ekki er um nýmæli að ræða þar sem kveðið er á um slíka tilhögun í tilskipun 96/71/EB sem þegar hefur verið innleidd hér á landi með lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Er hér eingöngu um að ræða áréttingu á framangreindri tilhögun auk þess sem lögð er áhersla á að við mat á umfangi veltu hlutaðeigandi fyrirtækis beri að taka tillit til kaupmáttar í heimaríki sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða ný fyrirtæki. Enn fremur er í 10. gr. frumvarpsins gert ráð fyrir að afrit af þjónustusamningi liggji fyrir sem og afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum hlutaðeigandi fyrirtækis hér á landi. Áfram er gert ráð fyrir að fyrirtæki leggi fram upplýsingar um hvort viðkomandi starfsmenn njóti almannatryggingaverndar í heimaríki en í aðfaraorðum tilskipunar 2014/67/ESB er tekið fram að vanti slík vottorð geti það verið vísbending um að ekki beri að líta á umræddar aðstæður þannig að starfsmaður sé sendur tímabundið til að vinna við þjónustustarfsemi í öðru aðildarríki en því þar sem starfsmaðurinn vinnur að jafnaði. Þá er lagt til það nýmæli í frumvarpi þessu að við 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði bætt þeirri skyldu að á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi hafi fyrirtækið ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd sem og afrit af vinnutímaskýrslum. Er þetta lagt til í því skyni að auðvelda eftirlit Vinnuálastofnunar með því að starfsmenn erlendra fyrirtækja sem hér starfa njóti þeirra réttinda sem þeim ber samkvæmt lögum og reglum sem gilda á innlendum vinnumarkaði á þeim tíma sem þeir eru starfandi hér á landi.

Mikilvægt þykir að komið sé í veg fyrir misnotkun á reglum sem gilda hér á landi um laun og önnur starfskjör starfsmanna erlendra fyrirtækja sem sendir eru tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu með því að halda því ranglega fram að starfsmenn erlends fyrirtækis sem sendir eru hingað til lands á vegum þess á grundvelli þjónustusamnings sem fyrirtækið hefur gert við notendafyrirtæki hér á landi starfi hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar. Er því í 9. gr. frumvarpsins lagt til að sjálfstætt starfandi einstaklingum sem koma hingað til lands í því skyni að veita hér tímabundna þjónustu verði gert skylt að veita Vinnuálastofnun tiltekna upplýsingar í því sambandi. Þannig er gert ráð fyrir að sömu skilyrði gildi um sjálfstætt starfandi einstaklinga og fyrirtæki að því leyti að fyrir hendi verður að vera efnahagsleg starfsemi í heimaríki í báðum tilvikum til þess að viðkomandi aðilum sé heimilt að veita þjónustu yfir landamæri. Munurinn á sjálfstætt starfandi einstaklingum og fyrirtæki sem erlendum þjónustuveitendum er að sjálfstætt starfandi einstaklingur sem veitir þjónustu hér á landi lýtur eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hérlendis og hefur ekki starfsmenn í vinnu á meðan fyrirtæki hefur starfsmenn í vinnu sem sjá um að veita þjónustuna hér á landi fyrir hönd fyrirtækisins og líta í því sambandi verkstjórn fyrirtækisins. Í þessu sambandi ber þó að líta til þess að þegar um er að ræða starfsmenn starfsmannaleigna, sem leigðir eru til notendafyrirtækis hér

á landi í því skyni að veita tiltekna þjónustu, starfa viðkomandi starfsmenn undir verkstjórn hlutaðeigandi notendafyrirtækis. Í ljósi framangreinds er litið á einstaklinga sem hafa starfsmenn í vinnu sem fyrirtæki en ekki sem sjálfstætt starfandi einstaklinga í skilningi frumvarpsins, sbr. einnig 1. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Samkvæmt 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB er aðildarríkjunum heimilt að kveða á um svokallaða keðjuábyrgð í tilteknum starfsgreinum og er í frumvarpi þessu kveðið á um slíka ábyrgð notendafyrirtækja í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, sbr. 13. gr. frumvarpsins. Þannig er gert ráð fyrir að notendafyrirtæki geti borið ábyrgð á vangoldnum lágmarkslaunum starfsmanna þess erlenda fyrirtækis sem veitir notendafyrirtækinu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings en lagt er til að ábyrgð notendafyrirtækisins nái jafnframt til vangoldinna lágmarkslauna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á fyrrnefndum þjónustusamningi án þess að um sé að ræða beint samningssamband milli notendafyrirtækisins og þessara fyrirtækja. Með vangoldnum lágmarkslaunum er í þessu sambandi átt við laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Enn fremur gerir frumvarpið ráð fyrir að framangreind ábyrgð notendafyrirtækja nái til annarra vangoldinna launaþátta en lágmarkslauna sem og til vangoldinna launa fyrir yfirvinnu og vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum. Þá er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna launatengdra gjalda hér á landi í tengslum við framangreindar vangreiðslur fyrirtækisins. Ekki er þó gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna orlofslauna fyrirtækis.

Í 13. gr. frumvarpsins er kveðið á um svokallaða keðjuábyrgð notendafyrirtækja í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Er lagt til að ábyrgð notendafyrirtækja í þessu sambandi nái til vangoldinna lágmarkslauna starfsmanna fyrirtækis sem notendafyrirtækið hefur samið beint við með þjónustusamningi sem nánar er skilgreindur í 5. gr. frumvarpsins sem og annarra launaþátta, yfirvinnugreiðslna og launa í veikinda og slysatilvikum sem og launatengdra gjalda hér á landi. Jafnframt er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til sömu atriða vegna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á upphaflega þjónustusamningnum án þess að um beint samningssamband sé að ræða milli þeirra fyrirtækja og notendafyrirtækisins enda um undirverktaka að ræða í sama verki og upphaflegi þjónustusamningurinn laut að. Í 13. gr. frumvarpsins er nánar kveðið á um hvernig gert er ráð fyrir að starfsmaður sem í hlut á skuli bera sig að vilji hann gera kröfu á hendur notendafyrirtæki um greiðslu vangoldinna launa eða annarra þátta sem ábyrgðin nær til, sbr. framangreint. Þá er í 13. gr. frumvarpsins tilgreint nánar í hvaða tilvikum lagt er til að notendafyrirtæki verði heimilt að synja um greiðslu kröfu starfsmanns, meðal annars um vangoldin lágmarkslaun. Eru þar nefnd þau tilvik þegar það fyrirtæki sem í hlut á veitir notendafyrirtæki þjónustu hér á landi skemur en tíu virka daga á tólf mánaða tímabili sem og þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eigenda fyrirtækisins sem í hlut á eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til tiltekinnar tengsla sem nánar eru tilgreind í ákvæðinu. Enn fremur gerir frumvarpið ráð fyrir að notendafyrirtæki verði undanþegið ábyrgð hafi það með sannanlegum hætti gripið til ráðstafana í því skyni að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki greiði starfsmönnum sínum laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni.

Þá er í frumvarpinu gert ráð fyrir að Vinnuálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á fyrirtæki sem veita stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að

gögnum í samræmi við 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra sem og í þeim tilvikum þegar fyrirtæki veita stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi er að ræða af hálfu fyrirtækisins. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að kveðið verði á um samsvarandi heimild í lögum um starfsmannaleigur. Er þetta lagt til í því skyni að tryggja eins vel og unnt er að fyrirtæki sinni umræddri upplýsingaskyldu sinni þar sem tilteknar upplýsingar frá fyrirtæki eða starfsmannaleigu, eftir því sem við á til Vinnumálastofnunar eru forsenda þess að stofnunin geti haft eftirlit með því að ákvæðum laganna sé framfylgt og því mikilvægt að viðurlög liggja við því ef fyrirtæki sinni ekki upplýsingaskyldu sinni á grundvelli laganna. Er um nýmæli að ræða þar sem Vinnumálastofnun hefur ekki áður haft viðlíka heimildir í lögum þar sem stofnunin fer með framkvæmdina. Slíkar stjórnvaldssektir eru þó ekki nýmæli í íslenskum lögum en víða er að finna samsvarandi heimildir til tiltekinna stjórnvalda sem fara með eftirlit á mismunandi sviðum. Má í þessu sambandi nefna heimild Matvælastofnunar á grundvelli laga um velferð dýra og heimild Mannvirkjastofnunar á grundvelli laga um brunavarnir. Þá er kveðið á um samsvarandi heimild í lögum einstakra ríkja sem þegar hafa innleitt tilskipun 2014/67/ESB en við samningu frumvarpsins var meðal annars litið til Danmerkur og Írlands hvað það varðar.

Samhliða þeim breytingum sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á ákvæðum laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra eru í frumvarpinu lagðar til breytingar á öðrum lögum sem gilda á innlendum vinnumarkaði. Er það lagt til í því skyni að gæta samræmis þegar um er að ræða samsvarandi ákvæði og frumvarp þetta gerir ráð fyrir að breytist í lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Þar á meðal eru lagðar til efnislega samhljóða breytingar á ákvæðum laga nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, en mikilvægt þykir að Vinnumálastofnun verði gert kleift að hafa samsvarandi eftirlit með starfsemi starfsmannaleigna hér á landi og henni er ætlað að hafa með erlendum fyrirtækjum sem veita tiltekna þjónustu hér á landi. Þá er í frumvarpinu kveðið nánar á um málsmeðferð Vinnumálastofnunar er stofnunin ákveður að leggja á atvinnurekanda dagsektir á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra en samsvarandi breytingar eru lagðar til hvað varðar dagsektarheimildir Vinnumálastofnunar í lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur og lögum nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, sem og hvað varðar dagsektarheimild Vinnueftirlits ríkisins á grundvelli laga nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

Í frumvarpinu eru lagðar til þýðingarmiklar breytingar á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, þar sem meðal annars er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að veita einstaklingum, sem veitt hefur verið dvalarleyfi hér á landi á grundvelli laga um útlendinga sem hugsanleg fórnarlömb mansals eða sem fórnarlömb mansals, tímabundin atvinnuleyfi vegna tiltekinna starfa hér á landi að öðrum skilyrðum laga um atvinnuréttindi útlendinga uppfylltum. Enn fremur er lagt til að þeir sem eru undanþegnir kröfu um tímabundið atvinnuleyfi vegna vinnu í allt að 90 daga á ári hér á landi skuli tilkynna Vinnumálastofnun um vinnu sína hérlendis eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Tilgangur þess er að Vinnumálastofnun fái vitneskju um vinnu hlutaðeigandi aðila hér á landi og geti þá jafnframt metið hvort umrædd undanþága eigi við. Á þetta ekki síst við um nýlegar breytingar á lögum um atvinnuréttindi útlendinga sem fela í sér að nú er í umræddu ákvæði laganna kveðið á um undanþágu frá kröfu um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi

vegna vinnu í allt að 90 daga en fram til síðustu áramóta var um að ræða undanþágu vegna vinnu hér á landi í allt að fjórar vikur.

Þá er í frumvarpinu gert ráð fyrir að eftirlitsstofnanir á vinnumarkaði fái heimildir til að miðla upplýsingum sín á milli berist þeim upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið annars eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að skylt verði að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum.

Í frumvarpi þessu er lagt til að í lögum nr. 46/1980, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, verði kveðið um svokallaða verkkaupaábyrgð í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Í þessu felst að á vinnustöðum þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samstímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð fellur það í hlut verkkaupa eða fulltrúa hans að skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta á vinnustaðnum. Á þetta við um verk þar sem ráðgert er að vinna standi yfir lengur en 30 daga og að fleiri en 20 starfsmenn verði á þeim tíma við vinnu samtímis á sama vinnustaðnum. Enn fremur er gert ráð fyrir að í slíkum tilvikum skuli verkkaupinn jafnframt tilkynna Vinnueftirliti ríkisins um vinnustaðinn áður en vinnan hefst. Gert er ráð fyrir að hið sama eigi við þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en sem nemur 500 dagsverkum. Enn fremur eru lagðar til breytingar á 45. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, þannig að skýrt verði kveðið á um í ákvæðinu að sá einn megi vera stjórnandi tiltekinnar vélar sem hefur öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni. Er þetta meðal annars lagt til þannig að ekki leiki vafi á að fullgild réttindi séu forsenda þess að heimilt sé að stjórna tilteknum vélum.

Þá eru lagðar til breytingar á lögum nr. 105/2014, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, en um er að ræða nýtt ákvæði sem bætt yrði við lögina þar sem kveðið yrði á um að tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 54/2014/ESB, um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launafólks sé innleidd í íslenskan rétt með lögnum. Efni umræddrar tilskipunar kallar hins vegar ekki á frekari breytingar á lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins þar sem efnið má nú þegar finna í ákvæðum laganna.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Að mati ráðuneytisins gefur efni frumvarps þessa ekki sérstakt tilefni til mats á samræmi við ákvæði stjórnarskrárinnar. Líkt og komið hefur fram er frumvarpi þessu ætlað að innleiða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014 um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“). Tilskipun þessi er hluti af regluverki sem ætlað er að gilda á sameiginlegum vinnumarkaði Evrópska efnahagssvæðisins og er tilskipunin því hluti af alþjóðlegum skuldbindingum íslenska ríkisins sem aðildaríkis að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið.

5. Samráð.

Frumvarpið var samið í velferðarráðuneytinu í samráði við fulltrúa frá Alþýðusambandi Íslands, Bandalagi háskólamanna, BSRB, fjármála- og efnahagsráðuneyti, Sambandi

Íslenskra sveitarfélaga, Samtökum atvinnulífsins, Vinnueftirliti ríkisins og Vinnumálastofnun. Fundað var reglulega þar sem fyrrnefndir aðilar komu að ábendingum um ýmsa þætti frumvarpsins sem litið var til við vinnslu þess, eftir því sem unnt var, og er efni frumvarpsins afrakstur þeirrar vinnu. Jafnframt var óskað eftir umsögn framangreindra aðila um efni frumvarpsins eftir að vinnu samráðshópsins lauk.

6. Mat á áhrifum.

Efni frumvarps þessa er meðal annars liður í því að styrkja það eftirlit sem tíðkast á íslenskum vinnumarkaði í því skyni að tryggja eins vel og unnt er að staða starfsmanna sem sendir eru tímabundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu eða starfa á vegum starfsmannaleigna, hvað varðar laun og önnur starfskjör, verði í samræmi við lög og kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði. Í því skyni er frumvarpinu ætlað að skerpa á skyldum erlendra fyrirtækja sem veita þjónustu hérlendis á grundvelli þjónustusamnings við notendafyrirtæki hér á landi til að veita Vinnumálastofnun upplýsingar um starfsemi sína í samræmi við efni tilskipunar 2014/67/ESB. Enn fremur eru eftirlitsheimildir þeirra stofnana er fara með eftirlit á innlendum vinnumarkaði rýmkaðar í því skyni að efla samvinnu þeirra á milli sem og samvinnu þeirra og samtaka aðila vinnumarkaðarins í tengslum við eftirlit með því að ákvæðum laga og kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði sé fylgt í þeim tilvikum þegar um er að ræða starfsmenn erlendra fyrirtækja eða starfsmannaleigna sem hafa verið sendir tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu. Þá er frumvarpi þessu ætlað að hafa áhrif á innlend fyrirtæki sem semja við erlend fyrirtæki um veitingu tiltekinnar þjónustu í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í ljósi þess að lagt er til að lögð verði á notendafyrirtæki svölluð keðjuábyrgð í samræmi við efni 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Einnig er í frumvarpinu gert ráð fyrir að verkkaupi beri aukna ábyrgð á aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi á vinnustöðum þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis í byggingarstarfsemi eða við mannvirkjagerð en í slíkum tilvikum er gert ráð fyrir að verkkaupinn skipuleggi og samræmi aðgerðir þannig að á öllum stigum verksins verði gætt að góðum aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi á viðkomandi vinnustað, sbr. 55. gr. frumvarpsins.

Líkt og rakið hefur verið í umfjöllun um meginefni frumvarpsins þá er í frumvarpinu lagt til að ákvæðum laga nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði breytt, meðal annars í því skyni að innleiða tilskipun 2014/67/ESB um framfylgd eldri tilskipunar um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu. Þá er gert ráð fyrir að samhliða verði lagðar til breytingar á ýmsum öðrum lögum sem gilda á innlendum vinnumarkaði, meðal annars þannig að samræmis sé gætt milli breytinganna á fyrrnefndum lögum og sambærilegra ákvæða í öðrum lögum sem og í því skyni að bregðast við tilteknum aðstæðum sem upp hafa komið við framkvæmd viðkomandi laga, meðal annars í tengslum við eftirlit á vinnumarkaði. Verði frumvarpið óbreytt að lögum er gert ráð fyrir að eftirlit Vinnumálasofnunar á þessu sviði verði öflugara og markvissara en nú er, ekki síst þar sem gert er ráð fyrir að stofnunin fái auknar heimildir til samstarfs við önnur stjórnvöld sem hafa eftirlit á vinnumarkaði. Þrátt fyrir framangreint er ekki gert ráð fyrir að auka þurfi fjármagn til reksturs Vinnumálastofnunar frá því sem fram kemur í ríkisfjármálaáætlun til næstu ára þar sem gert er ráð fyrir að sá kostnaður sem af frumvarpinu hlýst fyrir Vinnumálastofnun rúmist innan áætlaðra fjárheimilda fyrir stofnunina, þ.m.t. komi til breytinga á tölvukerfi stofnunarinnar. Líkt og komið hefur fram hafa umsvif erlendra fyrirtækja á vinnumarkaði

hér á landi aukist á undanförunum mánuðum og gert er ráð fyrir áframhaldandi aukningu hvað það varðar á komandi misserum. Má því ætla að umsvif Vinnumálastofnunar hvað varðar eftirlit með erlendum fyrirtækjum sem eru með starfsemi á innlendum vinnumarkaði komi að sama skapi til með að aukast.

Ekki verður séð að frumvarpið komi til með að hafa mismunandi áhrif á stöðu kynjanna á vinnumarkaði, verði það óbreytt að lögum, þar sem ákvæðum þess er ætlað að gilda um fyrirtæki sem starfa á innlendum vinnumarkaði og starfsmenn þeirra, óháð því hvort viðkomandi starfsmenn sem um ræðir hverju sinni eru karlar eða konur.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 2. gr.

Í 1. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að lögin gildi um fyrirtæki sem hefur staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og sendir starfsmann tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu í nánar tilgreindum tilvikum. Er þannig í a-lið 1. mgr. ákvæðisins kveðið á um þau tilvik þegar fyrirtæki sendir starfsmann tímabundið hingað til lands og starfsmaðurinn starfar undir stjórn þess í tengslum við samning við notendafyrirtæki um veitingu þjónustu hér á landi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að orðalagi a-liðar 1. mgr. 1. gr. laganna verði breytt þannig að skýrt sé að staflidurinn eigi við um þau tilvik er starfsmaðurinn starfar undir stjórn fyrirtækisins sem sendir hann hingað til lands á grundvelli þjónustusamnings við notendafyrirtæki. Ekki er um efnislega breytingu að ræða heldur eingöngu lagt til að orðalagi verði breytt til skýringar.

Í c-lið 1. mgr. 1. gr. laganna kemur fram að um útsenda starfsmenn geti verið að ræða í þeim tilvikum þegar fyrirtæki sendir starfsmann tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu á vegum fyrirtækisins og starfsmaðurinn er leigður gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess. Í þessari grein frumvarpsins sem hér um ræðir er gert ráð fyrir breytingum á c-lið 1. mgr. 1. gr. laganna þannig að skýrt sé að í slíkum tilvikum sé átt við starfsmenn sem hingað koma til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess á grundvelli þjónustusamnings samkvæmt lögum nr. 139/2005, um starfsmannaleigur, sem gerður hefur verið á milli fyrirtækis, sem í þessu tilviki er starfsmannaleiga, og notendafyrirtækisins um leigu á tilteknum fjölda starfsmanna gegn gjaldi en ekki um veitingu tiltekinnar þjónustu hér á landi að öðru leyti en því sem snýr að leigu starfsmannsins eða starfsmannanna. Ekki er um efnislega breytingu að ræða heldur eingöngu lagt til að orðalagi verði breytt til skýringar.

Auk þess er í þessari grein frumvarpsins lagt til að í 1. gr. laganna verði enn fremur kveðið á um að lögin gildi um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar og hafa staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Er þannig gert ráð fyrir að sjálfstætt starfandi einstaklingur frá framangreindum ríkjum sem kemur tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu veiti Vinnumálastofnun tilteknar upplýsingar eigi síðar en sama dag og hann hefur störf hér á landi í hvert skipti, sbr. 9. gr. frumvarpsins. Er í þessu sambandi gert ráð fyrir að umræddur einstaklingur hafi staðfestu og efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum.

Um 3. gr.

Í lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er ekki að finna ákvæði þar sem gerð er grein fyrir markmiðum laganna. Í þessari grein frumvarpsins er því lagt til að við lögin bætist nýtt ákvæði þar sem nánar er gerð grein fyrir þeim markmiðum sem lögunum er ætlað að ná. Er þannig lagt til að skýrt verði kveðið á um að markmið laganna sé að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna sem erlend fyrirtæki senda tímabundið hingað til lands í því

skyni að veita þjónustu hérlendis séu í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hér á landi. Lagt er til að jafnframt verði kveðið á um að það sé enn fremur markmið laganna að veita stjórnvöldum yfirsýn yfir umfang og eðli starfsemi erlendra þjónustuveitenda hér á landi og eftir atvikum í heimaríki þeirra, hvort sem þeir veita þjónustu hérlendis sem sjálfstætt starfandi einstaklingar eða hafa starfsmenn í vinnu, í því skyni að tryggja að erlendir þjónustuveitendur starfi löglega hér á landi.

Um 4. gr.

Í þessari grein frumvarpins er lagt til að í 2. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði kveðið á um að upplýsingar sem fyrirtæki og sjálfstætt starfandi einstaklingar skulu veita Vinnumálastofnun samkvæmt lögnum skuli vera skriflegar, hvort heldur sem er á pappír eða á rafrænu formi. Auk þess er gert ráð fyrir að kveðið verði á um í ákvæðinu að stofnuninni sé heimilt að afla og miðla upplýsingum að því marki sem löggin mæla fyrir um, rafrænt eða á annan máta sem stofnunin ákveður. Í því samhengi er jafnframt lagt til að fram komi í ákvæðinu að stofnuninni beri að tryggja að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögnum. Er því gert ráð fyrir að í því sambandi sé unnið í samræmi við vandaða stjórnsýsluhætti þannig að aldrei sé gengið lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögnum.

Enn fremur er lagt til að Vinnumálastofnun skuli í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins birta með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og án endurgjalds upplýsingar um lög og reglur sem gilda á vinnumarkaði hér á landi, svo sem varðandi starfskjör starfsmanna sem fyrirtæki sendir tímabundið hingað til lands í skilningi laganna, sbr. 4. gr. laganna, sem og rétt þeirra til launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr. laganna. Á þetta einnig við um hvar nálgast megi frekari upplýsingar um einstök atriði í tengslum við löggjöfina sem gildir á vinnumarkaði hér á landi sem og hvar nálgast megi gildandi kjarasamninga. Er þetta lagt til í samræmi við 5. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Þess ber að geta að Vinnumálastofnun hefur nú þegar, í samvinnu við önnur stjórnvöld og samtök aðila vinnumarkaðarins, komið á fót vefsíðu (posting.is) þar sem unnt er að nálgast framangreindar upplýsingar.

Enn fremur er í grein þessari gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun skuli veita þar til bærum stjórnvöldum í öðrum ríkjum innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðrum EFTA-ríkjum eða Færeyjum aðstoð til að auðvelda eftirlit með þjónustuviðskiptum en um leið koma í veg fyrir misnotkun í þeim tilvikum þegar íslensk fyrirtæki senda starfsmenn sína til viðkomandi ríkja í því skyni að veita þar þjónustu. Felst aðstoðin meðal annars í því að veita þar til bærum stjórnvöldum fyrrnefndra ríkja upplýsingar um íslensk fyrirtæki sem veita þjónustu í viðkomandi ríki. Jafnframt er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun beri að aðstoða þar til bær stjórnvöld í viðkomandi ríki vegna samskipta umræddra stjórnvalda við íslensk fyrirtæki í viðkomandi ríki, þ.m.t. vegna innheimtu sekta en í því sambandi er bæði átt við stjórnvaldssektir og dagsektir, eftir því sem við á, óski þar til bær stjórnvöld í gistiríki íslenska fyrirtækisins eftir slíkri aðstoð. Er í því sambandi gert ráð fyrir að beiðnin hafi lögmætan tilgang auk þess sem hún gangi ekki lengra en nauðsyn krefur. Jafnframt er gert ráð fyrir að sé um að ræða beiðni um upplýsingar skuli Vinnumálastofnun veita umbeðnar upplýsingar innan 25 virkra daga frá móttöku beiðninnar. Sé hins vegar um að ræða brýn tilvik sem rökstudd eru af þar til bærum stjórnvöldum í gistiríkinu er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun skuli veita umbeðnar upplýsingar innan tveggja virkra daga frá móttöku

beiðninnar sem er í samræmi við 6. gr. tilskipunar 2014/67/ESB. Í því ákvæði er gert ráð fyrir að sé erindi frá stjórnvöldum gistiríkis fyrirtækis brýnt eða þegar óskað er eftir upplýsingum í tengslum við staðfestu eða efnahagslega starfsemi fyrirtækisins hér á landi, svo sem gögnum frá skattfyrirvöldum, þar með talið virðisaukaskattsnúmeri, skuli lögbær stjórnvöld í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis svara beiðni gistiríkisins eins fljótt og unnt er og eigi síðar en innan tveggja virkra daga frá móttöku umræddrar beiðni. Sé óskað eftir annars konar upplýsingum skuli stjórnvöld heimaríkis hlutaðeigandi fyrirtækis hins vegar svara beiðninni eigi síðar en 25 virkum dögum frá móttöku beiðninnar.

Um 5. gr.

Í 3. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra eru tiltekin hugtök sem notuð eru í lögunum skýrð nánar en þetta eru hugtökin fyrirtæki, notendafyrirtæki og starfsmaður. Í þessari grein frumvarpsins er gert ráð fyrir ákveðnum breytingum hvað varðar skýringar á framangeindum hugtökum auk þess sem lagt er til að kveðið verði á um skýringar á fleiri hugtökum sem koma fyrir í lögunum. Er þetta meðal annars lagt til í því skyni að auka skýrleika þeirra hugtaka sem notuð eru í lögunum sem og í ljósi þeirra breytinga sem lagðar eru til í 2. gr., sbr. einnig 9. gr., frumvarps þessa hvað varðar upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga þykir nauðsynlegt að taka fram í 3. gr. laganna hvað átt er við með hugtakinu sjálfstætt starfandi einstaklingur í skilningi laganna.

Þannig er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að í 4. tölul. 3. gr. laganna verði kveðið á um að með sjálfstætt starfandi einstaklingi sé átt við einstakling sem er ríkisborgari og hefur staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum sem starfar við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi og kemur hingað til lands í því skyni að veita þjónustu hér á landi á grundvelli sammingsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsammings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða sammings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar. Jafnframt er gert ráð fyrir að einstaklingurinn lúti eigin verkstjórn við þá þjónustu sem hann veitir hér á landi og hafi ekki starfsmenn í vinnu.

Í þessari grein frumvarpsins er enn fremur gert ráð fyrir að í stað þess að eingöngu sé kveðið á um að fyrirtæki geti verið einstaklingur, félag eða annar sá sem stundar tiltekinn atvinnurekstur í skýringu 3. gr. laganna á því hvað telst vera fyrirtæki í skilningi laganna verði í skýringunni bætt við því skilyrði að viðkomandi hafi starfsmann eða starfsmenn í vinnu. Í greininni er jafnframt gert ráð fyrir að við skýringu 3. tölul. 3. gr. laganna, sem verður 6. tölul. 3. gr. laganna verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, á því hver geti talist starfsmaður í skilningi laganna verði bætt við að starfsmaður sé hver sá sem vinnur launað starf í þjónustu fyrirtækis. Er þetta lagt til í því skyni að gera greinarmun á milli fyrirtækis og sjálfstætt starfandi einstaklings í skilningi laganna en slíkur greinarmunur þykir mikilvægur, ekki síst svo koma megi í veg fyrir svokallaða gerviverktöku. Þrátt fyrir framangreint verður að telja að ávallt þurfi þó að fara fram heildstætt mat á því út frá lykilþáttum hverju sinni hvort um fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling sé að ræða. Í því sambandi má almennt ætla að meðal annars sé litið til þess hvort kostnaður, annars vegar við ferðir viðkomandi til Íslands og til baka til heimaríkis og hins vegar vegna gistingar og upphalds meðan á dvöl hans stendur hér á landi, sé greiddur af honum sjálfum eða af fyrirtæki. Þá má ætla að alla jafna sjái sjálfstætt starfandi einstaklingur um að útvega sér þau tæki og þau verkfæri sem hann þarf til að geta veitt tiltekna þjónustu þótt það sé þó eflaust ekki algilt. Er þetta í samræmi við 3. mgr. 4. gr. tilskipunar 2014/67/ESB en þar kemur fram

að við mat á því hvort um starfsmann sé að ræða sem innir starf sitt af hendi tímabundið í öðru ríki en því sem hann starfar venjulega í skuli kanna alla staðreyndarþætti sem einkenni slíka vinnu og aðstæður starfsmannsins. Í því sambandi eru nefnd atriði eins og hvort starfið sé innt af hendi í tiltekinn tíma, hvort viðkomandi verði sendur til baka til þess ríkis sem hann starfar í að jafnaði eftir að starfi hans í öðru ríki er lokið og hvort fyrirtækið greiði kostnað vegna ferða viðkomandi fram og til baka sem og vegna gistingar og upphalds hans meðan á dvöl hans stendur í öðru ríki en hann starfar í að jafnaði.

Þá er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að hugtökin fyrirtækjasamstæða og þjónustusamningur verði skýrð nánar í 3. gr. laganna. Er þannig gert ráð fyrir að kveðið verði á um í 2. tölul. 3. gr. laganna að fyrirtækjasamstæða sé samband fyrirtækja með þannig eignauppyggingu að eitt fyrirtæki á svo stóran hlut í öðru fyrirtæki eða fleiri fyrirtækjum að það fer með meirihluta atkvæða. Það fyrirtæki skoðist því sem móðurfyrirtæki en hitt eða hin fyrirtækin sem dótturfyrirtæki. Fram kemur að til fyrirtækjasamstæðu teljist einnig fyrirtæki þar sem móðurfyrirtæki og dótturfyrirtæki eða eitt eða fleiri dótturfyrirtæki eigi saman svo mörg hlutabréf eða hluti að þau fari með meirihluta atkvæða í þeim. Er skýring þessi í samræmi við 3. tölul. 1. mgr. 4. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005, með síðari breytingum.

Þá er gert ráð fyrir að í 7. tölul. 3. gr. laganna verði kveðið á um að með þjónustusamningi sé átt við samning milli notendafyrirtækis og fyrirtækis um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu hér á landi innan ákveðins tíma gegn greiðslu notendafyrirtækisins auk þess sem þjónustan sé í tengslum við þá starfsgrein sem fyrirtækið starfar innan í heimaríki.

Um 6. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 7. gr.

Í 1. mgr. 6. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að sé um að ræða fyrstu samsetningu og/eða fyrstu uppsetningu vöru, sem er þáttur í samningi um veitingu vöru og er nauðsynleg til að taka megri vöruna í notkun og er framkvæmd af faglærðum eða sérhæfðum starfsmönnum fyrirtækis, skuli tiltekin ákvæði laganna er varða starfskjör starfsmanna ekki eiga við ef það tímabil sem starfsmaðurinn er hér á landi varir ekki lengur en átta daga. Í 2. mgr. 6. gr. laganna kemur fram að framangreint eigi ekki við um hvers konar vinnu á sviði bygginga- og mannvirkjagerðar, svo sem vinnu sem lýtur að byggingu, viðgerðum, lagfæringum, breytingum eða niðurrifi bygginga.

Í þessari grein frumvarpsins er gert ráð fyrir að í stað þess að vísa til fyrirtækja í bygginga- og mannvirkjagerð í framangreindu samhengi verði vísað til fyrirtækja á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar. Er þetta lagt til þannig að skýrt sé við túlkun ákvæðisins að átt er við fyrirtæki á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F bálki í ÍSAT2008, íslenskri atvinnugreinaflokkun. Í frumvarpi þessu er gert ráð fyrir sambærilegri breytingu á 2. mgr. 11. gr. laganna, sbr. b-lið 12. gr. frumvarpsins.

Um 8. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 9. gr.

Í einhverjum tilvikum hefur komið upp grunur hér á landi þess efnis að sjálfstætt starfandi einstaklingar sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins og hafa komið tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu, séu í raun starfsmenn fyrirtækja en ekki sjálfstætt starfandi einstaklingar. Leikur grunur á að í slíkum tilvikum séu fyrirtæki að leitast við að koma sér undan gildissviði laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör þeirra og þar með upplýsingaskyldu til Vinnumálastofnunar og eftirliti stofnunarinnar með því að starfsmenn þeirra njóti réttinda í samræmi við lög, reglugerðir og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlendis. Þykir því mikilvægt að Vinnumálastofnun sé gert kleift að meta hvort um sé að ræða starfsmenn fyrirtækis sem hefur staðfestu í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum eða sjálfstætt starfandi einstaklinga þegar um er að ræða störf erlendra aðila hér á landi í tengslum við veitingu þjónustu hérlendis. Í þessari grein frumvarpsins er því lagt til að í 7. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra verði kveðið á um upplýsingaskyldu sjálfstætt starfandi einstaklinga sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Er þetta lagt til þannig að tryggt sé að Vinnumálastofnun hafi vitneskju um þá sjálfstætt starfandi einstaklinga sem koma tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Þannig er stofnuninni gert kleift að leggja mat á hvort um sjálfstætt starfandi einstaklinga er að ræða eða ekki, meðal annars í þeim tilvikum þegar upp kemur grunur um að um sé að ræða starfsmenn fyrirtækis sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í tengslum við veitingu þjónustu. Einnig er gert ráð fyrir að stofnunin kanni hvort þeim sjálfstætt starfandi einstaklingum sem hingað koma í því skyni að veita hér þjónustu sé heimilt að veita þjónustu hér á landi en skilyrði er að viðkomandi hafi staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan. Að öðrum kosti telst viðkomandi vera að nýta sér staðfesturéttinn og fer þá um starfsemi hans hér á landi eins og um innlenda starfsemi sé að ræða. Er þannig gert ráð fyrir að sjálfstætt starfandi einstaklingar sem eru ríkisborgarar í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, öðru EFTA-ríki eða Færeyjum og hafa í hyggju að veita þjónustu hér á landi lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skuli tilkynna um það til Vinnumálastofnunar, svo sem rafrænt, eigi síðar en sama dag og þeir hefja störf hér á landi í hvert skipti. Er jafnframt gert ráð fyrir að í tilkynningu til Vinnumálastofnunar skuli koma fram upplýsingar á íslensku eða ensku um nafn viðkomandi einstaklings, fæðingardag, heimilisfang í heimaríki, ríkisfang, hvort hann nýtur almannatryggingaverndar í heimaríki, netfang, dvalarstað og starfsréttindi eftir því sem við á. Enn fremur er gert ráð fyrir að fram komi hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, nafn notendafyrirtækis, sem og kennitala þess eða annað sambærilegt auðkenni þess, ef við á, hvar þjónustan verður veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi yfir. Þá er gert ráð fyrir að fram komi upplýsingar um staðfestu og starfsemi viðkomandi einstaklings í heimaríki eða með öðrum orðum staðfesting á að viðkomandi einstaklingur sé sannanlega með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta hans hér á landi fellur innan og að hann starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis. Með staðfestingu er meðal annars átt við upplýsingar og gögn í tengslum við staðfestu viðkomandi einstaklings og efnahagslega starfsemi hans í heimaríki, þ.m.t. gögn frá skattyfirvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða önnur sambærileg heimild, og

upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu hans í heimaríki. Í því sambandi má nefna að almennt má ætla að við mat á umfangi veltu þess fyrirtækis sem í hlut á er gert ráð fyrir að litið sé til kaupmáttar í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis hverju sinni sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða nýtt fyrirtæki.

Loks er mælt fyrir um að sjálfstætt starfandi einstaklingur skuli veita Vinnumálastofnun aðrar þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir, í þágu eftirlits, meðal annars í því skyni að ganga úr skugga um að viðkomandi einstaklingur veiti sannanlega þjónustu hér á landi á grundvelli samningsins um Evrópska efnahagssvæðið, stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða samnings milli ríkisstjórnar Íslands annars vegar og ríkisstjórnar Danmerkur og heimastjórnar Færeyja hins vegar.

Í þessari grein frumvarpsins er einnig lagt til grundvallar að umræddir einstaklingar tilkynni til Vinnumálastofnunar verði breytingar á áður veittum upplýsingum til stofnunarinnar auk þess sem gert er ráð fyrir að þeir veiti Vinnumálastofnun frekari upplýsingar um vinnu sína hér á landi, svo sem afrit af reikningum fyrir vinnuna, óski stofnunin eftir slíkum upplýsingum í þágu eftirlits.

Þá er í greininni lagt til að Vinnumálastofnun afhendi viðeigandi stjórnvöldum, einkum lögreglu, skattfyrvöldum, töllyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands þær upplýsingar sem sjálfstætt starfandi einstaklingar hafa veitt stofnuninni í ljósi mikilvægi þess að upplýsingar er varða málefnasvið annarra stjórnvalda verði komið til viðeigandi stjórnvalds þannig að það stjórnvald hafi vitneskju um viðkomandi aðila hér á landi. Geti viðkomandi stjórnvöld þá jafnframt metið hvort þörf sé á tilteknum aðgerðum í ljósi upplýsinganna á grundvelli framkvæmdar þeirra laga sem þau hafa eftirlit með.

Um 10. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, sem mælir fyrir um upplýsingaskyldu fyrirtækis til Vinnumálastofnunar. Í greininni er lagt til að þær upplýsingar sem fyrirtæki, sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum, skal veita Vinnumálastofnun skuli vera á íslensku eða ensku. Jafnframt er lagt til að við 1. mgr. 8. gr. laganna bætist tveir nýir málslíðir sem kveða á um að fyrirtæki skuli afhenda Vinnumálastofnun gögn sem staðfesta að fyrirtækið sé sannanlega með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki í sömu starfsgrein og þjónusta þess hér á landi fellur innan og að það starfi löglega í heimaríki í viðkomandi starfsgrein samkvæmt lögum þess ríkis. Í því sambandi er meðal annars átt við gögn frá skattfyrvöldum eða sambærilegum stjórnvöldum í heimaríki, svo sem virðisaukaskattsnúmer eða aðra sambærilega heimild, og upplýsingar um starfsleyfi, eftir því sem við á, sem og umfang veltu í heimaríki. Í því sambandi má nefna að almennt má ætla að við mat á umfangi veltu þess fyrirtækis sem í hlut á er gert ráð fyrir að litið sé til kaupmáttar í heimaríki hlutaðeigandi fyrirtækis hverju sinni sem og sérstakra aðstæðna þegar um er að ræða nýtt fyrirtæki. Þá skal veita Vinnumálastofnun upplýsingar um nafn notendafyrirtækis og kennitölu þess eða annað sambærilegt auðkenni þess, hvers konar þjónustu verið er að veita hér á landi, hvar þjónustan er veitt og hversu lengi áætlað er að starfsemin hér á landi standi yfir auk þess sem stofnunin skal fá afrit af þjónustusamningi sem gerður hefur verið á grundvelli laganna.

Lagt er til að á þeim tíma sem fyrirtæki veitir þjónustu hér á landi beri því að hafa ákveðin gögn ávallt tiltæk og afhenda þau Vinnumálastofnun eigi síðar en tveimur virkum

dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst fyrirtækinu. Framangreind gögn eru afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfesting á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Þá er gert ráð fyrir að eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í fyrsta skipti skuli fyrirtæki upplýsa Vinnumálastofnun um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar hvenær sem er á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn fyrirtækisins eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlendis. Með þessu er átt við að fyrirtæki láti Vinnumálastofnun í té upplýsingar um hvaða starfsmann stofnunin eigi að hafa sambandi við, svo sem rafrænt, til að nálgast umræddar upplýsingar eða hvert stofnunin geti komið beiðni til fyrirtækisins þar sem óskað er eftir umræddum upplýsingum.

Í 5. mgr. 8. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að Vinnumálastofnun skuli halda skrá yfir þau fyrirtæki sem veita stofnuninni upplýsingar um starfsemi sína hér á landi samkvæmt lögnum. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að við ákvæðið bætist að Vinnumálastofnun skuli birta fyrirnefnda skrá með aðgengilegum hætti, svo sem rafrænt, og að í skránni skuli meðal annars koma fram þær upplýsingar sem fyrirtækjum ber að veita Vinnumálastofnun skv. 1. tölul. 1. mgr. ákvæðisins.

Um 11. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 12. gr.

Í 1. mgr. 11. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er mælt fyrir um að notendafyrirtæki skuli óska eftir skriflegri staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna, um að fyrirtæki hafi sinnt upplýsingaskyldu sinni til Vinnumálastofnunar skv. 8. gr., eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi fyrirtækisins hófst hér á landi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að notendafyrirtæki skuli óska eftir umræddri staðfestingu eigi síðar en tíu virkum dögum eftir að starfsemi fyrirtækis hófst hér á landi í stað tveggja virkra daga. Er þetta í samræmi við þær breytingar sem lagðar eru til á 2. mgr. 8. gr. laganna og nánar er fjallað um í skýringum við 10. gr. frumvarpsins. Að öðru leyti er ekki þörf á að skýra þær breytingar sem lagðar eru til á 1. mgr. 11. gr. laganna.

Í 2. mgr. 11. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að þegar fyrirtæki á sviði hvers konar bygginga- og mannvirkjagerðar hefur gert samning við eitt eða fleiri fyrirtæki sem undirverttaka um veitingu tiltekinna þjónustu, í heild eða að hluta, skuli fyrstnefnda fyrirtækið afhenda upphaflegu notendafyrirtæki skriflega staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna vegna allra fyrirtækja sem koma að veitingu þjónustunnar. Jafnframt er kveðið á um að hið sama eigi við um aðalverttaka á sviði hvers konar bygginga- og mannvirkjagerðar sem hefur staðfestu hér á landi en hefur gert samning við eitt eða fleiri fyrirtæki sem undirverttaka um veitingu þjónustunnar, í heild eða að hluta. Í þessari grein frumvarpsins er gert ráð fyrir að í stað þess að vísa til fyrirtækja í bygginga- og mannvirkjagerð í framangreindu samhengi verði vísað til fyrirtækja á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerðar. Er þetta lagt til þannig að skýrt sé við túlkun ákvæðisins að átt er við fyrirtæki á sviði hvers konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F bálki í ÍSAT2008, íslenski

atvinnugreinaflokkun. Í 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir sambærilegri breytingu á 2. mgr. 6. gr. laganna.

Þær breytingar sem lagðar eru til á 3. mgr. 11. gr. laganna þarfnast ekki skýringa.

Í 4. mgr. 11. gr. laganna er kveðið á um að notendafyrirtæki skuli afhenda trúnaðarmanni stéttarfélags á vinnustað, eða viðkomandi stéttarfélagi þegar trúnaðarmaður er ekki fyrir hendi á vinnustað, skriflega staðfestingu skv. 2. mgr. 8. gr. laganna, sbr. 1. mgr., óski trúnaðarmaður eða stéttarfélag eftir því. Lagt er til að við 4. mgr. bætist fyrirmæli um að trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, fari með persónuupplýsingar sem fram koma í umræddri staðfestingu í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Í 16. gr. frumvarpsins er sams konar breyting lögð til að því er varðar meðferð og vinnslu persónuupplýsinga hjá opinberum stofnunum í tengslum við upplýsingaöflun Vinnumálastofnunar vegna eftirlits skv. 1. mgr. 12. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Þykja sömu sjónarmið gilda um meðferð trúnaðarmanns og stéttarfélaga á persónuupplýsingum en mikilvægt þykir að tryggja að slík meðferð sé ávallt í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Um nánari skýringar vísast til umfjöllunar í skýringum við 16. gr. frumvarps þessa.

Þá er lagt til að við 11. gr. laganna bætist ný málsgrein þar sem kveðið verði á um að verði notendafyrirtæki vart við að fyrirtæki sem það hefur gert þjónustusamning við brjóti gegn lögnum, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skuli notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar. Er þetta lagt til þannig að Vinnumálastofnun geti beitt þeim úrræðum sem henni er heimilt samkvæmt lögnum til að knýja á um að fyrirtækið fari að ákvæðum laga og kjarasamninga.

Um 13. gr.

Um a-lið.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að nýju ákvæði verði bætt við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Er gert ráð fyrir að í ákvæðinu verði kveðið á um ábyrgð notendafyrirtækis komi til tiltekinna vanefnda fyrirtækis gagnvart starfsmönnum sínum vegna starfa þeirra hér á landi á vegum fyrirtækisins við veitingu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings milli fyrirtækisins og notendafyrirtækisins. Gert er ráð fyrir að ábyrgðin nái til vangoldinna lágmarkslauna, annarra vangoldinna launaþátta og vangoldinna launa fyrir yfirvinnu, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 4., gr. laganna, og til vangoldinna launa í veikinda- og slysatilvikum, sbr. 5. gr. laganna. Með vangoldnum lágmarkslaunum er í þessu sambandi átt við laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Jafnframt er gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækisins nái til vangoldinna launatengdra gjalda á Íslandi í tengslum við framangreindar vangreiðslur fyrirtækis. Ekki er þó gert ráð fyrir að ábyrgð notendafyrirtækis nái til vangoldinna orlofslauna starfsmanna. Ábyrgðin miðast með öðrum orðum við að notendafyrirtæki geti orðið ábyrgt vegna vanefnda fyrirtækis hvað varðar launagreiðslur til starfsmanna sinna sem veita notendafyrirtækinu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings milli fyrirtækisins og notendafyrirtækisins sem og vegna launatengdra gjalda í tengslum við fyrrgreindar launagreiðslur. Þá er gert ráð fyrir að sé notendafyrirtæki hluti fyrirtækjasamstæðu beri móðurfélagið sameiginlega ábyrgð með notendafyrirtækinu sem á í hlut auk þess sem gert er ráð fyrir að hið sama eigi við um annað fyrirtæki ef það er raunverulegur stjórnandi notendafyrirtækisins.

Um svokallaða keðjuábyrgð er að ræða en með því er átt við að notendafyrirtæki sem gerir þjónustusamning við fyrirtæki um að fyrirtækið veiti notendafyrirtækinu tiltekna þjónustu geti borið framangreinda ábyrgð komi til þess að fyrirtækið efni ekki skuldbindingar sínar gagnvart þeim starfsmönnum sínum sem sinna störfum fyrir notendafyrirtækið á grundvelli þjónustusamningsins. Í keðjuábyrgð fellst jafnframt að fyrrnefnt notendafyrirtæki getur borið framangreinda ábyrgð vegna starfsmanna annarra fyrirtækja sem hafa gert þjónustusamninga sem byggjast á upphaflega þjónustusamningnum þar sem samið er um það verk sem vinna skal fyrir notendafyrirtækið komi til þess að fyrrnefnd fyrirtæki efni ekki skyldur sínar gagnvart starfsmönnum sínum. Er gert ráð fyrir að þetta eigi við þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband að ræða milli notendafyrirtækisins og viðkomandi fyrirtækja. Gert er ráð fyrir að um óskipta ábyrgð notendafyrirtækisins sé að ræða þannig að viðkomandi starfsmaður sem telur á sér brotið getur þá gert kröfu um að notendafyrirtækið sem er efst í keðjunni greiði þær vangreiðslur sem ábyrgð þess nær yfir án þess að þurfa að sýna fram á að hann hafi áður reynt án árangurs að krefja vinnuveitanda sinn eða önnur notendafyrirtæki í keðjunni um greiðslu. Þannig er gert ráð fyrir að það notendafyrirtæki sem fyrst gerir þjónustusamning við fyrirtæki í skilningi laganna þannig að ákvæði laganna eiga við hvað varðar starfsmenn fyrirtækisins sé sá aðili sem starfsmenn fyrirtækja sem á eftir koma í keðjunni geta krafist um vangreiðslur sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækisins. Með keðjuábyrgð er þannig átt við að notendafyrirtæki beri framangreinda ábyrgð gagnvart starfsmönnum allra fyrirtækja, hvort sem þau eru eitt eða fleiri, sem veita því þjónustu í tengslum við sama þjónustusamninginn þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband að ræða milli notendafyrirtækisins og hlutaðeigandi fyrirtækis sem vanefnt hefur umræddar greiðslur til starfsmanna sinna.

Fyrst um sinn er ekki gert ráð fyrir að öll notendafyrirtæki í skilningi laganna geti borið framangreinda ábyrgð heldur er í frumvarpinu eingöngu gert ráð fyrir að um verði að ræða notendafyrirtæki sem eru með atvinnustarfsemi sem fellur undir byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð eins og þær atvinnugreinar eru skilgreindar í F bálki í ÍSAT2008, íslenski atvinnugreinaflokkun. Í því sambandi er gert ráð fyrir að horft verði til þeirrar starfsemi sem viðkomandi notendafyrirtæki hefur með höndum en ekki til þess hvernig skráningu viðkomandi notendafyrirtækis er háttáð samkvæmt fyrirtækjaskrá ríkisskattstjóra við mat á því hvort um er að ræða notendafyrirtæki sem ber framangreinda ábyrgð samkvæmt lögnum, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum. Er þetta lagt til þar sem flestir þjónustusamningar sem gerðir eru hér á landi á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra lúta að veitingu þjónustu í tengslum við ýmis konar byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Þá gerir 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB ráð fyrir að komið verði á umræddri keðjuábyrgð í aðildarríkjum sambandsins að því er varðar þá starfsemi sem um getur í viðauka við tilskipun 96/71/EB en í fyrrnefndum viðauka kemur fram að meðal þeirrar starfsemi sem minnst er á í öðrum undirlið 1. mgr. 3. gr. tilskipunarinnar sé hvers kyns byggingarvinna sem lýtur að smíði, viðgerðum, lagfæringu, breytingum eða niðurrifi bygginga. Í tilskipuninni kemur fram að þetta sé lagt til með það að markmiði að taka á svikum og misnotkun hvað varðar laun og önnur starfskjör útsendra starfsmanna. Þrátt fyrir að í frumvarpi þessu sé gert ráð fyrir að fyrst um sinn eigi umrædd ábyrgð notendafyrirtækis einungis við um notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð er gert ráð fyrir að fylgst verði grannt með aðstæðum á vinnumarkaði þannig að unnt verði að grípa inn í með því að leggja til breytingu á lögnum verði

aðstæðurnar með þeim hætti að mikilvægt þyki að kveða á um að notendafyrirtæki með starfsemi innan fleiri atvinnugreina beri umrædda ábyrgð á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Komi til aðstæðna á vinnumarkaði sem kalla á slíka lagabreytingu er gert ráð fyrir að frumvarp til breytinga á fyrrnefndum lögum verði lagt fram á Alþingi að höfðu samráði við samtök aðila vinnumarkaðarins.

Gert er ráð fyrir að krafa vegna vangreiðslna fyrirtækis sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækis skuli hafa borist notendafyrirtæki innan fjögurra mánaða frá gjalddaga viðkomandi kröfu. Þó er gert ráð fyrir að hafi notendafyrirtæki vitað eða mátt vita af bersýnilegri vanefnd hvað varðar greiðslur vegna starfsmanns fyrirtækis sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækisins megi með ákvörðun dómstóla lengja ábyrgðartíma notendafyrirtækisins í allt að tólf mánuði. Lagt er til að litið verði svo á að krafa teljist hafa borist notendafyrirtæki þegar starfsmaður krefur notendafyrirtækið skriflega, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír, um vangoldin laun og/eða aðrar vangreiðslur sem falla undir ábyrgð notendafyrirtækis þar sem meðal annars er gerð grein fyrir í hverju vanefnd fyrirtækisins hefur falist, þ.m.t. hvenær viðkomandi krafa féll í gjalddaga. Jafnframt er gert ráð fyrir að starfsmaðurinn verði að tilgreina í kröfu sinni með hvaða hætti hann óskar eftir að svar berist frá notendafyrirtæki. Er þetta lagt til þar sem oft og tíðum getur verið vandkvæðum bundið fyrir notendafyrirtæki að hafa samband við starfsmenn sem sendir hafa verið tímabundið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu þar sem upplýsingar um símanúmer og/eða netföng viðkomandi starfsmanna liggja alla jafna ekki fyrir hjá hlutaðeigandi notendafyrirtæki. Í þessu sambandi er unnt að taka sem dæmi að óski starfsmaður eftir að svar frá notendafyrirtæki berist honum í gegnum tölvubréf er gert ráð fyrir að hann tilgreini netfang sitt í kröfunni. Þá er gert ráð fyrir að krafa teljist einnig hafa borist notendafyrirtæki ef samráðsnefnd skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldurtryggingu lífeyrisréttinda hefur tilkynnt notendafyrirtækinu um vangreiðslur tiltekins fyrirtækis, sem veitir notendafyrirtækinu þjónustu, gagnvart starfsmönnum þess. Skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldurtryggingu lífeyrisréttinda er gert ráð fyrir að unnt sé að setja á fót samráðsnefndir til úrlausnar ágreiningsmálum á grundvelli samninga samtaka aðila vinnumarkaðarins um málsmeðferð í ágreiningsmálum um hvort laun og ráðningarkjör starfsmanna á íslenskum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga og kjarasamninga.

Berist notendafyrirtæki krafa á grundvelli ákvæðisins er gert ráð fyrir að það geri hlutaðeigandi fyrirtæki grein fyrir kröfunni án ástæðulausrar tafar og skori jafnframt á fyrirtækið að greiða kröfuna eða að öðrum kosti gera grein fyrir afstöðu sinni til hennar innan sjö virkra daga frá móttöku áskorunar um greiðslu kröfunnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að telji notendafyrirtæki vafa leika á réttmæti kröfu skuli það gera fyrirtækinu og starfsmanninum sem í hlut á grein fyrir þeirri afstöðu sinni innan sjö virkra daga frá því að frestur fyrirtækisins til að greiða kröfuna eða lýsa afstöðu sinni til hennar rann út, sbr. framangreint. Þá er lagt til að hið sama eigi við ákveði notendafyrirtæki að óska eftir umsögn samráðsnefndar skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldurtryggingu lífeyrisréttinda, eða að synja um greiðslu kröfu á grundvelli undanþágu frá frá ábyrgð notendafyrirtækis skv. 11. gr. b, sbr. b-lið þessarar geinar frumvarpsins. Að öðrum kosti er gert ráð fyrir að notendafyrirtæki greiði kröfuna innan fjögurra vikna frá því að krafan barst því.

Lagt er til að notendafyrirtæki og starfsmanni fyrirtækis verði heimilt að óska eftir umsögn samráðsnefndar skv. 2. mgr. 2. gr. laga nr. 55/1980, um starfskjör launafólks og

skyldutryggingu lífeyrisréttinda, um réttmæti kröfu. Jafnframt er lagt til að óski notendafyrirtæki eða starfsmaður fyrirtækis eftir slíkri umsögn skuli hún liggja fyrir eigi síðar en tíu virkum dögum eftir að óskað var eftir henni.

Komi til þess að notendafyrirtæki greiði kröfu á grundvelli ákvæðisins er gert ráð fyrir að það geti krafist hlutaðeigandi fyrirtæki um þá fjárhæð sem nemur þeim kostnaði sem notendafyrirtækið verður fyrir vegna greiðslu kröfunnar sem og vegna greiðslu vaxtakostnaðar, innheimtukostnaðar og málskostnaðar í tengslum við greiðslu kröfunnar.

Loks er gert ráð fyrir að höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi á grundvelli ábyrgðar notendafyrirtækis samkvæmt ákvæðinu skuli starfsmaðurinn gera það innan átta mánaða frá því að afstaða notendafyrirtækisins til viðkomandi kröfu lá fyrir. Er þetta lagt til þar sem mikilvægt þykir að ljóst sé sem fyrst hvort starfsmaður hyggst láta reyna á rétt sinn fyrir dómstólum hafi hann ekki fengið kröfu sína greidda af notendafyrirtæki. Á það ekki síst við þar sem nauðsynlegt þykir að það liggji fyrir hvort starfsmaður hyggst nýta rétt sinn að þessu leyti áður en lokauppgjör í tengslum við greiðslur vegna kaupa notendafyrirtækis á tiltekinni þjónustu fara fram þannig að notendafyrirtæki geti við lokauppgjörinu nýtt sér rétt sinn skv. 7. mgr. ákvæðisins hvað varðar þann kostnað sem notendafyrirtækið hefur orðið fyrir vegna vanefnda hlutaðeigandi fyrirtækis gagnvart starfsmönnum sínum og notendafyrirtækið ber ábyrgð á. Jafnframt er gert ráð fyrir að höfði starfsmaður fyrirtækis dómsmál hér á landi á grundvelli ábyrgðar notendafyrirtækis skuli starfsmaðurinn einnig stefna hlutaðeigandi fyrirtæki þar sem notendafyrirtækið á varnarþing.

Um b-lið.

Í síðara ákvæðinu sem þessi grein frumvarpsins gerir ráð fyrir að bætt verði við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er gert ráð fyrir að kveðið verði á um undanþágu frá ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem kveðið verður á um í 11. gr. a laganna verði frumvarp þetta óbreytt að lögum.

Í 5. mgr. 12. gr. tilskipunar 2014/67/ESB kemur fram að aðildarríkjum sé heimilt að kveða á um ákveðnar undanþágur frá ábyrgð notendafyrirtækis að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Í ljósi þess er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að þrátt fyrir að kveðið verði á um tiltekna ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í 11. gr. a laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, verði notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í tilteknum tilvikum heimilt að synja um greiðslu kröfu vegna vangoldinna lágmarkslauna og/eða annarra vangreiðslna skv. 3. mgr. 11. gr. a laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum. Lagt er til að þau tilvik þegar fyrirtæki veitir notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þjónustu skemur en samtals tíu virka daga á tólf mánaða tímabili falli meðal annars undir framangreinda undanþágu. Jafnframt er lagt til að þau tilvik þegar um er að ræða kröfu framkvæmdastjóra, stjórnarmanna eða eiganda þess fyrirtækis sem um ræðir sem og kröfu maka eða annarra skyldmenna framangreindra aðila eða annarra sem eru þeim það nákomnir að unnt er að sýna fram á að kröfur þeirra séu óréttmætar með tilliti til framangreindra tengsla falli undir framangeinda undanþágu.

Enn fremur er lagt til að notendafyrirtæki í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð geti orðið undanþegið ábyrgð skv. 11. gr. a laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, hafi það með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki sem er að veita því þjónustu á grundvelli þjónustusamnings, þrátt fyrir að ekki sé um beint samningssamband að ræða, greiði starfsmönnum sínum er starfa við veitingu þjónustunnar

laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Í því sambandi er meðal annars átt við að notendafyrirtæki hafi aflað tiltekinna upplýsinga hjá því fyrirtæki sem um ræðir hverju sinni um þá starfsmenn fyrirtækisins sem veita notendafyrirtækinu þjónustu hér á landi. Er í þessu sambandi gert ráð fyrir að notendafyrirtækið kalli meðal annars eftir lista yfir nöfn viðkomandi starfsmanna sem og upplýsingum um áætlaðan starfstíma hvers starfsmanns hér á landi og afritum að ráðningarsamningum þeirra en ætla má að notendafyrirtæki geti almennt nálgast þessar upplýsingar áður en það undirritar þjónustusamning við fyrirtæki um kaup á tiltekinni þjónustu af því fyrirtæki sem í hlut á hverju sinni. Jafnframt er gert ráð fyrir að notendafyrirtæki kalli eftir afriti af vinnutímaskýrslum og launaseðlum hvers starfsmanns sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd. Eðli málsins samkvæmt verður að ætla að notendafyrirtæki kalli eftir þessum upplýsingum frá fyrirtæki meðan á veitingu þjónustunnar stendur. Jafnframt verður að ætla að sé um veitingu þjónustu að ræða sem áætlað er að standi yfir í langan tíma beri notendafyrirtæki að kalla eftir þessum upplýsingum frá fyrirtæki oftast en einu sinni þannig að unnt sé að meta það svo að notendafyrirtæki hafi uppfyllt það skilyrði ákvæðisins að hafa með sannanlegum hætti reynt að tryggja eins og því er unnt að fyrirtæki sem er að veita því þjónustu á grundvelli þjónustusamnings greiði starfsmönnum sínum er starfa við veitingu þjónustunnar laun í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni.

Loks er lagt til að verði fyrirtæki gjaldþrota gildi lög nr. 88/2003, um Ábyrgðasjóð launa, og jafnframt er gert ráð fyrir að þá eigi ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð skv. 11. gr. a laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, ekki við.

Um 14. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 15. gr.

Í 1. mgr. 12. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er kveðið á um að Vinnuálfstofnun skuli hafa eftirlit með framkvæmd laganna og reglugerðum settum samkvæmt þeim. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að í fyrrnefndri 1. mgr. 12. gr. laganna verði nefnt í dæmaskyni tiltekin atriði sem stofnuninni ber að hafa eftirlit með í því skyni að leggja áherslu á mikilvægi þeirra atriða. Í því sambandi er vert að taka fram að ekki er gert ráð fyrir að þau atriði sem Vinnuálfstofnun ber að hafa eftirlit með á grundvelli ákvæðisins verði tæmandi talin í ákvæðinu. Er þannig lagt til að fram komi að eftirlit Vinnuálfstofnunar á grundvelli laganna skuli svo sem felast í eftirliti með því að um sé að ræða fyrirtæki eða sjálfstætt starfandi einstakling sem sannanlega eru með staðfestu og þar með efnahagslega starfsemi í heimaríki sem og hvort sannanlega sé um að ræða starfsmann fyrirtækis sem sendur hefur verið tímabundið til starfa hér á landi í tengslum við veitingu þjónustu, eftir því sem við á. Er þetta meðal annars í samræmi við 10. tölul. aðfaraorða tilskipunar 2014/67/ESB þar sem fram kemur að bætt eftirlit stjórnvalda með því þegar starfsmenn eru sendir tímabundið til að vinna við þjónustustarfsemi í öðru aðildarríki en í því ríki þar sem þeir vinna að jafnaði auki réttarvissu og sé gagnlegt tæki til að berjast gegn atvinnustarfsemi sem sé einungis sjálfstæð að nafninu til. Þannig verði komið í veg fyrir að ranglega sé haldið fram að starfsmenn, sem sendir eru til starfa í öðru aðildarríki en í því ríki þar sem þeir starfa

að jafnaði, séu sjálfstæðir atvinnurekendur og um leið komið í veg fyrir að gildandi reglur í gistiríki séu sniðgengnar.

Í 2. mgr. 12. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er mælt fyrir um að berist Vinnumálastofnun rökstudd kvörtun um að fyrirtæki hafi brotið gegn ákvæðum laganna beri stofnuninni að kanna málið frekar. Komist Vinnumálastofnun að þeirri niðurstöðu að fyrirtæki hafi brotið gegn ákvæðum laganna skuli stofnunin krefjast þess að fyrirtækið starfi í samræmi við lög. Lagt er til að í stað þess að Vinnumálastofnun kanni málið frekar eftir að stofnuninni berst rökstudd kvörtun um að fyrirtæki hafi brotið gegn ákvæðum laganna sé nægjanlegt til þess að stofnuninni beri að kanna málið frekar að stofnunin hafi fengið upplýsingar sem gefa til kynna að fyrirtæki hafi brotið gegn ákvæðum laganna. Enn fremur er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að eftirlit Vinnumálastofnunar taki ekki eingöngu til fyrirtækja í þessu samhengi heldur taki það jafnframt til notendafyrirtækja og sjálfstætt starfandi einstaklinga í skilningi laganna enda er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun hafi eftirlit með framkvæmd laganna í heild sinni.

Um 16. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 13. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið er á um upplýsingar í þágu eftirlits. Lagt er til að þær upplýsingar og þau gögn sem fyrirtæki skulu láta Vinnumálastofnun í té skv. 1. mgr. ákvæðisins skuli vera á íslensku eða ensku. Með upplýsingum og/eða gögnum er meðal annars átt við afrit af þjónustusamningum skv. 6. tölul. 3. gr., verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, eða samkvæmt lögum um starfsmannaleigur, eftir því sem við á, ráðningarsamningum og öðrum gögnum varðandi ráðningarkjör þeirra starfsmanna sem starfa á vegum fyrirtækisins hér á landi, svo sem vinnutímaskýrslum, launaseðlum og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd.

Þær breytingar sem lagðar eru til á 2. mgr. ákvæðisins þarfnast ekki frekari skýringa.

Lagt til að við ákvæðið bætist fjórar nýjar málsgreinar þar sem kveðið verði á um að eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Þjóðskrá Íslands skuli láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framangreindum aðilum geta í sumum tilvikum verið nauðsynlegar þannig að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir og eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði meðal annars í því skyni að koma í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar hvað varðar upplýsingar sem þeir fá frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Jafnframt er lagt til að framangreindum opinberum stofnunum verði veitt sérstök heimild til vinnslu persónuupplýsinga, þar á meðal viðkvæmra persónuupplýsinga, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laganna. Er þetta í samræmi við 3. tölul. 1. mgr. 8. gr. og 2. tölul. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð

persónuupplýsinga. Einnig er lagt til að heimilt verði að samkeyra upplýsingar fyrrnefndra stjórnvalda en um leið er leitast við að setja skýr mörk að því er varðar í hvaða skyni og með hvaða hætti slík samkeyrsla upplýsinga geti farið fram en gert er ráð fyrir að hún verði eingöngu heimil að því marki sem Vinnumálastofnun telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laganna og að því marki sem nauðsynlegt er til skoðunar á fyrirfram skilgreindu athugunarefni. Með þessu er meðal annars verið að efla eftirlitsþátt stjórnvalda til að tryggja betur en áður að stjórnvöld hafi yfirsýn yfir umfang starfsemi erlendra þjónustuveitenda á innlendum vinnumarkaði, þar á meðal fjölda erlendra ríkisborgara sem hér starfa, sem og í því skyni að koma í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er unnt. Slíkt eftirlit þarf meðal annars að vera reglubundið og skilvirkt til að árangur náist og krefst það því samvinnu þeirra stjórnvalda sem koma að eftirliti á vinnumarkaði, svo sem með samkeyrslu upplýsinga. Þá er í samræmi við 6. gr. tilskipunar 2014/67/ESB lagt til að Vinnumálastofnun geti óskað eftir aðstoð frá þar til bærum stjórnvöldum í heimaríki fyrirtækis, svo sem hvað varðar öflun upplýsinga um fyrirtækið sem og hvað varðar samskipti við fyrirtækið í heimaríki, þar með talið vegna innheimtu sekta en í því sambandi er bæði átt við stjórnvaldssektir og dagsektir, eftir því sem við á, enda hafi beiðnin lögmætan tilgang auk þess sem hún gangi ekki lengra en nauðsyn krefur.

Loks er lagt til að þrátt fyrir 3. mgr. ákvæðisins, sem verður 7. mgr. ákvæðisins, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, þar sem mælt er fyrir um almenna þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar vegna upplýsinga sem þeir fá við eftirlit með framkvæmd laganna, verði stofnuninni heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum, svo sem lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun og Vinnueftirliti ríkisins, viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun geti miðlað upplýsingum sem hún fær við eftirlit með framkvæmd laganna til annarra eftirlitsstjórnvalda í þeim tilvikum þegar ætla má að upplýsingarnar falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið hafi verið gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að eftirlitsstjórnvöldum sem fá umræddar upplýsingar frá Vinnumálastofnun beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Um 17. gr.

Lagt er til að nýju ákvæði verði bætt við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið verði á um eftirlit á vinnustöðum. Er gert ráð fyrir að í ákvæðinu komi meðal annars fram að starfsmönnum Vinnumálastofnunar sé heimilt að fara í eftirlitsheimsóknir á vinnustaði og skuli þeim þá veittur aðgangur að hlutaðeigandi vinnustöðum. Gert er ráð fyrir að við framangreint eftirlit á vinnustöðum skuli starfsmenn stofnunarinnar sýna sérstök skilríki sem stofnunin gefur út. Þá er einnig lagt til að starfsmönnum sé heimilt að óska eftir aðstoð lögreglu við eftirlitið þegar slíkt þykir nauðsynlegt að mati stofnunarinnar. Þetta er meðal annars í samræmi við 27. lið aðfaraorða tilskipunar 2014/67/ESB þar sem fram kemur að aðildarríkin eigi að tryggja að skilvirkar og fullnægjandi skoðanir fari fram og leggja þannig sitt af mörkum, meðal annars í baráttunni gegn svartri atvinnustarfsemi í tengslum við útsendingu starfsmanna.

Um 18. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að nýrri 1. mgr. verði bætt við 14. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið verði á um að Vinnumálastofnun sé heimilt að óska eftir umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélags, eftir því sem við á, um hvort efni ráðningarsamnings eða þær upplýsingar um laun sem fram koma á launaseðli starfsmanns, meðal annars með tilliti til upplýsinga í vinnutímaskýrslum, séu í samræmi við ákvæði gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Þykir þetta mikilvægt þar sem það kann að vera nauðsynlegt fyrir Vinnumálastofnun að fá framangreinda umsögn við mat á því hvort ákvæði kjarasamninga hafi verið brotin.

Í 14. gr. laganna er kveðið á um skyldu Vinnumálastofnunar til að afhenda afrit af ráðningarsamningum til stéttarfélags í viðkomandi starfsgrein á svæði því sem starfsmaður fyrirtækis starfar á óski stéttarfélagið eftir því enda liggja fyrir grunur um brot á gildandi kjarasamningi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að skylda Vinnumálastofnunar að þessu leyti taki einnig til afrita af ráðningarsamningi, launaseðlum og vinnutímaskýrslum sem og afrita af þeim gögnum sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd sé óskað eftir slíkum afritum af samtökum aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélagi. Er þetta lagt til þar sem mikilvægt þykir að hlutaðeigandi stéttarfélag eða samtök aðila vinnumarkaðarins, eftir því sem við á, fái afrit af umræddum gögnum í því skyni að meta hvort um brot á gildandi kjarasamningi hefur verið að ræða þegar fyrir liggur grunur um slíkt brot. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að afhenda samtökum aðila vinnumarkaðarins afrit af umræddum gögnum auk hlutaðeigandi stéttarfélags, líkt og kveðið er á um í lögnum, en slíkt þykir mikilvægt, ekki síst þar sem sú staða getur komið upp að ekki sé til staðar stéttarfélag í viðkomandi starfsgrein á því svæði þar sem starfsmaður fyrirtækisins stafar en í slíkum tilvikum þykir mikilvægt að Vinnumálastofnun geti afhent samtökum aðila vinnumarkaðarins afrit af umræddum gögnum þegar fyrir liggur grunur um brot á gildandi kjarasamningi.

Markmiðið með framangreindum breytingum á 14. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra er meðal annars að styrkja það samstarfs sem opinberar stofnanir og eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, hafa með sér í því skyni að að stuðla að því að staða starfsmanna sem sendir eru tímabundið hingað til lands á vegum erlendra fyrirtækja í tengslum við veitingu þjónustu hérlendis sé í samræmi við ákvæði laga og reglugerða sem og ákvæði kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði þannig að komið sé í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur í tengslum við störf umræddra starfsmanna hér á landi.

Þá er í þessari grein frumvarpsins lagt til að skýrt verði kveðið á um í 14. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra að samtök aðila vinnumarkaðarins eða hlutaðeigandi stéttarfélag, eftir því sem við á, skuli fara með persónuupplýsingar, sem fram koma í þeim upplýsingum og gögnum sem fyrrnefndir aðilar fá afrit af á grundvelli ákvæðisins, í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Þær breytingar sem lagðar eru til á greinarfyrirsögn 14. gr. laganna þarfnast ekki frekari skýringa.

Um 19. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 15. gr. a laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra þar sem kveðið er á um dagsektir. Lagt er til að ákvæði 1. mgr., er kveður á um heimild Vinnumálastofnunar til að krefjast þess að fyrirtæki sem ekki fer að lögnum bæti úr annmörkunum innan hæfilegs frests að viðlögðum dagsektum verði útvíkkað þannig að það nái einnig til notendafyrirtækja og sjálfstætt starfandi einstaklinga.

Í 2. mgr. 15. gr. a kemur fram að ákvörðun um dagsektir skuli tilkynnt skriflega á sannanlegan hátt því fyrirtæki sem hún beinist að. Í ljósi þeirra breytinga sem lagðar eru til á 1. mgr. er lagt til að í stað þess að vísa til fyrirtækis verði vísað til þess aðila sem ákvörðunin beinist að auk þess sem lagt er til að ef um fyrirtæki er að ræða verði heimilt að senda tilkynningu um ákvörðun til fulltrúa fyrirtækis, sbr. 3. mgr. 10. gr. laganna. Umrædd tilkynning skal vera skrifleg og send á sannanlegan hátt. Í því sambandi er lögð á hersla á að tilkynningin getur verið send með ýmsum hætti, svo sem hefðbundnum bréfpósti, ábyrgðarpósti eða með tölvubréfi, svo fremi sem Vinnumálastofnun geti fært sönnur á að tilkynningin hafi verið send. Má ætla að erfiðara sé að sanna að tilkynning, sem send er með tölvubréfi, hafi verið send en tilkynning, sem send hefur verið með ábyrgðarpósti. Jafnframt er lagt er til að bætt verði við ákvæðið að aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir beinist að skuli veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Enn fremur er lagt til að skriflegur rökstuðningur skuli fylgja tilkynningu Vinnumálastofnunar um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir.

Þá er lagt til að tekið verði fram að ákvörðun um dagsektir feli það í sér að sektir falli á hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að aðila var tilkynnt um ákvörðunina og að gjalddaga kröfunnar skuli jafnframt miða við það tímamark. Einnig er lagt til að miða skuli síðasta sektardag við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnumálastofnunar.

Í 2. mgr. 15. gr. a laganna er mælt fyrir um að dagsektir geti numið allt að 100.000 kr. á sólarhring en með frumvarpinu er lagt til að sú fjárhæð verði hækkuð til samræmis við fjárhæðir dagsekta skv. 1. mgr. 11. gr. laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi þannig að þær geti numið allt að einni m.kr. á sólarhring, auk þess að gætt sé samræmi við aðrar greinar frumvarpsins þar sem lagðar eru tilbreytingar á ákvæðum annarra laga um dagsektir, sbr. 35., 40. og 57. gr. frumvarpsins. Þá er gert ráð fyrir að áfram verði litið til sömu sjónarmiða við ákvörðun dagsekta og samkvæmt gildandi lögum, svo sem til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun um dagsektir beinist að og til þess hve umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur sé.

Samkvæmt 3. mgr. 15. gr. a skulu dagsektir renna í ríkissjóð en með frumvarpinu er lagt til að dagsektir renni í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Samsvarandi breytingar eru lagðar til í 35., 40. og 57. gr. frumvarps þessa á ákvæðum um dagsektir í lögum um starfsmannaleigur, lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum og lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

Loks er lagt til í frumvarpinu að undirstrikað verði í 5. mgr. 15. gr. a að um ákvörðun Vinnumálastofnunar um dagsektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

Um 20. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 21. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Um 22. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á kærueimild 17. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra sem mælir meðal annars fyrir um að unnt sé að kæra ákvörðun Vinnumálastofnunar til ráðuneytisins. Lagt til að kveðið verði skýrar á um að allar stjórnvaldsákvörðanir Vinnumálastofnunar sem teknar eru á grundvelli laganna séu kærnanlegar til ráðuneytisins á grundvelli kærueimildarinnar.

Um 23. gr.

Gerð er sú krafa í 47. lið aðfaraorða tilskipunar 2014/67/ESB að aðildarríkin kveði á um viðurlög við brotum á ákvæðum tilskipunarinnar og að þau skuli vera skilvirk, í hlutfalli við alvarleika brotsins og hafa varnaðaráhrif. Í samræmi við framangreint er því í þessari greni frumvarpsins lagt til að við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra bætist nýtt ákvæði þar sem kveðið verð á um það nýmæli að Vinnumálastofnun hafi heimild til álagningar stjórnvaldssekta í þeim tilvikum þegar fyrirtæki veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum skv. 1., 3. og 4. mgr. 8. gr. laganna, eins og lagt er til að þeim verði breytt í frumvarpinu, á tilskildum tíma eða veitir henni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar. Að sama skapi er lagt til að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á sjálfstætt starfandi einstakling ef hann veitir stofnuninni ekki upplýsingar og/eða aðgang að gögnum í samræmi við 7. gr. laganna, eins og lagt er til að henni verði breytt í frumvarpinu, á tilskildum tíma eða veitir stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar. Gert er ráð fyrir að Vinnumálastofnun verði heimilt að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt framangreindum heimildum óháð því hvort um ásetning eða gáleysi af hálfu fyrirtækisins eða sjálfstætt starfandi einstaklingsins er að ræða í þessu sambandi. Við gerð ákvæðisins var meðal annars höfð hliðsjón af 25. gr. e laga nr. 75/2000, um brunavarnir. Er þannig lagt til að stjórnvaldssektir geti numið allt að 5.000.000 kr. og er lagt til grundvallar að við ákvörðun stjórnvaldssektar skuli meðal annars litið til alvarleika brots, til þess hve lengi það hefur staðið, hvort um ítrekað brot sé að ræða og til samstarfsvilja hins brotlega aðila. Þá er lagt til að litið skuli til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna fyrirtækisins. Enn fremur er lagt til að Vinnumálastofnun tilkynni ákvörðun um stjórnvaldssekt skriflega á sannanlegan hátt, svo sem með ábyrgðapósti eða rafrænt með tölvubréfi þeim aðila sem hún beinist að eða fulltrúa hans hér á landi, sbr. 3. mgr. 10. gr. laganna. Með frumvarpinu er lagt til að gjalddagi stjórnvaldssektar verði 30 dögum eftir að ákvörðun var tekin um sektina en hafi stjórnvaldssekt ekki verið greidd innan 15 daga frá gjalddaga skuli greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar frá gjalddaga í samræmi við ákvæði laga um vexti og verðtrygginu. Enn fremur er lagt til að Vinnumálastofnun verði sett ákveðin tímamörk í tengslum við heimild álagningar stjórnvaldssekta. Þannig gerir frumvarpið ráð fyrir að heimild Vinnumálastofnunar í þeim efnum falli niður séu fimm ár liðin frá því að umræddri háttsemi lauk. Áfram er gert ráð fyrir að stjórnvaldssektir renni í ríkissjóð en lagt er til að það verði að frádregnum kostnaði við álagningu og innheimtu. Áfram er gert ráð fyrir að ákvörðanir Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir verði aðfararhæfar. Loks er lagt til að undirstrikað

verði sérstaklega að um ákvörðun Vinnumálastofnunar um stjórnvaldssektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórnsýslulaga.

Um 24. gr.

Lagt er til að við reglugerðarheimild 19. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra bætist heimild ráðherra til að mæla fyrir um rafræna málsmeðferð í reglugerð. Vísast í því sambandi til IX. kafla stjórnsýslulaga þar sem kveðið er á um rafræna meðferð stjórnsýslumála. Rétt er að taka fram að áfram er gert ráð fyrir að skrifleg málsmeðferð geti farið fram á pappír en líkt og fram kemur í athugasemdum við 2. gr. frumvarps þess er varð að lögum nr. 51/2003, um breytingu á stjórnsýslulögum, nr. 37/1993, veitir 35. gr. stjórnsýslulaga ekki heimild til að einskorða meðferð stjórnsýslumála við rafræna meðferð. Jafnframt kemur fram að telja verði að almenn jafnræðisrök leiði til þess að almenningur verði að geta borið erindi sín upp við stjórnvöld án tillits til þess hvort hann eigi þess kost að gera það með rafrænum hætti eða ekki.

Um 25. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 20. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Gildandi lög voru meðal annars sett til innleiðingar tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu. Frumvarp þetta er meðal annars lagt fram í því skyni að innleiða í íslenskan rétt tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2014/67/ESB frá 15. maí 2014, um framfylgd tilskipunar 96/71/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu og um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 1024/2012 um samvinnu á sviði stjórnsýslu fyrir tilstilli upplýsingakerfisins fyrir innri markaðinn („reglugerðin um IM-upplýsingakerfið“).

Um 26. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lögð til breyting á heiti laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í því skyni að það verði einfaldara og skýrara með tilliti til efnis laganna. Lagt er til að heiti laganna verði: Lög um útsenda starfsmenn og skyldur erlendra þjónustuveitenda.

Um 27. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 1. gr. laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um hvert gildissvið laganna sé en ekki er um efnislegar breytingar að ræða. Til skýringar er lagt til að 1. mgr. verði skipt upp og að orðalagi 2. málslíðs verði einnig breytt til skýringar.

Þá er lagt til að 2., 3. og 4. mgr. verði fluttar í nýtt ákvæði 1. gr. b sem verði sérstakt orðskýringaákvæði.

Um 28. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að á eftir 1. gr. laga um starfsmannaleigur komi þrjú ný ákvæði, þ.e. 1. gr. a, 1. gr. b og 1. gr. c. Lagt er til að 1. gr. a fjalli um markmið laganna en sérstakt markmiðsákvæði er ekki að finna í lögnum. Þannig er lagt til að tilgreint verði að markmið laganna sé að tryggja að laun og önnur starfskjör starfsmanna starfsmannaleigna sem starfa á innlendum vinnumarkaði séu í samræmi við ákvæði laga,

reglugerða og kjarasamninga sem gilda á vinnumarkaði hérlandis. Þá er lagt til fram komi í ákvæðinu að markmið laga um starfsmannaleigur sé jafnframt að tryggja að stjórnvöld hafi upplýsingar um þær starfsmannaleigur sem starfa á innlendum vinnumarkaði.

Í greininni er einnig lagt til að 1. gr. b verði sérstakt ákvæði um stjórnýsly þar sem fram komi að ráðherra fari með stjórnýsly á því sviði sem lögin taka til og er þar átt við félags- og jafnréttismálaráðherra. Auk þess komi fram að Vinnuálastofnun annist framkvæmd laganna innan stjórnýslunnar. En fremur er lagt til að kveðið verði á um að þær upplýsingar sem starfsmannaleigur skuli veita Vinnuálastofnun skuli vera skriflegar. Með því er átt við að upplýsingarnar skuli vera annaðhvort á rafrænu formi eða á pappír. Loks komi fram í ákvæðinu að Vinnuálastofnun hafi heimild til að afla og miðla upplýsingum í samræmi við ákvæði laganna annaðhvort rafrænt eða á annan hátt sem stofnunin ákveður. Lagt er til að tekið verði fram í því sambandi að tryggja skuli að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga gangi ekki lengra en þörf krefur til að unnt sé að framfylgja lögum um starfsmannaleigur. Greinin er efnislega samhljóða 1. og 2. mgr. 4. gr. frumvarps þessa.

Þá er lagt til að í 1. gr. c verði sérstakt orðskýringaákvæði þar sem meðal annars komi fram skýringar á tilteknum hugtökum laganna. Er þannig lagt til að fram komi í ákvæðinu að með hugtakinu notendafyrirtæki sé átt við einstakling, félag, opinberan aðila eða annan þann sem stundar atvinnurekstur og hefur á grundvelli þjónustusamnings í skilningi laganna leigt starfsmann starfsmannaleigu gegn gjaldi til að sinna tímabundum störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn sinni. Hugtakið var áður skilgreint á þann veg í lögum um starfsmannaleigur að átt væri við einstakling, fyrirtæki, opinberan aðila eða annan þann sem stundar atvinnurekstur og hefur starfsmenn starfsmannaleigu til að sinna tímabundnum störfum undir verkstjórn sinni. Með breytingunni er lögð áhersla á að gerður hafi verið þjónustusamningur um leigu á starfsmanni eða starfsmönnum gegn gjaldi til að um notendafyrirtæki geti verið að ræða. Jafnframt eru lagðar til minniháttar orðalagsbreytingar til nánari skýringar á hugtökunum starfsmannaleiga og starfsmaður starfsmannaleigu sem skilgreind eru í 2. og 4. mgr. 1. gr. laga um starfsmannaleigur. Þannig er lagt til að með hugtakið starfsmaður starfsmannaleigu verði skilgreint sem einstaklingur sem er ráðinn hjá starfsmannaleigu og er leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli þjónustusamnings milli starfsmannaleigunnar og notendafyrirtækisins til að sinna tímabundnum störfum á vinnustað notendafyrirtækisins undir verkstjórn þess. Breytingin á skilgreiningunni felst í því að tekið verði fram að starfsmaður starfsmannaleigu sé leigður gegn gjaldi til notendafyrirtækis á grundvelli samnings milli starfsmannaleigunnar og notendafyrirtækisins. Enn fremur er lagt er til að með hugtakinu starfsmannaleiga verði átt við fyrirtæki sem samkvæmt samningi við notendafyrirtæki leigir út starfsmenn sína gegn gjaldi til að sinna störfum á vinnustað notendafyrirtækis undir verkstjórn þess síðarnefnda. Breytingin felst í því að tekið verði fram til skýringar að umræddur samningur sé við notendafyrirtæki. Þá er lagt til í frumvarpinu að hugtakið þjónustusamningur verði skilgreint í 4. tölul. 1. gr. c á þann veg að með hugtakinu sé átt við samning milli notendafyrirtækis og starfsmannaleigu um að notendafyrirtækið leigi gegn gjaldi tiltekinn starfsmann eða tiltekna starfsmenn frá starfsmannaleigunni í ákveðinn tíma til að sinna störfum á vinnustað sínum undir verkstjórn þess. Skilgreiningin er sett fram til skýringar en hugtakið er ekki skilgreint í lögum um starfsmannaleigur.

Um 29. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á kaflafyrirsögn I. kafla laga um starfsmannaleigur til samræmis við þær breytingar sem lagðar eru til í 27. og 28. gr. frumvarpsins.

Um 30. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 4. gr. laga um starfsmannaleigur. Lagðar eru til orðalagsbreytingar á 1. mgr. þannig að kveðið verði á um skyldu erlendrar starfsmannaleigu sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum til að veita Vinnumálastofnun aðgang að þeim gögnum sem þar eru talin upp í 1.–6. tölul., eftir því sem við á, og að umræddar upplýsingar og/eða gögn skuli vera á íslensku eða ensku. Jafnframt er lagt til að á eftir 4. tölul. 1. mgr. komi nýr töluliður þar sem kveðið verði á um að starfsmannaleiga sem hyggst veita þjónustu hér á landi samtals lengur en tíu virka daga á hverjum tólf mánuðum skuli veita Vinnumálastofnun afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigunnar á Íslandi. Enn fremur er lagt til að tekið verði fram í 2. mgr. 4. gr. laganna að starfsmannaleigunni beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–5. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsmannaleigan hefur mótttekið staðfestinguna frá Vinnumálastofnun. Með greininni er þannig meðal annars gerð sú breyting að fram komi í staðfestingu Vinnumálastofnunar, sem starfsmannaleiga skal afhenda notendafyrirtæki, að stofnunin hafi mótttekið afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigunnar hér á landi, sbr. 5. tölul. 1. mgr. eins og lagt er til í frumvarpinu að ákvæðinu verði breytt. Í 2. mgr. 4. gr. laga um starfsmannaleigur segir aftur á móti að starfsmannaleigunni beri að afhenda notendafyrirtækinu staðfestingu Vinnumálastofnunar um að stofnunin hafi mótttekið gögn skv. 1.–4. tölul. 1. mgr. sama ákvæðis eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi starfsmannaleigunnar hófst hér á landi.

Þá er lagt til að á eftir 3. mgr. 4. gr. laganna komi ný málsgrein þar sem mælt verði fyrir um að starfsmannaleigu beri á þeim tíma sem hún veitir þjónustu hér á landi að hafa ávallt tiltæk afrit af launaseðlum hvers starfsmanns og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd sem og afrit af vinnutímaskýrslum sem sýna vinnutíma hvers starfsmanns. Í því sambandi er lagt til að kveðið verði á um að starfsmannaleigunni beri að afhenda fyrrnefnd gögn til Vinnumálastofnunar eigi síðar en tveimur virkum dögum frá því að beiðni stofnunarinnar þess efnis berst starfsmannaleigunni. Einnig verði tekið fram að starfsmannaleiga skuli upplýsa Vinnumálastofnun eigi síðar en sama dag og starfsemin hefst hér á landi í hvert skipti um hvernig stofnunin geti nálgast framangreindar upplýsingar á þeim tíma sem starfsmaður eða starfsmenn starfsmannaleigunnar eru starfandi hér á landi sem og innan eins mánaðar frá því að þeir hætta störfum hérlandis. Þá er lagt til að lögreglunni verði bætt við sem hlutaðeigandi stjórnvaldi sem Vinnumálastofnun er heimilt að afhenda upplýsingar skv. 1. mgr. sama ákvæðis eftir því sem við á. Er þannig meðal annars lagt til að heimild 4. mgr. sem verður 5. gr. til að afhenda hlutaðeigandi stjórnvöldum upplýsingar taki einnig til 5. tölul. 1. mgr., eins og lagt er til að hann hljóði í frumvarpinu. Þannig er gert ráð fyrir að heimilt verði að veita hlutaðeigandi stjórnvöldum afrit af ráðningarsamningum þeirra starfsmanna sem starfa munu á vegum starfsmannaleigu hér á landi. Loks er lögð til breyting á greinarfyrirsögn til skýringar.

Um 31. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 4. gr. a laga um starfsmannaleigur sem mælir fyrir um skyldur notendafyrirtækis. Lagt er til að breyta tilkynningarskyldu í upplýsingaskyldu til samræmis við þær breytingar sem lagðar eru til í 30. gr. frumvarpsins. Samkvæmt lögum skal notendafyrirtæki óska eftir skriflegri staðfestingu skv. 2. mgr. 4. gr. laganna um að starfsmannaleiga hafi sinnt tilkynningarskyldu sinni til Vinnumálastofnunar skv. 4. gr. laganna eigi síðar en tveimur virkum dögum eftir að starfsemi hlutaðeigandi starfsmannaleigu hófst hér á landi. Í frumvarpinu er lagt til fresturinn sem notendafyrirtæki hefur til að óska eftir skriflegri staðfestingu um að starfsmannaleiga hafi sinnt tilkynningarskyldu sinni verði lengdur úr tveimur virkum dögum í tíu virka daga til samræmis við þær breytingar sem lagðar eru til hvað varðar 2. mgr. 4. gr. laga um starfsmannaleigur. Jafnramt er lagt til að tekið verði fram í 3. mgr. 4. gr. a að trúnaðarmaður eða stéttarfélag, eftir því sem við á, skuli fara með persónuupplýsingar sem fram koma í skriflegri staðfestingu fyrirtækis skv. 2. mgr. 4. gr. laganna í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Enn fremur er lagt til að við ákvæðið bætist ný málsgrein þar sem fram kemur að verði notendafyrirtæki vart við að starfsmannaleiga brjóti gegn lögum um starfsmannaleigur, svo sem hvað varðar laun eða önnur starfskjör starfsmanna sinna, skuli notendafyrirtækið tilkynna um það til Vinnumálastofnunar án ástæðulausrar tafar.

Um 32. gr.

Í greininni er lagt til að breyta kaflafyrirsögn II. kafla laga um starfsmannaleigur til samræmis við breytingu á fyrirsögn 4. gr. laganna.

Um 33. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 1. mgr. 10. gr. laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um að starfsmannaleiga skuli láta Vinnumálastofnun í té þær upplýsingar og gögn er stofnunin telur nauðsynleg til að fylgjast með framkvæmd laganna, þ.m.t. þjónustusamninga, ráðningarsamninga og önnur gögn varðandi ráðningarkjör. Lagt er til að í ákvæðinu verði tekið fram til nánari skýringa að með öðrum gögnum varðandi ráðningarkjör sé jafnframt átt við afrit af vinnutímaskýrslum og launaseðlum sem og staðfestingu á að laun hvers starfsmanns hafi verið greidd.

Jafnframt er lagt til að kveðið verði skýrt á um í 10. gr. laga um starfsmannaleigur að eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnumarkaðarins, lögreglu, skattyfirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnueftirliti ríkisins og Þjóðskrá Íslands sé skylt að láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framangreindum aðilum geta í sumum tilvikum verið nauðsynlegar þannig að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði þannig að komið sé í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar hvað varðar upplýsingar sem stofnunin fær frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Jafnframt er lagt til að í 10. gr. laga um starfsmannaleigur verði kveðið á um heimild til vinnslu persónuupplýsinga og samkeyrslu upplýsinga Vinnumálastofnunar og upplýsinga frá tilteknum stjórnvöldum að uppfylltum nánar tilgreinum skilyrðum.

Loks er lagt til að þrátt fyrir 3. mgr. 10. gr. laganna, sem verður 6. mgr. 10. gr. laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, þar sem mælt er fyrir um almenna þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar vegna upplýsinga sem þeir fá við eftirlit með framkvæmd laganna verði stofnuninni heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum, svo sem lögreglu, skattfyrirvöldum, tollyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun og Vinnueftirliti ríkisins, viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla má að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Þannig er gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun geti miðlað upplýsingum sem hún fær við eftirlit með framkvæmd laganna til annarra eftirlitsstjórnvalda í þeim tilvikum þegar ætla má að upplýsingarnar falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Hins vegar er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefa til kynna að brotið hafi verið gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Jafnframt er gert ráð fyrir að eftirlitsstjórnvöldum sem fá umræddar upplýsingar frá Vinnumálastofnun beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Um nánari skýringar hvað þessar breytingar varðar vísast til skýringa við 16. gr. frumvarpsins þar sem efnislega samhljóða breytingar eru lagðar til í tengslum við 13. gr. laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Um 34. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að á eftir 10. gr. laga um starfsmannaleigur komi tvö ný ákvæði þar sem annars vegar verði kveðið á um eftirlit Vinnumálastofnunar á vinnustöðum og hins vegar um afhendingu afrita af ráðningarsamningum, launaseðlum og vinnutímaskýrslum sem og auk þeirra gagna sem borist hafa Vinnumálastofnun og ætlað er að staðfesta að laun starfsmannsins hafi verið greidd þegar grunur liggur fyrir um brot á gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Með hlutaðeigandi stéttarfélagi er átt við stéttarfélag í viðkomandi starfsgrein á því svæði sem starfsmaður fyrirtækis starfar á. Þær breytingar sem lagðar eru til í þessari grein frumvarpsins eru efnislega samhljóða þeim breytingum sem lagðar eru til í 17. og 18. gr. frumvarpsins hvað varðar ákvæði laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra. Um nánari skýringar vísast því til skýringa við 17. og 18. gr. frumvarpsins.

Um 35. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 11. gr. a laga um starfsmannaleigur þar sem kveðið er á um heimild Vinnumálastofnunar til álagningar dagsektar fari starfsmannaleiga ekki að ákvæðum laganna. Fyrirnefndar breytingar eru efnislega samhljóða þeim breytingum sem lagar er til í 19. gr. frumvarpsins hvað varðar 15. gr. a laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra í tengslum við heimild Vinnumálastofnunar til þess að leggja á dagsektir á grundvelli þeirra laga. Um nánari skýringar vísast því til skýringa við 19. gr. frumvarpsins og á það einnig við um þær breytingar sem grein þessi gerir ráð fyrir á 11. gr. a laga um starfsmannaleigur hvað varðar þá tilhögun að kostnaður við álagningu og innheimtu dagsektar dragist frá þeirri fjárhæð sem rennur í ríkissjóð.

Um 36. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á kærueimild 12. gr. laga um starfsmannaleigur. Lögð er til orðalagsbreyting í því skyni að að kveðið verði skýrar á um að allar ákvarðanir Vinnuálastofnunar á grundvelli laganna séu kærnanlegar til ráðuneytisins.

Um 37. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að við lög um starfsmannaleigur bætist nýtt ákvæði um stjórnvaldssektir þar sem meðal annars er lagt til að Vinnuálastofnun verði heimilt að leggja stjórnvaldssektir á starfsmannaleigu veiti hún stofnuninni ekki upplýsingar í samræmi við 1., 3. og 4. mgr. 4. gr. laganna á tilskildum tíma eða veiti stofnuninni rangar eða ófullnægjandi upplýsingar að mati stofnunarinnar, óháð því hvort um ásetning eða gáleysi hafi verið að ræða af hálfu starfsmannaleigunnar í þeim efnun. Lagt er til að stjórnvaldssektir geti numið allt að 5.000.000 kr. Í þessu sambandi er gert ráð fyrir að við ákvörðun um stjórnvaldssekt verði meðal annars litið til alvarleika brotsins, hve lengi það hafi staðið, hvort um ítrekað brot sé að ræða sem og til samstarfsvilja starfsmannaleigunnar. Enn fremur er lagt til grundvallar að litið verði til þess hvort ætla megi að brotið hafi verið framið í þágu hagsmuna starfsmannaleigunnar. Þá er mælt nánar fyrir um ýmis atriði svo sem gjalddaga stjórnvaldssektar. Greinin er efnislega samhljóða 23. gr. frumvarpsins og vísast því til skýringa við þá grein.

Um 38. gr.

Í 14. gr. laga um starfsmannaleigur er kveðið á um heimild ráðherra til að setja reglugerð um nánari framkvæmd laganna. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að í ákvæðinu verði kveðið á um að í þessu sambandi sé ráðherra meðal annars heimilt að setja reglugerð um rafræna málsmeðferð á grundvelli laganna. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein.

Um 39. gr.

Í 3. mgr. 4. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum er kveðið á um að eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnuarkaðarins skuli senda upplýsingar þær sem fram koma í vinnustaðaskírteini til skattfyrvalda, Vinnuálastofnunar, Tryggingastofnunar ríkisins, lögreglustjóra og, þegar við á, Útlendingastofnunar og Þjóðskrár þannig að unnt sé að kanna hvort atvinnurekandi eða starfsmaður starfi í samræmi við hlutaðeigandi lög sem hverri stofnun er ætlað að annast framkvæmd á. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að Vinnueftirlit ríkisins bætist við 3. mgr. 4. gr. laganna sem eitt af þeim stjórnvöldum sem fá upplýsingar sem fram koma á vinnustaðaskírteinum frá eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnuarkaðarins þannig að stofnunin geti nýtt upplýsingarnar við eftirlit með framkvæmd laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, eftir því sem við getur átt.

Um 40. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 6. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum þar sem kveðið er á um heimild Vinnuálastofnunar til álagningar dagsekta. Um skýringar vísast til skýringa við 19. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein að því er varðar framkvæmd stofnunarinnar hvað varðar álagningu dagsekta og varðandi þá tilhögun að kostnaður við álagningu og innheimtu dagsekta dragist frá þeirri fjárhæð sem rennur í ríkissjóð.

Um 41. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 8. gr. laga um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum þar sem kveðið er á um heimild ráðherra til að setja í reglugerð nánari fyrirmæli um framkvæmd laganna að fenginni umsögn samtaka aðila vinnumarkaðarins. Lagt er til að tekið verði fram í greininni að með þessu sé meðal annars átt við reglugerð um rafræna málsmeðferð. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari.

Um 42. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 4. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um framkvæmd laganna, meðal annars að því er varðar heimild ráðherra til að setja með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laganna. Lagt er til að í 4. gr. laganna verði kveðið á um að í því sambandi sé ráðherra meðal annars heimilt að setja reglugerð um rafræna málsmeðferð á grundvelli laganna. Um nánari skýringar vísast til skýringa við 24. gr. frumvarpsins sem er efnislega samhljóða þessari grein en þar eru lagðar til sambærilegar breytingar hvað varðar heimild ráðherra til að setja reglugerð á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Þá er lagt til að við greinina bætist tvær nýjar málsgreinar. Annars vegar er í nýrri 3. mgr. gert ráð fyrir að mælt verði fyrir um að upplýsingar sem veittar eru Vinnumálastofnun samkvæmt lögnum skuli vera skriflegar, hvort sem er á rafrænu formi eða á pappír. Hins vegar er í nýrri 4. mgr. gert ráð fyrir að stofnunin geti aflað og miðlað upplýsingum til stjórnvalda, að því marki sem stofnuninni er það heimilt samkvæmt lögnum, rafrænt eða með öðru móti sem stofnunin ákveður. Enn fremur er áréttað að upplýsingaöflun, upplýsingamiðlun og vinnsla persónuupplýsinga skuli aldrei ganga lengra en þörf krefur hverju sinni, enda beri stofnunni í öllum sínum störfum að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Þá eru 2. og 3. mgr. þessarar greinar frumvarpsins efnislega samhljóða 4. gr. og b. lið 28. gr. frumvarpsins og vísast því til skýringa við þær greinar að því er þær málsgreinar varðar.

Um 43. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að skýrt verði kveðið á um í 1. mgr. 7. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga í hvaða greinum laganna gert er að skilyrði fyrir veitingu tímabundins atvinnuleyfis að tiltekin skilyrði 1. mgr. 7. gr. laganna séu uppfyllt. Er þetta lagt til í því skyni að tryggja að samræmis gæti milli þess sem fram kemur í 1. mgr. 7. gr. laganna hvað þetta varðar og þeim ákvæðum laganna þar sem gert er að skilyrði fyrir veitingu tímabundins atvinnuleyfis að tiltekin skilyrði 1. mgr. 7. gr. laganna séu uppfyllt.

Um 44. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að 4. mgr. 9. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga falli brott. Er þetta lagt til þar sem við efnislega meðferð á Alþingi á breytingum á lögum um atvinnuréttindi útlendinga í tengslum við frumvarp það sem varð að lögum nr. 80/2016, um útlendinga, var samþykkt breytingartillaga allsherjar- og menntamálanefndar þess efnis að heimilt væri að framlengja tímabundin atvinnuleyfi hér landi á grundvelli skorts á starfsfólki í allt að eitt ár í senn með sömu takmörkunum og þegar leyfið var veitt í fyrsta skipti (þingskjal 1401–728. mál á 145. löggjafarþingi 2015–2016) en áður hafði verið heimilt að framlengja leyfi einungis um eitt ár þannig að leyfi á grundvelli greinarinnar gat aldrei gilt

lengur en samtals í tvö ár. Með öðrum orðum þá var samþykkt á Alþingi að heimilt yrði að framlengja án tímatakmarkana tímabundin atvinnuleyfi hér á landi vegna skorts á starfsfólki.

Í ljósi framangreindrar breytingar, þess efnis að heimilt er nú að endurnýja tímabundin atvinnuleyfi hér á landi vegna skorts á starfsfólki án tímatakmarkana, þykir ekki ástæða til að kveða á um sérreglu í lögum hvað varðar þann tíma sem heimilt er að framlengja tímabundin atvinnuleyfi hér á landi í þeim tilvikum þegar um er að ræða skýrt afmarkaða og tímabundna verkframkvæmd sem tekur lengri tíma en tvö ár, sbr. 4. mgr. 9. gr. laganna, og er því í þessari grein frumvarpsins lagt til að fyrrnefnd 4. mgr. 9. gr. laganna verði felld brott. Þrátt fyrir að lagt sé til að umrætt ákvæði laga um atvinnuréttindi útlendinga verði felld brott úr lögum er áfram gert ráð fyrir að Vinnumálastofnun líti, eftir því sem við á, til þess hvort um sé að ræða skýrt afmarkaða og tímabundna verkframkvæmd við mat á því hvort uppfyllt séu skilyrði fyrir veitingu atvinnuleyfis á grundvelli 9. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga. Á það ekki síst við í þeim tilvikum þar sem kveðið er á um að skilyrði a-liðar 1. mgr. 7. gr. laganna þurfi að vera uppfyllt þannig að heimilt sé að veita tímabundið atvinnuleyfi hér á landi en í slíkum tilvikum njóta ríkisborgarar ríkja sem eru aðilar að samningunum um Evrópska efnahagssvæðið forgangs þegar kemur að ráðningu starfsmanna í laus störf á vinnumarkaði hér á landi. Samkvæmt fyrrnefndum a-lið 1. mgr. 7. gr. er þó ekki nauðsynlegt að leitað hafi verið eftir starfsfólki með aðstoð Vinnumálastofnunar áður en tímabundið atvinnuleyfi er veitt telji stofnunin fyrirjáanlegt að slík leit innan Evrópska efnahagssvæðisins verði árangurslaus.

Um 45. gr.

Í a-lið 1. mgr. 11. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um í hvaða undantekningartilvikum heimilt sé að veita tímabundin atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli sérstakra aðstæðna og að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að til viðbótar þeim aðstæðum sem þegar eru taldar upp í fyrrnefndum a-lið 1. mgr. 11. gr. laganna verði kveðið á um að heimilt verði að veita útlendingi, sem áður hefur verið veitt dvalarleyfi fyrir hugsanlegan þolanda mansals eða dvalarleyfi fyrir þolanda mansals samkvæmt lögum um útlendinga, tímabundið atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli sérstakra aðstæðna að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Er þetta lagt til þannig að hugsanlegir þolendur mansals sem dvelja hér á landi á meðan rannsókn lögreglu stendur yfir á því hvort um mansal hafi verið að ræða, geti átt möguleika á að taka þátt á innlendum vinnumarkaði, ef þeir svo kjósa. Er þetta jafnframt lagt til þannig að þolendur mansals eigi þess kost að taka þátt á vinnumarkaði hér á landi eftir að niðurstaða máls hefur leitt í ljós að um mansal hafi verið að ræða. Er í þessu sambandi meðal annars horft til þess að ætla má að þátttaka á vinnumarkaði geti, í það minnsta í sumum tilvikum, verið liður í því að umræddir einstaklingar nái að fóta sig að nýju eftir að hafa verið hugsanlegir þolendur eða þolendur mansals.

Um 46. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 12. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem mælt er fyrir um veitingu tímabundins atvinnuleyfis á grundvelli fjölskyldusameiningar. Í 2. mgr. 12. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um að heimilt sé að veita tímabundið atvinnuleyfi vegna starfa útlendinga sem náð hefur 18 ára aldri hafi hann dvalið hér á landi á grundvelli dvalarleyfis fyrir börn eða ótímabundins dvalarleyfis, samkvæmt lögum um útlendinga, fyrir 18 ára aldri, að uppfylltum tilteknum skilyrðum. Þá er kveðið á um það í 7. mgr. 12. gr. laganna að börnum sem dveljast hér á

landi á grundvelli dvalarleyfis fyrir börn eða ótímabundins dvalarleyfis samkvæmt lögum um útlendinga sé tímabundið heimilt að starfa hér á landi án atvinnuleyfa að átján ára aldri.

Samkvæmt 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga eru útlendingar sem fengið hafa ótímabundið dvalarleyfi hér á landi samkvæmt lögum um útlendinga undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hérlandis en ákvæði þetta kom inn í lögum um atvinnuréttindi útlendinga með breytingum á lögnum sem gerðar voru samhliða gildistöku laga nr. 80/2016, um útlendinga. Við fyrrnefndar breytingar á lögum um atvinnuréttindi útlendinga láðist hins vegar að fella brott úr lögnum heimildina í 2. mgr. 12. gr. laganna, þess efnis að heimilt sé að veita útlendingi tímabundið atvinnuleyfi hér á landi eftir 18 ára aldur að uppfylltu því skilyrði að honum hafi áður verið veitt ótímabundið dvalarleyfi hér á landi. Jafnframt láðist að fella brott heimild barna undir 18 ára aldri til að starfa hér á landi án atvinnuleyfa hafi þeim verið veitt ótímabundið dvalarleyfi. Í ljósi þess að kveðið er á um í 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga að þeir sem fengið hafa ótímabundið dvalarleyfi hér á landi séu undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi, sbr. framangreint, er lagt til að ekki verði lengur sérstaklega kveðið á um í 12. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga, annars vegar að heimilt sé að veita tímabundin atvinnuleyfi til þeirra sem þegar eru undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi og hins vegar að þeim sem þegar eru undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi sé heimilt að starfa á innlendum vinnumarkaði að 18 ára aldri.

Um 47. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 16. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem mælt er fyrir um heimild til veitingar nýs atvinnuleyfis vegna tiltekins starfs útlendingis hjá öðrum atvinnurekanda en þeim er fyrra leyfið var skilyrt við. Lagt til að 1. mgr. 16. gr. laganna verði breytt með þeim hætti að ekki verði lengur kveðið á um að samanlagður starfstími á grundvelli tímabundinna atvinnuleyfa skv. 9. gr. skuli aldrei vera lengri en tvö ár í þeim tilvikum þegar veitt er tímabundið atvinnuleyfi vegna tiltekins starfs útlendingis hjá öðrum atvinnurekanda en þeim sem tímabundið atvinnuleyfi skv. 9. gr. laganna var skilyrt við. Er þetta lagt til þar sem heimilt er að endurnýja veitingu tímabundins atvinnuleyfis á grundvelli 9. gr. laganna án tímatakmarkana eftir að Alþingi samþykkti breytingar á lögum um atvinnuréttindi útlendinga þar að lútandi. Vísast til skýringa við 42. gr. frumvarps þessa í því sambandi.

Um 48. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 19. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um meðferð umsóknar um atvinnuleyfi. Í 7. mgr. 19. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um að heimilt sé að synja um veitingu atvinnuleyfis vegna starfa hjá atvinnurekanda sem áður hefur gerst sekur um að hafa ráðið útlending til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögnum þrátt fyrir að skilyrði þeirra séu uppfyllt. Jafnframt er kveðið á um að hið sama gildi um útlending sem hefur gerst sekur um að ráða sig til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögnum. Í skýringum við d-lið 9. gr. frumvarps þess er varð að lögum nr. 78/2008, um breytingu á lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, og lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, með síðari breytingum, kemur meðal annars fram að eðlilegt þyki að stofnunin meti sérstaklega hvort málefnalegt sé að atvinnurekandi sem áður hefur gerst sekur um brot á lögnum geti ráðið til sín útlending á grundvelli tímabundins atvinnuleyfis. Því sé miðað við að hvert tilvik sé metið sérstaklega og hið sama sé lagt til þegar útlendingur hefur gerst sekur um að ráða sig til starfa hér á landi

án tilskilinna leyfa. Hins vegar er ekki að finna í skýringunum nánari umfjöllun um hvað átt sé við með orðunum „að hafa gerst sekur um“ fyrrnefnda háttsemi en við framkvæmd laganna hefur þótt óljóst hvort verið sé að vísa til saknæmrar háttsemi þar sem sýnt hefur verið fram á ásetning eða hvort eingöngu sé verið að vísa til þess að háttsemin hafi átt sér stað en ætla má að hvort tveggja geti rúmast innan orðskýringa samkvæmt orðanna hljóðan.

Í ljósi þessa vafa um skýringu umræddra orða er í frumvarpi þessu lagt til að orðin verði felld brott úr ákvæðinu og einungis verði vísað til háttseminnar. Jafnframt er lagt til að tekið verði fram í ákvæðinu að brot gegn ákvæðum laganna, hvort sem um er að ræða af hálfu atvinnurekanda eða útlendinga, veiti Vinnumálastofnun heimild til að hafna umsókn um tímabundið atvinnuleyfi hér á landi. Í þessu sambandi er átt við hvers konar brot gegn ákvæðum laganna, svo sem ef atvinnurekandi hefur áður haft útlending í vinnu á grundvelli tímabundins atvinnuleyfis en ekki greitt honum laun í samræmi við gildandi kjarasamninga í viðkomandi starfsgreinum á því svæði sem um ræðir hverju sinni. Er þannig lagt til að skýrt sé kveðið á um í lögum að hafi atvinnurekandi áður brotið gegn ákvæðum laganna, svo sem með því að hafa ráðið útlending til starfa án tilskilins atvinnuleyfis samkvæmt lögum, sé Vinnumálastofnun heimilt að synja um veitingu atvinnuleyfis hér á landi vegna fyrirhugaðra starfa útlendinga hjá viðkomandi atvinnurekanda. Jafnframt er gert ráð fyrir að skýrt verði kveðið á um í lögum að hið sama gildi í þeim tilvikum þegar sótt er um tímabundið atvinnuleyfi á grundvelli laganna fyrir útlending sem áður hefur brotið gegn ákvæðum laganna, svo sem með því að hafa ráðið sig til starfa hér á landi án tilskins atvinnuleyfis samkvæmt lögum.

Um 49. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 20. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga þar sem kveðið er á um útgáfu atvinnuleyfa. Í gildandi 2. mgr. 20. gr. laganna er kveðið á um að útlendingur skuli hafa útgefið atvinnuleyfi ávallt meðferðis og sýna það krefjist lögregla þess. Í greininni sem hér um ræðir er lagt til að hið sama skuli gilda krefjist Vinnumálastofnun þess að útlendingur sýni útgefið atvinnuleyfi. Er þetta lagt til þannig að Vinnumálastofnun verði gert kleift að sinna lögbundnu eftirliti, sbr. 26. gr. laganna, að því er varðar heimild útlendinga til að starfa hér á landi. Er þetta jafnframt lagt til í samræmi við þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpi þessu á 26. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga.

Um 50. gr.

Í þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga. Lagt er til að við greinina bætist ný málsgrein sem kveður á um að útlendingum sem undanþegnir eru kröfu um atvinnuleyfi hér á landi á grundvelli laga um atvinnuréttindi útlendinga verði gert skylt að veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til í því skyni að Vinnumálastofnun geti á grundvelli eftirlitsheimilda sinna skv. 26. gr. laganna óskað eftir tilteknum upplýsingum frá umræddum útlendingum í því skyni að meta hvort þeir uppfylli skilyrði þess að vera undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi skv. 22. gr. laganna eða hvort önnur ákvæði laganna eigi við um störf viðkomandi á vinnumarkaði hérlendis.

Jafnframt er lagt til að við 22. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga bætist tiltekin fyrirsögn og er það í samræmi við önnur ákvæði laganna sem bera tilteknar fyrirsagnir.

Um 51. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að útlendingum sem undanþegnir eru kröfu um atvinnuleyfi hér á landi vegna tiltekinnar vinnu í allt að 90 daga á ári á grundvelli 23. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga, verði gert skylt að tilkynna til Vinnumálastofnunar um vinnu sína hér á landi eigi síðar en sama dag og vinnan hefst í hvert skipti. Er jafnframt gert ráð fyrir að í tilkynningunni til Vinnumálastofnunar komi fram tilteknar upplýsingar, annars vegar um hlutaðeigandi atvinnurekanda, eftir því sem við á, og hins vegar um viðkomandi útlending. Enn fremur er í þessari grein frumvarpsins lagt til að umræddum útlendingum verði jafnframt gert skylt að veita Vinnumálastofnun þær upplýsingar sem stofnunin kann að óska eftir í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til í því skyni að Vinnumálastofnun geti á grundvelli eftirlitsheimilda sinna skv. 26. gr. laganna fengið tilteknar upplýsingar í því skyni að meta hvort vinna umræddra útlendinga hér á landi sé þess eðlis að þeir séu undanþegnir kröfu um atvinnuleyfi hér á landi skv. 23. gr. laganna eða hvort önnur ákvæði laganna eigi um við störf þeirra á vinnumarkaði hérlendis.

Jafnframt er lagt til að við 23. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga bætist fyrirsögn og er það í samræmi við önnur ákvæði laganna sem bera fyrirsagnir.

Um 52. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að við 25. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga verði bætt nýrri málsgrein þar sem skýrt verði kveðið á um að eftirlitsfulltrúum samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, Útlendingastofnun, lögreglu, skattfyrvöldum, tollyfirvöldum, kærufnd útlendingamála, félagsþjónustu sveitarfélaga og Þjóðskrá Íslands sé skylt að láta Vinnumálastofnun í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits, sbr. 26. gr. laganna. Er þetta lagt til þar sem upplýsingar frá framangreindum aðilum geta í sumum tilvikum verið nauðsynlegar þannig að Vinnumálastofnun geti haft eftirlit með því hvort brotið sé gegn ákvæðum laganna. Er með þessu jafnframt verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða er gilda á innlendum vinnumarkaði. Í þessu sambandi er gert ráð fyrir að kveðið verði á um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunarinnar hvað varðar þær upplýsingar sem stofnunin fær frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli ákvæðisins.

Samkvæmt 2. mgr. 25. gr. gildandi laga um atvinnuréttindi útlendinga er, að því marki sem nauðsynlegt er til að tryggja að útlendingar starfi löglega hér á landi, heimilt við vinnslu persónuupplýsinga að samkeyra upplýsingar Vinnumálastofnunar við upplýsingar frá öðrum stofnunum sem nánar eru tilgreindar með tæmandi hætti í ákvæðinu. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að Vinnumálastofnun verði jafnframt heimilt að samkeyra upplýsingar stofnunarinnar við upplýsingar frá tollyfirvöldum, til viðbótar við þær stofnanir sem þegar eru taldar upp í ákvæðinu, í því skyni að auka möguleika Vinnumálastofnunar enn frekar en nú er til að tryggja að útlendingar starfi löglega hér á landi.

Þá er lagt til að við 25. gr. gildandi laga um atvinnuréttindi útlendinga bætist ný málsgrein þar sem kveðið verði á um almenna þagnarskyldu starfsmanna Vinnumálastofnunar eða með öðrum orðum að þeim sé óheimilt að nota aðstöðu sína til að afla sér annarra upplýsinga en þeirra sem nauðsynlegar eru eða kunni að vera nauðsynlegar í þágu eftirlits samkvæmt lögnum. Jafnframt er gert ráð fyrir að starfsmönnum Vinnumálastofnunar verði óheimilt að veita öðrum upplýsingar ef þeir hafa fengið vitneskjuna vegna eftirlits síns og ástæða er til að ætla að þeim skuli haldið leyndum. Þrátt

fyrir framangreint er þó gert ráð fyrir í frumvarpinu að Vinnumálastofnun verði heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni kunna að berast á grundvelli laga þessara enda verði eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla megi að falli undir málefnasvið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds. Jafnframt er gert ráð fyrir að fái Vinnumálastofnun upplýsingar sem gefi til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum sé stofnuninni skylt að afhenda hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi eða lögreglu, eftir atvikum, upplýsingarnar. Þá er mælt fyrir um að eftirlitsstjórnvöldum sem fá upplýsingar frá Vinnumálastofnun á grundvelli ákvæðisins beri að fara með persónuupplýsingar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Er þetta lagt til í því skyni að efla samvinnu eftirlitsstjórnvalda á vinnumarkaði en þó þannig að farið sé með upplýsingar sem trúnaðarmál og að ekki verði veittar aðrar upplýsingar en þær sem nauðsynlegar teljast þannig að hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvald geti sinnt lögbundnu eftirliti sínu.

Um 53. gr.

Í 1. mgr. 26. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga er kveðið á um að lögregla og Vinnumálastofnun hafi eftirlit með framkvæmd laganna. Jafnframt er kveðið á um að atvinnurekandi skuli veita lögreglu og Vinnumálastofnun aðgang að skjölum eða öðrum gögnum sem nauðsynleg eru til að sýna fram á að ekki hafi verið brotið gegn lögnum. Í 2., 3. og 4. mgr. 26. gr. er síðan nánar kveðið á um störf lögreglu í tengslum við framkvæmd laganna. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að hið sama skuli gilda um Vinnumálastofnun og gildir um lögreglu í málsgreinum ákvæðisins þannig að Vinnumálastofnun verði gert kleift að sinna lögbundnum skyldum sínum hvað varðar framkvæmd laganna. Þá er lagt til að við 2. mgr. 26. gr. laganna bætist að starfsmenn Vinnumálastofnunar sem sinna eftirliti á vinnustöðum skuli sýna sérstök skírteini við störf sín líkt og gert er ráð fyrir að lögreglan geri samkvæmt gildandi lögum. Er þá við það miðað að á umræddum skírteinum starfsmanna Vinnumálastofnunar komi meðal annars fram að þeir séu starfsmenn stofnunarinnar sem ætlað er að sinna eftirliti á vinnustöðum. Er þetta lagt til þannig að atvinnurekendur og útlendingar sem umræddir starfsmenn Vinnumálastofnunar eiga samskipti við í tengslum við eftirlit á vinnustöðum velkist ekki í vafa um heimild fyrrnefndra starfsmanna til þeirra starfa sem þeir gegna.

Um 54. gr.

Í samræmi við breytingar sem lagðar eru til í 55. gr. frumvarps þessa hvað varðar 36. gr. laga, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er í þessari grein frumvarpsins lagt til að millifyrirsögn á undan fyrrnefndri 36. gr. laga, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, verði breytt þannig að ekki verði lengur vísað til skyldu verktaka og fleiri heldur verði vísað til skyldu verkkaupa, fulltrúa verkkaupa, samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála og atvinnurekanda í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og þar með lögð áhersla á skyldur sem framangreindum aðilum ber að uppfylla við þær tilteknu aðstæður.

Um 55. gr.

Lagt er til að 36. gr. laga, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, verði breytt þannig að í ákvæðinu verði skýrt kveðið á um skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa og samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, meðal annars með hliðsjón af efni tilskipunar ráðsins 92/57/EBE um

framkvæmd lágmarkskrafna um öryggi og hollustuhætti á bráðabirgða- eða færanlegum byggingarsvæðum (áttunda sértilskipun í skilningi 1. mgr. 16. gr. tilskipunar 89/391/EBE) sem felld var undir samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar frá 21. mars 1994. Í tilskipun þessari er meðal annars kveðið á um tiltekna skyldur verkkaupa, fulltrúa verkkaupa og samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála á vinnustað þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem ekki þykir nægjanlega skýrt kveðið á um í lögnum. Í því skyni að gera skyldur fyrrnefndra aðila skýrari frá því sem nú er þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og endurspegla betur en nú er í ákvæðum laganna efni fyrrnefndrar tilskipunar er meðal annars lagt til að skýrt verði kveðið á um í 36. gr. laganna að sé um að ræða fleiri en einn atvinnurekanda að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð beri viðkomandi verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að skipuleggja og samræma aðgerðir sem tryggja að við hönnun, undirbúning og framkvæmd þess verks sem um ræðir verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Er jafnframt tekið fram að í því felist meðal annars gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar eftir því sem við á, sbr. 6. mgr. ákvæðisins. Í samræmi við efni fyrrnefndrar tilskipunar er jafnframt gert ráð fyrir að í þessum tilteknu tilvikum beri hlutaðeigandi verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að fela samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna framangreindum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks. Á þetta jafnt við hvort sem þeir atvinnurekendur sem í hlut eiga eru að vinna verk á viðkomandi vinnustað fyrir hlutaðeigandi verkkaupa á grundvelli verksamnings við verkkaupann eða á grundvelli verksamnings við aðra atvinnurekendur sem eru að störfum á vinnustaðnum.

Jafnframt er gert ráð fyrir að verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa beri að tilkynna Vinnueftirliti ríkisins um vinnustað áður en vinna hefst þegar um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna standi yfir lengur en í 30 daga og fleiri en 20 starfsmenn verði við vinnu samtímis. Hið sama eigi við um vinnustað þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð og ráðgert er að vinna taki lengri tíma en sem nemur 500 dagsverkum.

Enn fremur er gert ráð fyrir að við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð í því umfangi sem um getur í 5. mgr. sem og við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð þar sem vinna telst sérstaklega hættuleg beri verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að sjá um að gerð sé öryggis- og heilbrigðisáætlun áður en vinna hefst í því skyni að tryggja að við framkvæmd verksins verði gætt fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta. Áætlunin feli meðal annars í sér almennar reglur sem gilda skulu á vinnustaðnum og lýsingu á sérstökum aðgerðum sem framkvæma þarf til að unnt sé að uppfylla kröfur sem gerðar séu í lögnum í tengslum við öryggi, góðan aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum.

Tekið er fram að þrátt fyrir að verkkaupi eða fulltrúi verkkaupa feli samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæðinu leysi það verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu. Þá er tekið fram í ákvæðinu að þrátt fyrir að verkkaupi feli fulltrúa sínum að gegna tilteknum skyldum samkvæmt ákvæðinu leysi það verkkaupa ekki undan ábyrgð samkvæmt ákvæðinu fái hann vitneskju um að fulltrúi verkkaupa hafi ekki gegnt þeim skyldum sem verkkaupi hefur falið honum að gegna á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis. Gert er ráð fyrir að í slíkum tilvikum beri verkkaupa að grípa til ráðstafana í því skyni að tryggja að skyldum ákvæðisins sé fullnægt. Í þessu sambandi ber jafnframt að geta þess að eðli málsins samkvæmt má ætla að þegar um fleiri en einn verkkaupa er að ræða beri hlutaðeigandi verkkaupar sameiginlega ábyrgð hvað varðar skyldur samkvæmt ákvæðinu. Í þessu sambandi er vert að geta þess að á

vinnustöðum þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð ber nú þegar að uppfylla skyldur sem kveðið er á um í reglum nr. 547/1996, um aðbúnað, hollustuhætti og öryggisráðstafanir á byggingarvinnustöðum og við aðra tímabundna mannvirkjagerð, en ákvæði þeirra reglna byggja á efni þeirrar tilskipunar sem hér um ræðir. Frumvarp þetta felur því ekki í sér auknar skyldur hvað þetta varðar heldur er einungis lagt til að skýrar verði kveðið á um þessar tilteknu skyldur í ákvæðum laganna en nú er til samræmis við efni þeirrar tilskipunar sem um ræðir. Því má ætla að áhrif þessara breytinga á atvinnurekendur verði óveruleg.

Þá er lagt til að sérstaklega verði tekið fram að með samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem falið er af verkkaupa eða fulltrúa verkkaupa að gegna tilteknum skyldum við undirbúning og framkvæmd verks, svo sem hvað varðar umsjón með skipulagningu og samræmingu aðgerða, sbr. 4. gr., þar sem fleiri en einn atvinnurekandi er að störfum samtímis við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Einnig er lagt til að tekið verði fram að með verkkaupa sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem verk er unnið fyrir í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Að auki er gert ráð fyrir að tekið verði fram að með fulltrúa verkkaupa sé átt við einstakling eða atvinnurekanda sem ber ábyrgð á hönnun og/eða framkvæmd og/eða eftirliti með verki og starfar í þágu verkkaupa á grundvelli skriflegs samkomulags þess efnis.

Þá er lagt til að ráðherra verði heimilt að setja nánari reglur í reglugerð, að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins, um þau atriði sem kveðið er á um í ákvæðinu, meðal annars um gerð skriflegrar áætlunar um öryggi og heilbrigði við hönnun, undirbúning og framkvæmd verks í tengslum við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð sem og í tengslum við mat á því hvers konar vinna við byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð teljist sérstaklega hættuleg, hvað atriði koma skulu fram í tilkynningu til Vinnueftirlits ríkisins skv. 5. mgr., skipun, skyldur og hæfni samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðismála sem og um gerð öryggis- og heilbrigðisáætlunar skv. 6. mgr., þar með talið þau atriði sem koma skulu fram í slíkri áætlun.

Vert er að ítreka að ákvæði þetta á einungis við á vinnustöðum þar sem um er að ræða byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð. Samkvæmt ÍSAT2008 (deild 41) telst bygging húsnæðis og þróun byggingarverkefna til byggingarstarfsemi, svo sem í tengslum við nýbyggingar, viðgerðir, viðbyggingar og breytingar sem og uppsetningu forsmíðaðra bygginga eða mannvirkja á byggingarlóð og einnig tímabundin mannvirki. Samkvæmt ÍSAT2008 (deild 42) telst hins vegar til mannvirkjagerðar gerð vega, brúa, ganga, flugvalla, hafna, fráveitukerfa, iðnaðarmannvirkja, mannvirkja til íþróttaiðkunar utandyra o.þ.h. svo dæmi sé tekið. Jafnframt má í viðauka I við tilskipun ráðsins 92/57/EBE um framkvæmd lágmarkskrafna um öryggi og hollustuhætti á bráðabirgða- eða færanlegum byggingarsvæðum (áttunda sértilskipun í skilningi 1. mgr. 16. gr. tilskipunar 89/391/EBE) finna skrá yfir byggingarframkvæmdir og mannvirkjagerð í skilningi tilskipunarinnar en tekið er þó fram að skráin sé ekki tæmandi.

Um 56. gr.

Með þessari grein frumvarpsins er lagt til að skýrt verði kveðið á um það í lögnum að óheimilt sé að stjórna þeim vélum sem ákvæði 1.–5. mgr. 45. gr. sem og 1. mgr. 46. gr. laganna eiga við um án þess að viðkomandi stjórnandi hafi öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni samkvæmt reglum sem settar hafa verið á grundvelli 3. mgr. 49. gr. laganna. Er þetta meðal annars lagt til þannig að ekki leiki vafi á

að fullgild réttindi eru forsenda þess að heimilt sé að stjórna fyrrnefndum vélum. Verður þetta að teljast mikilvægur þáttur til að tryggja öryggi á vinnustöðum hér á landi því oft er um að ræða vélar sem geta valdið hættu ef kunnáttumenn eru ekki við stjórn þeirra. Í þessu sambandi ber jafnframt að geta þess að 18. nóvember 2004 var kveðinn upp dómur í Hæstarétti það sem X var ákærður fyrir brot gegn 1. mgr. 2. gr., sbr. 1. tölulið A-liðar 3. gr. og 1. mgr. 11. gr. reglna nr. 198/1983, um réttindi til að stjórna vinnuvélum, sbr. 1. gr. reglna nr. 24/1999 og 1. gr. reglna nr. 816/2000, sbr. 1. mgr. 99. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, með því að hafa stjórnað lyftara án tilskilinna réttinda. Í dómnum kemur meðal annars fram að í 1. mgr. 2. gr. reglna nr. 198/1983, eins og þeim hafi verið breytt með 1. gr. reglna nr. 816/2000, hafi verið kveðið á um að þeir einir mættu stjórna vinnuvélum sem til þess hefðu réttindi. Enn fremur kemur fram að reglurnar hafi verið settar af stjórn Vinnueftirlits ríkisins og staðfestar af þáverandi félagsmálaráðherra. Jafnframt kemur fram að brot gegn 1. mgr. 2. gr. reglnanna hafi þá getað orðið refsivert samkvæmt 1. mgr. 11. gr. þeirra. Þá kemur fram að reglurnar hafi verið settar með heimild í 3. mgr. 49. gr. laga nr. 46/1980, þar sem upphaflega hafi verið kveðið á um að stjórn Vinnueftirlits ríkisins skyldi setja reglur um kennslu, þjálfun og próf er gæfu til kynna næga þekkingu þeirra, sem óskuðu eftir leyfi til að mega stjórna eða fara með tiltekna vélar. Með 15. gr. laga nr. 68/2003, sem tekið hafi gildi áður en ætlað brot X hafi átt sér stað, hafi ákvæðinu verið breytt þannig að þáverandi félagsmálaráðherra skyldi að fenginni umsögn stjórnar Vinnueftirlits ríkisins setja umræddar reglur. Í máli þessu komst Hæstiréttur að þeirri niðurstöðu að löggjafanum hafi ekki verið heimilt að framselja Vinnueftirliti ríkisins vald til að ákveða hvaða háttsemi skyldi varða refsingu samkvæmt lögum um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og var X því sýknaður af kröfu ákærvaldsins.

Í ljósi þeirrar fortakslausu skyldu sem gert er ráð fyrir í ákvæðinu má ætla að verði frumvarpið óbreytt að lögum geti það talist brot á lögnum og geti þar af leiðandi varðað sektum, nema þyngri refsing liggji við að öðrum lögum, sbr. 99. gr. laganna, komi í ljós við eftirlit löggæslumanns eða eftirlitsmanns Vinnueftirlits ríkisins að stjórnendur umræddra véla hafi ekki öðlast fullgild réttindi til að stjórna þeirri vél sem um ræðir hverju sinni.

Um 57. gr.

Í greininni eru lagðar til breytingar á 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum en í ákvæðinu er kveðið á um heimild Vinnueftirlit ríkisins til að leggja á dagsektir í þeim tilvikum þegar ákvæði laganna eða reglna sem settar eru með stoð í lögnum eru brotin og ekki er farið eftir ákvörðun Vinnueftirlits ríkisins á grundvelli laganna. eru þær breytingar sem lagðar eru til í þessari grein frumvarpsins til samræmis við breytingar sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á ákvæðum sem snúa að heimild Vinnuálastofnunar til að beita dagsektum á grundvelli laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, lögum um starfsmannaleigur og lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, sbr. 19., 35. og 40. gr. frumvarps þessa. Þannig er gert ráð fyrir að bætt verði við 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum að aðila sem fyrirhuguð ákvörðun um dagsektir beinist að skuli veittur frestur til að koma að skriflegum athugasemdum áður en ákvörðun er tekin. Enn fremur er lagt til að skriflegur rökstuðningur skuli fylgja tilkynningu Vinnueftirlits ríkisins um fyrirhugaða ákvörðun um dagsektir sem og tilkynningu um ákvörðun um dagsektir.

Gert er ráð fyrir að í umræddu ákvæði laganna verði tekið fram að ákvörðun um dagsektir feli það í sér að sektir falli á hvern dag frá og með upphafi fyrsta virka dags eftir að

aðila var tilkynnt um ákvörðunina og að gjalddaga kröfunnar skuli jafnframt miða við það tímamark. Þá er lagt til að tekið verði fram í ákvæðinu að miða skuli síðasta sektardag við þann dag þegar bætt hefur verið úr annmörkum að mati Vinnueftirlits ríkisins.

Í 2. mgr. 87. gr. gildandi laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er kveðið á um að dagsektir geti numið allt að 100.000 kr. á sólarhring en með frumvarpinu er lagt til að sú fjárhæð verði hækkuð í allt að 1 millj. kr. á dag til samræmis við fjárhæðir dagsekta skv. 1. mgr. 11. gr. laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi sem og í samræmi við önnur ákvæði frumvarpsins þar sem fjallað er um breytingu á ákvæðum annarra laga um dagsektir, sbr., sbr. 19., 35. og 40. gr. frumvarpsins. Þá er gert ráð fyrir að áfram verði litið til sömu sjónarmiða við ákvörðun dagsekta og samkvæmt gildandi lögum, svo sem til þess hversu aðkallandi úrbæturnar og þess hversu umfangsmikill viðkomandi atvinnurekstur er en auk þess sem gert er ráð fyrir að litið verði til fjölda starfsmanna þess aðila sem ákvörðun um dagsektir beinist að.

Samkvæmt 3. mgr. 87. gr. gildandi laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum skulu dagsektir renna í ríkissjóð. Í ákvæði frumvarpsins sem hér um ræðir er gert ráð fyrir að svo verði áfram en þó er gert ráð fyrir að kostnaður Vinnueftirlits ríkisins vegna álagningar og innheimtu renni þó ekki í ríkissjóð en samsvarandi breytingar eru lagðar til í 19., 35. og 40. gr. frumvarps þessa í tengslum við ákvæði um dagsektir í lögum um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra, lögum um starfsmannaleigur og lögum um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum. Loks er lagt til að við umrædda 87. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði bætt að um ákvarðanir Vinnueftirlits ríkisins um dagsektir fari að öðru leyti samkvæmt ákvæðum stjórnvöldum.

Um 58. gr.

Í 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum er kveðið á um með hvaða hætti Vinnueftirlit ríkisins skuli hafa eftirlit með því að atvinnurekendur er lögin taka til stuðli að góðum aðbúnaði, hollustuháttum og öryggi fyrir starfsmenn sína í starfi. Í þessari grein frumvarpsins er lagt til að við umrætt ákvæði laganna verði bætt þremur nýjum málsgreinum þar sem kveðið verði með skýrum hætti á um að eftirlitsfulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins, sbr. lög nr. 42/2010, um vinnustaðaskírteini og eftirlit á vinnustöðum, lögregla, skattyfirvöld, tollyfirvöld, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun, Vinnumálastofnun og Þjóðskrá Íslands skuli láta Vinnueftirliti ríkisins í té upplýsingar sem stofnunin telur nauðsynlegar í þágu eftirlits á grundvelli laganna. Er með þessu verið að undirstrika mikilvægi þess að opinberar stofnanir sem hafa eftirlit á vinnumarkaði hafi með sér samstarf í því skyni að stuðla að því að farið sé að ákvæðum laga og reglugerða sem og ákvæðum kjarasamninga er gilda á innlendum vinnumarkaði þannig að komið sé í veg fyrir félagsleg undirboð eins og frekast er kostur. Enn fremur er í þessari grein frumvarpsins gert ráð fyrir að í 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði kveðið á um að Vinnueftirliti ríkisins verði ásamt framngreindum stjórnvöldum heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg við framkvæmd laganna. Þá er gert ráð fyrir að í fyrrnefndri 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum verði kveðið á um að Vinnueftirlit ríkisins verði heimilt við vinnslu persónuupplýsinga að samkeyra upplýsingar stofnunarinnar við upplýsingar tiltekinna stjórnvalda sem nánar eru tilgreint í ákvæðinu að því marki sem stofnunin telur nauðsynlegt svo stofnunin geti haft eftirlit með framkvæmd laganna. Eru þessar breytingar efnislega samhljóða þeim breytingum sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir á

ákvæðum laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra og laga um starfsmannaleigur, sbr. 16. og 33. gr. frumvarpsins.

Um 59. gr.

Með þessari grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á 83. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum þess efnis að þrátt fyrir 1. mgr. ákvæðisins, er mælt meðal annars fyrir um að starfsmönnum Vinnueftirlits ríkisins sé óheimilt að láta öðrum í té upplýsingar um starfsemi, starfsmenn eða aðra aðila, sem þeir hafa fengið vitneskju um vegna eftirlits síns, sé Vinnueftirliti ríkisins heimilt að veita öðrum eftirlitsstjórnvöldum viðeigandi upplýsingar sem stofnuninni berast á grundvelli laganna enda sé eingöngu um að ræða upplýsingar sem ætla megi að falli undir málefna svið hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvalds svo sem lögreglu, skattfyrirvöldum, töllyfirvöldum, Tryggingastofnun ríkisins, Útlendingastofnun og Vinnumálastofnun. Þá er lagt til að kveðið verði á um skyldu Vinnueftirlitsins til að veita lögreglu eða hlutaðeigandi eftirlitsstjórnvaldi upplýsingar sem gefa til kynna að brotið sé gegn íslenskum lögum og reglum. Þá er ítrekuð skylda þeirra eftirlitsstjórnvalda sem fá í hendur upplýsingar frá Vinnueftirliti ríkisins á grundvelli framangreinds til að fara með upplýsingarnar í samræmi við ákvæði laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Framangreint er efnislega samhljóða inntaki 16. gr. frumvarpsins er hefur að geyma sams konar ákvæði um Vinnumálastofnun og um nánari skýringar vísast því til skýringa við þá grein. Þá er mælt fyrir um sérstaka þagnarskyldu starfsmanna Vinnueftirlits ríkisins um allt er varðar umkvörtun til stofnunarinnar, þ.m.t. nafn þess sem beinir umkvörtun til stofnunarinnar, sem og upplýsingar sem þeir fá frá öðrum stjórnvöldum á grundvelli 4. mgr. 82. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum líkt og 58. gr. frumvarpsins gerir ráð fyrir að því ákvæði laganna verði breytt. Þá er lagt til að kveðið verði á um í 83. gr. laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum að þrátt fyrir framangeinda þagnarskyldu starfsmanna Vinnueftirlits ríkisins sé starfsmönnum stofnunarinnar heimilt að greina frá umkvörtun til stofnunarinnar þegar um er að ræða lögmætan tilgang að nánari skilyrðum uppfylltum, þar á meðal að samþykki þess er beindi umkvörtuninni til stofnunarinnar liggja fyrir.

Um 60. gr.

Í frumvarpinu er lögð til breyting á lögum nr. 105/2014 um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, til innleiðingar á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 54/2014 frá 16. apríl 2014, um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega. Frjáls för er talin vera lykilþáttur í þróun vinnumarkaðar og telst til grundvallarréttinda innan Evrópska efnahagssvæðisins en reynist þó enn mikil áskorun. Tilskipun nr. 54/2014 er meðal annars ætlað að styrkja enn frekar framkvæmd reglugerðar nr. 492/2011 um frjálsa för launafólks innan sambandsins sem innleidd var með lögum nr. 105/2014 um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks inna Evrópska efnahagssvæðisins. Í aðfaraorðum tilskipunar nr. 54/2014 kemur meðal annars fram mikilvægi þess að koma í veg fyrir ólíka og ranga beiting laga er varða frjálsa för launafólks og er í því sambandi hverju aðildarríki í sjálfsvald sett hvort fela skuli þau verkefni sem tilskipunin kveður á um stofnun eða aðila sem þegar er til staðar og hafa svipuð markmið og kveðið er á um í tilskipuninni

þ.e. að stuðla að frjálsri för launafólks, eða hvort koma eigi á fót nýrri stofnun eða aðila til að annast framkvæmdina.

Tilskipun nr. 54/2014 kveður meðal annars á um að sérhvert aðildarríki skuli tilnefna eina eða fleiri stofnanir eða aðila sem stuðla skuli að, greina, fylgjast með og styðja jafna meðferð launafólks á Evrópska efnahagssvæðinu og aðstandenda þeirra án mismununar á grundvelli ríkisfangs, óréttmætra takmarkana eða hindrana hvað varðar frjálsa för. Ljóst er að allar þær skyldur sem lagðar eru á aðildarríki í tilskipun nr. 54/2014 er nú þegar kveðið á um í lögum nr. 105/2014 og er í 3. gr. gildandi laga meðal annars kveðið á um þriggja manna nefnd sem skal hafa eftirlit með framkvæmd laganna. Jafnframt er kveðið á um að komi upp ágreiningur hvort fylgt sé ákvæðum 7. gr. reglugerðar 492/2011 er heimilt að vísa þeim ágreiningi til nefndarinnar sem leitast skal við að leysa þann ágreining. Í þessum tilgangi getur nefndin leitað eftir upplýsingum hjá stofnunum, samtökum eða einstökum fyrirtækjum sem veita nefndinni nauðsynlegar upplýsingar um almenn ráðningar- og starfskjör í atvinnugreinum og fyrirtækjum. Þá kemur fram að verði sátt eigi komið á með aðilum er heimilt að leita til dómstóla. Samkvæmt gildandi lögum skal Alþýðusamband Íslands tilnefna einn fulltrúa, Samtök atvinnulífsins annan fulltrúa og þriðji fulltrúinn skal skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður.

Þegar nefndin fjallar um mál sem varðar sérstaklega opinbera starfsmenn er falla undir atvinnu- og búseturéttindi Evrópska efnahagssvæðisins skulu tveir fulltrúar taka sæti í nefndinni auk fulltrúa skv. 1. mgr. Skal annar þeirra tilnefndur af hlutaðeigandi heildarsamtökum opinberra starfsmanna og hinn af ráðherra er fer með starfsmannamál ríkisins eða Sambandi íslenskra sveitarfélaga eftir því sem við á. Þegar nefndin tekur hins vegar til umfjöllunar erindi er varða sérstaklega starfsmenn er starfa hjá hinu opinbera er gert ráð fyrir að fulltrúi hlutaðeigandi heildarsamtaka stéttarfélaga opinberra starfsmanna taki einnig sæti í nefndinni sem og annaðhvort fulltrúi þess ráðuneytis er fer með starfsmannamál ríkisins eða Sambands íslenskra sveitarfélaga, eftir því hvort umfjöllun beinist að ríki eða sveitarfélagi sem vinnuveitanda.

Um 61. gr.

Í greininni er gert ráð fyrir að frumvarp þetta öðlist þegar gildi verði það samþykkt sem lög frá Alþingi. Þrátt fyrir framangreint er gert ráð fyrir að 13. gr. frumvarpsins gildi einungis vegna þjónustusamninga sem gerðir verða eftir gildistöku laganna, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum. Í fyrrnefndri 13. gr. frumvarps þessa er kveðið á um að við lög um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra bætist tvö ný ákvæði, 11. gr. a og 11. gr. b. Er í ákvæðum þessum annars vegar kveðið á um ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, meðal annars á vangoldnum lágmarkslaunum starfsmanna sem starfa hér á landi á vegum fyrirtækis við veitingu þjónustu á grundvelli þjónustusamnings fyrirtækis og viðkomandi notendafyrirtækis, sbr. fyrirhuguð 11. gr. a. Hins vegar er kveðið á um undanþágur frá fyrrnefndri ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, sbr. fyrirhuguð 11. gr. b.

Í þessari grein frumvarpsins er því áréttað þannig að skýrt sé við framkvæmd laga um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra að fyrrnefnd ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð gildi einungis vegna þjónustusamninga sem gerðir verða eftir gildistöku laga þessara, verði frumvarp þetta óbreytt að lögum, og að hið sama gildi varðandi

undanþágur frá ábyrgð notendafyrirtækis í byggingarstarfsemi eða mannvirkjagerð, eðli málsins samkvæmt.